

**IZVEŠTAJ
KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD ZA
TREĆI KVARTAL 2021. GODINE**

Beograd, Novembar 2021. godine

SADRŽAJ

I IZVEŠTAJ O POSLOVANJU BANKE ZA TREĆI KVARTAL 2021. GODINE

II FINANSIJSKI IZVEŠTAJI BANKE ZA TREĆI KVARTAL 2021. GODINE

III IZJAVA ODGOVORNIH LICA

IV ODLUKA O USVAJANJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
NLB GRUPA

**IZVEŠTAJ O
POSLOVANJU BANKE
ZA TREĆI KVARTAL
2021. GODINE**

Beograd, Novembar 2021. godine

SADRŽAJ

1.	PRIKAZ OSNOVNIH POKAZATELJA POSLOVANJA U PERIODU OD 01.01. DO 30.09.2021. GODINE.....	3
2.	MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA U PERIODU OD 01.01. DO 30.09.2021. GODINE	4
3.	BANKARSKI SEKTOR I FINANSIJSKI POLOŽAJ BANKE	5
4.	ORGANIZACIONA STRUKTURA I ORGANI BANKE.....	6
4.1	Organizaciona struktura	7
5.	FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA BANKE U PERIODU OD 01.01. DO 30.09.2021. GODINE ...	8
5.1	Poslovanje sa stanovništvom.....	10
5.2	Nove bankarske tehnologije – digitalno bankarstvo i kartice	12
5.3	Poslovanje sa privredom.....	13
5.4	Upravljanje sredstvima	16
5.5	Sektor hartija od vrednosti	16
6.	BILANS STANJA NA DAN 30.09.2021. GODINE.....	17
6.1	Aktiva Banke na dan 30.09.2021. godine	17
6.2	Pasiva Banke na dan 30.09.2021. godine	18
6.3	Dati krediti komitentima i depoziti komitenata na dan 30.09.2021. godine	19
6.4	Vanbilansne stavke na dan 30.09. 2021. godine	21
7.	BILANS USPEHA ZA PERIOD OD 01.01. DO 30.09.2021. GODINE	22
7.1	Prihodi i rashodi po osnovu kamata.....	23
7.2	Prihodi i rashodi po osnovu naknada	24
7.3	Ostvareni dobitak iz redovnog poslovanja (pre oporezivanja)	24
7.4	Pokazatelji poslovanja propisani Zakonom o bankama	24
8.	OPIS GLAVNIH RIZIKA I PRETNJI KOJIMA JE DRUŠTVO IZLOŽENO	25
9.	SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA	25
10.	OPIS SVIH VAŽNIJIH DOGAĐAJA PO ZAVRŠETKU POSLOVNE GODINE.....	25
11.	OSNOVNI PODACI O REALIZACIJI BIZNIS PLANA ZA 2021. GODINU	26
11.1	Planirane i ostvarene vrednosti bilansa stanja za treći kvartal 2021. godine.....	27
11.2	Planirane i ostvarene vrednosti bilansa uspeha za period 01.01.-30.09.2021. godine.....	28

1. PRIKAZ OSNOVNIH POKAZATELJA POSLOVANJA U PERIODU OD 01.01. DO 30.09.2021. GODINE

Kvartalni izveštaj za treći kvartal 2021. godine predstavlja verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja KOMERCIJALNE BANKE AD Beograd ostvarenih u trećem kvartalu, kao i u prvih devet meseci 2021. godine.

OPIS	30.09.2021.	31.08.2021.	31.07.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	2020.	2019.
BILANS USPEHA (000 RSD)							
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	3.131.783	1.727.348	1.019.489	787.925	182.828	4.192.846	8.268.685
Dobitak posle oporezivanja	3.268.558	1.864.123	1.156.264	924.700	196.438	2.928.761	8.955.759
Neto prihodi od kamata	9.008.995	8.028.151	7.005.662	5.978.393	2.951.973	12.069.290	12.605.384
Neto prihodi od naknada	3.982.038	3.523.002	3.077.452	2.590.069	1.206.108	4.875.408	5.328.996
Operativni troškovi	8.506.726	7.543.850	6.600.173	5.572.413	2.702.617	11.510.471	11.064.609
Neto prihodi/rashodi obezvređenja finan. sredst. koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(14.522)	(904.532)	(1.110.225)	(853.523)	(1.252.837)	(1.072.032)	2.425.931

OPIS	30.09.2021.	31.08.2021.	31.07.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	2020.	2019.
BILANS STANJA (000 RSD)							
Bilansna aktiva	484.044.572	480.833.196	481.002.456	480.552.997	465.060.275	459.427.723	432.380.443
Vanbilansno poslovanje	518.128.899	493.336.085	491.566.239	485.395.792	475.144.894	489.305.071	460.440.031
STANOVNIŠTVO							
Kredit ¹	115.478.603	114.202.326	113.593.543	113.260.249	109.291.653	108.585.889	99.057.214
Depoziti ²	334.696.609	330.685.942	329.533.113	326.011.220	314.660.775	309.268.562	280.484.488
PRIVREDA							
Kredit	80.590.352	81.774.385	81.754.093	80.590.661	78.327.459	78.833.152	81.504.403
Depoziti	50.860.050	50.797.847	52.958.053	52.350.360	50.650.072	47.765.467	47.879.400

POKAZATELJI	30.09.2021.	31.08.2021.	31.07.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	2020.	2019.
RACIO KREDITI / DEPOZITI							
Bruto krediti/depoziti	53,85%	54,90%	55,38%	55,00%	54,79%	53,37%	57,7%
Neto krediti/depoziti	51,86%	52,87%	53,37%	53,06%	52,09%	51,04%	54,9%
KAPITAL (000 RSD)							
Adekvatnost kapitala	30,68%	30,66%	30,59%	31,44%	29,96%	32,50%	30,83%
Broj zaposlenih	2.353	2.345	2.401	2.436	2.661	2.669	2.744
PARAMETRI PROFITABILNOSTI							
ROA	0,88%	0,55%	0,37%	0,34%	0,16%	0,93%	2,00%
ROE – na ukupan kapital	5,55%	3,46%	2,34%	2,11%	0,98%	5,59%	11,71%
Neto kamatna marža na ukupnu aktivu	2,54%	2,56%	2,56%	2,56%	2,56%	2,67%	3,04%
Cost / income ratio	65,48%	65,31%	65,46%	65,03%	65,00%	67,93%	61,70%
Operativni tokovi gotovine	8.191.291	7.533.133	6.509.357	7.211.186	4.867.892	7.119.498	9.859.741
Aktiva po zaposlenom (000 EUR)	1.750	1.744	1.704	1.678	1.486	1.464	1.340
Aktiva po zaposlenom (000 RSD)	205.714	205.046	200.334	197.271	174.769	172.135	157.573

1 Pozicija krediti (stanovništvo i privreda) ne uključuje ostale plasmane i potraživanja

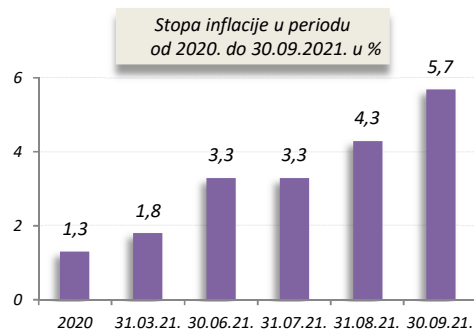
2 Pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

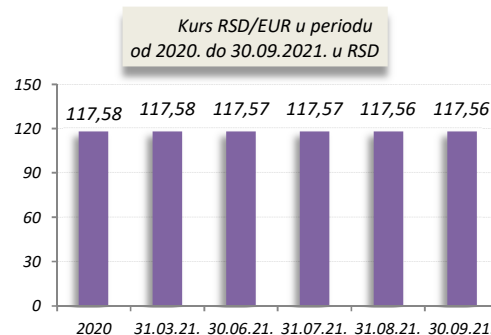
2. MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA U PERIODU OD 01.01. DO 30.09.2021. GODINE³

Na kraju septembra 2021. godine međugodišnja (mg) stopa inflacije iznosi 5,7%, dok je na mesečnom nivou u mesecu septembru zabeležen rast potrošačkih cena od 0,8% prosečno. Stopa inflacije je bila vođena rastom cena povrća na domaćem tržištu, usled suše, kao i rastom cena nafte i drugih primarnih proizvoda u svetu.

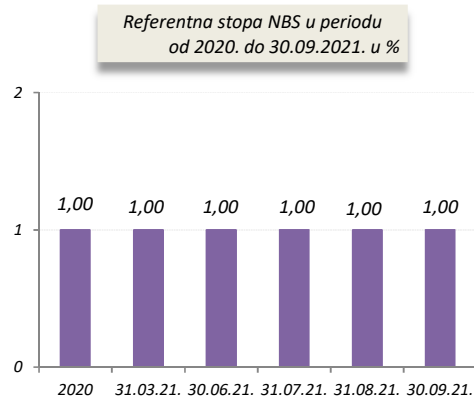
Prema očekivanjima Narodne banke Srbije međugodišnja inflacija bi u narednim mesecima trebala da se kreće i iznad gornje granice ciljanog koridora ($3\pm 1,5\%$), a u drugoj polovini 2022. godine se očekuje vraćanje u ciljani okvir, a potom i ispod centralne vrednosti cilja.

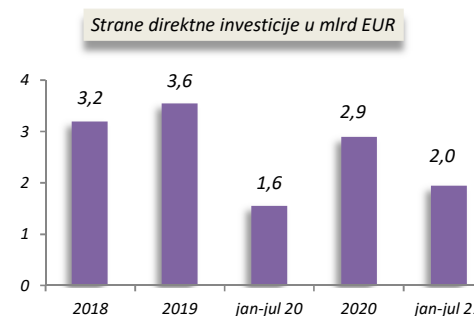
Od početka tekuće godine, dinar nije oscilirao u odnosu na evro. Kurs dinara se kretao oko vrednosti od 117,6 dinara za jedan evro. Obim realizovane trgovine devizama na međubankarskom deviznom tržištu (MDT) u septembru tekuće godine je iznosio EUR 577,7 miliona. Narodna banka Srbije je od početka 2021. godine na MDT intervenisala neto kupovinom od EUR 1.100,0 miliona radi održavanja relativne stabilnosti. Bruto devizne rezerve na kraju septembra tekuće godine iznosile su EUR 16.802,5 miliona.

Narodna banka Srbije (NBS) je i na septembarskoj sednici Izvršnog odbora donela odluku da zadrži referentnu kamatnu stopu na nivou od 1,00%. NBS je u oktobru preduzela prve mere ka pooštavanju monetarnih uslova, prosečna repo stopa na prvoj reverznoj repo aukciji u oktobru je povećana za 13 bp na nivo 0,24%. Viši nivo inflacije u odnosu na početak godine, posledica je niske prošlogodišnje baze inflacije ali i rasta svetske cene nafte i drugih primarnih proizvoda. Prethodno pomenuto uz zastoje u globalnim lancima snabdevanja dovelo je do viših troškovnih pritisaka na svetskom i domaćem tržištu. Na domaćem tržištu je izraženiji rast cena povrća, zbog suše, što je uticalo na rast avgustovske i septembarske inflacije.

Strane direktne investicije (SDI), u toku 2020. godine, dostigle su iznos od EUR 2,9 milijardi, neto. Neto SDI, u prvih sedam meseci 2021. godine, dostižu obim od EUR 2,0 milijarde. Najveći deo SDI bio je usmeren ka prerađivačkoj industriji, od čega posebno u metalSKU, automobilsKU, prehrambenu i industriju automobilskih guma.

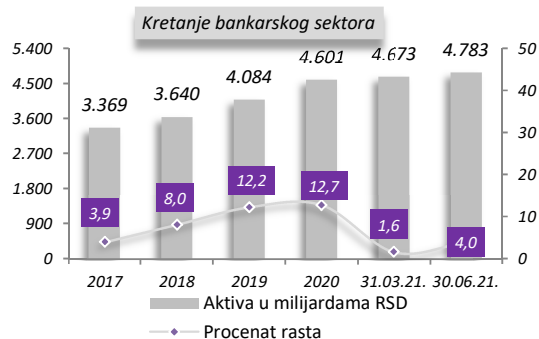
³ NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, septembar 2021. godine, Saopštenje IO NBS, 7.10.2021. godine

3. BANKARSKI SEKTOR I FINANSIJSKI POLOŽAJ BANKE

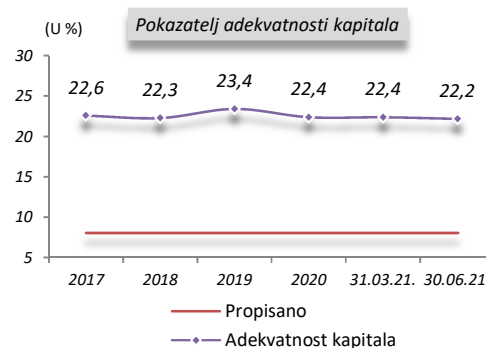
Na kraju jula 2021. godine, bankarski sektor Republike Srbije, čini ukupno 24 banke, za 2 manje nego na početku godine usled ranije najavljenih, a u toku 2021. godine realizovanih spajanja. U bankarskom sektoru na kraju jula 2021. godine zaposleno je 22.551 radnika, 272 manje nego na početku tekuće godine. U istom periodu broj filijala bankarskog sektora je smanjen sa 1.576, koliko je bilo na kraju 2020. godine, na 1.551 na kraju jula 2021. godine⁴.

Ukupna aktiva bankarskog sektora je dostigla iznos od RSD 4.783 milijardi i u odnosu na početak tekuće godine povećana je za RSD 182 milijarde odnosno 4,0%. U aktivi bankarskog sektora na kraju prvog polugodišta 2021. godine Banka učestvuje sa 10,0%. Ukupan kapital bankarskog sektora, na kraju prvog polugodišta 2021. godine, iznosi RSD 706 milijardi i u odnosu na početak tekuće godine smanjen je za RSD 11 milijardi odnosno za 1,6%.

Vrednost pokazatelja adekvatnosti kapitala bankarskog sektora na kraju prvog polugodišta 2021. godine iznosi 22,2%. Ostvarena vrednost od 22,2% u odnosu na novi propisani minimalni pokazatelj od 8,0%, pokazuje da je bankarski sektor adekvatno kapitalizovan.

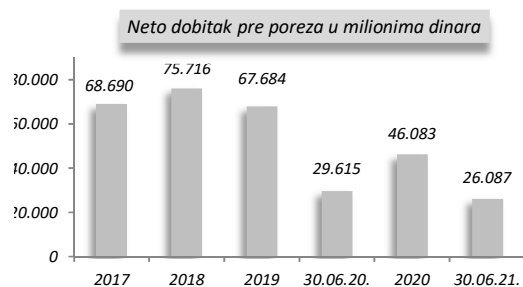
Pored adekvatne kapitalizovanosti bankarski sektor karakteriše i stabilno i nisko učešće problematičnih kredita (NPL) u ukupnim kreditima. Na kraju jula 2021. godine bruto NPL krediti u ukupnim kreditima učestvuju sa 3,5% (31.12.2020. godine učešće je iznosilo 3,7%).

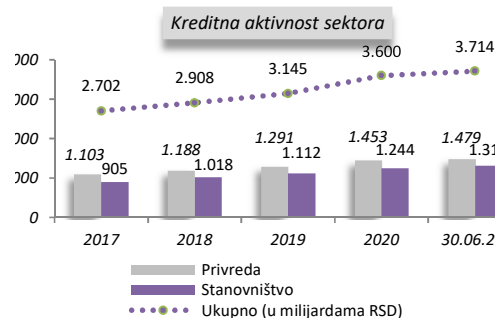
U toku prvog polugodišta 2021. godine bankarski sektor je zabeležio pad profitabilnosti u odnosu na isti period 2020. godine.

U toku prvog polugodišta 2021. godine ostvaren je dobitak pre poreza u iznosu od RSD 26 milijardi, dok je u istom periodu prethodne godine ostvaren dobitak od RSD 29 milijardi.

Na nivou bankarskog sektora stopa prinosa na kapital (ROE), na kraju jula 2021. godine, iznosi 7,7%, dok stopa prinosa na aktivu (ROA) iznosi 1,2%.

Na nivou bankarskog sektora u toku prvih šest meseci 2021. godine, nastavljen je trend rasta kreditne aktivnosti u odnosu na kraj 2020. godine. Ukupni krediti bankarskog sektora u istom periodu su povećani za 3,2%.

⁴ NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, septembar 2021. godine

4. ORGANIZACIONA STRUKTURA I ORGANI BANKE

Upravni odbor Banke je formiran u skladu sa Zakonom o bankama, Statutom Banke i čini ga najmanje 5 (pet) članova, uključujući i predsjednika, od kojih najmanje jedna trećina članova moraju biti lica nezavisna od Banke. Članove Upravnog odbora Banke imenuje Skupština akcionara Banke na period od četiri godine. Predlog odluke o imenovanju predsjednika i članova Upravnog odbora Banke utvrđuje Upravni odbor Banke, na predlog akcionara. Nadležnosti Upravnog odbora Banke definisane su članom 73. Zakona o bankama i članom 27. Statuta Banke. Članovi Upravnog odbora Banke na dan 30. septembar 2021. godine su:

IME I PREZIME	AKCIONAR / ČLAN NEZAVISAN OD BANKE	FUNKCIJA
Archibald Kremser	NLB dd Slovenija	Predsednik
Blaž Brodnjak	NLB dd Slovenija	Član
Uršula Kovačić Košak	NLB dd Slovenija	Član
Igor Zalar	NLB dd Slovenija	Član
Marko Jerič	NLB dd Slovenija	Član
Vesna Vodopivec	NLB dd Slovenija	Član
Nenad Filipović	Član nezavisan od Banke	Član
Prof. Dragan Đuričin	Član nezavisan od Banke	Član

Kvorum za rad i odlučivanje Upravnog odbora Banke postoji ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova Upravnog odbora Banke. Predsednik i svaki član imaju pravo na po jedan glas.

Izvršni odbor čine najmanje tri člana, od kojih je jedan predsednik Izvršnog odbora, a drugi zamenik predsednika Izvršnog odbora. Mandat članova Izvršnog odbora Banke uključujući i predsednika i zamenika predsednika je četiri godine od dana imenovanja.

Nadležnosti Izvršnog odbora definisane su članom 76. Zakona o bankama i članom 31. Statuta Banke. Članovi Izvršnog odbora Banke na dan 30. septembar 2021. godine su:

IME I PREZIME	FUNKCIJA
Vlastimir Vuković	Predsednik
Dejan Janjatović	Zamenik predsednika
Dragiša Stanojević	Član

Kvorum za rad i odlučivanje Izvršnog odbora postoji ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova Izvršnog odbora. Izvršni odbor donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova.

Odbor za praćenje poslovanja Banke čine najmanje tri člana, od kojih su najmanje dva članovi Upravnog odbora Banke koji imaju odgovarajuće iskustvo iz oblasti finansija. Najmanje jedan član Odbora za praćenje poslovanja je lice nezavisno od Banke. Članovi Odbora se biraju na period od četiri godine. Dužnosti Odbora za praćenje poslovanja definisane su članom 80. Zakona o bankama i članom 34. Statuta Banke. Članovi Odbora za praćenje poslovanja na dan 30. septembar 2021. godine su:

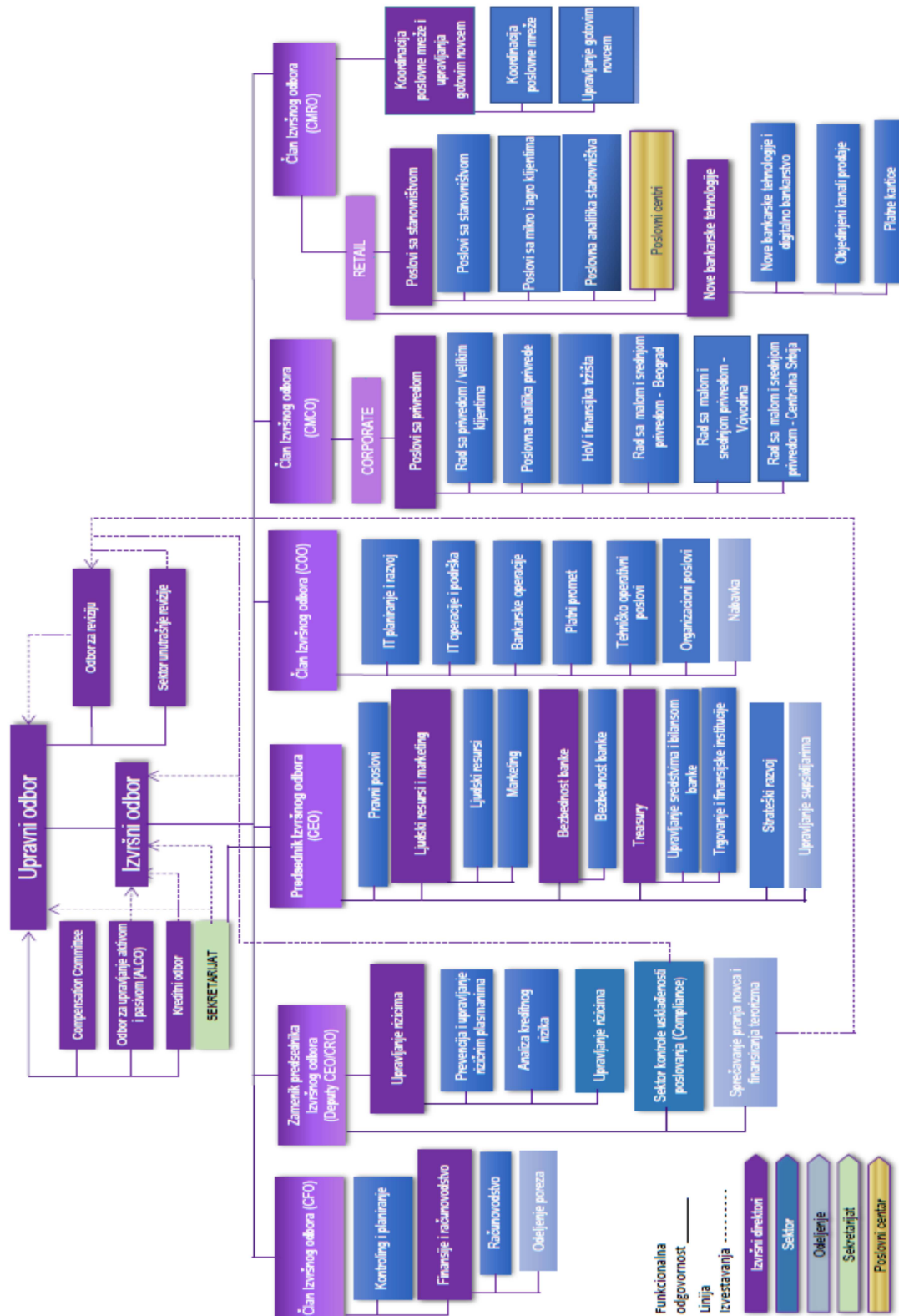
IME I PREZIME	FUNKCIJA
Prof. Dragan Đuričin	Predsednik
Marko Jerič	Član
Igor Zalar	Član
Polona Kurtevski	Član
Barbara Deželak	Član

Kvorum za rad i odlučivanje Odbora za praćenje poslovanja postoji ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova Odbora za praćenje poslovanja.

4.1 Organizaciona struktura

Napomena: Organizaciona šema Banke na dan 30.09.2021. godine

5. FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA BANKE U PERIODU OD 01.01. DO 30.09.2021. GODINE

OPIS	30.09.2021.	31.08.2021.	31.07.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	2020.	2019.
BILANS STANJA (000 RSD)							
Bilansna aktiva	484.044.572	480.833.196	481.002.456	480.552.997	465.060.275	459.427.723	432.380.443
Vanbilansno poslovanje	518.128.899	493.336.085	491.566.239	485.395.792	475.144.894	489.305.071	460.440.031
STANOVNIŠTVO							
Kreditni	115.478.603	114.202.326	113.593.543	113.260.249	109.291.653	108.585.889	99.057.214
Depoziti	334.696.609	330.685.942	329.533.113	326.011.220	314.660.775	309.268.562	280.484.488
PRIVREDA							
Kreditni	80.590.352	81.774.385	81.754.093	80.590.661	78.327.459	78.833.152	81.504.403
Depoziti	50.860.050	50.797.847	52.958.053	52.350.360	50.650.072	47.765.467	47.879.400

Na kraju trećeg kvartala 2021. godine bilansna aktiva Banke iznosi 484.044,6 miliona dinara i povećana je za 24.616,8 miliona dinara u odnosu na kraj prethodne godine.

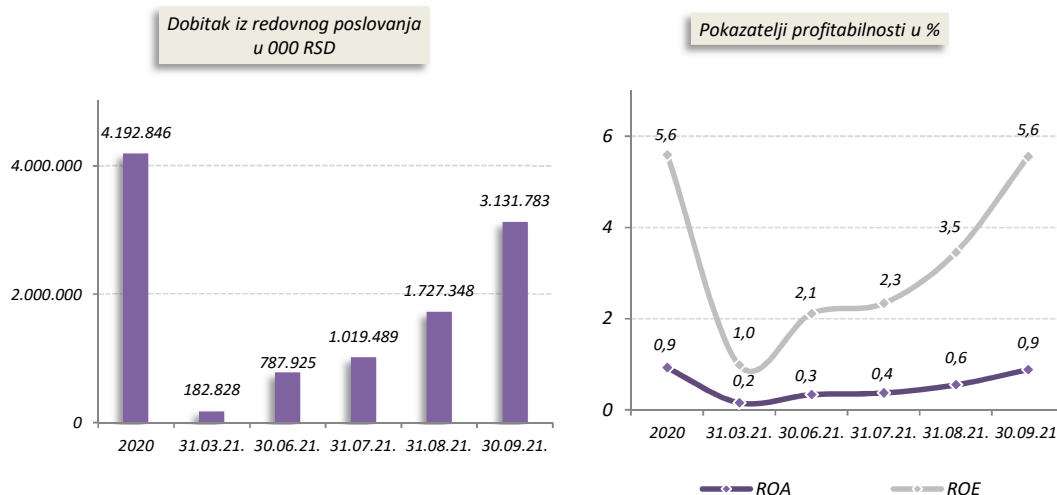
Vanbilansna aktiva, na kraju trećeg kvartala 2021. godine, povećana je za 5,9% odnosno za 28.823,8 miliona dinara i na kraju septembra tekuće godine iznosi 518.128,9 miliona dinara. Povećanje je uzrokovano povećanjem pozicije druga vanbilansna aktiva.

Kreditni privredi i stanovništvu na kraju septembra 2021. godine iznose 196.069,0 miliona dinara i u odnosu na početak godine su povećani za 8.649,9 miliona dinara odnosno 4,6%. S druge strane, depoziti privrede i stanovništva na kraju trećeg kvartala 2021. godine dostigli su iznos 385.556,7 miliona dinara i u odnosu na početak godine povećani su za 28.522,6 miliona dinara odnosno 8,0%.

U navedenim promenama sadržan je i efekat depresijacije dinara u odnosu na američki dolar (5,6%) i švajcarski franak (0,1%). U odnosu na evro dinar je ostao nepromenjen od početka godine do kraja trećeg kvartala 2021. godine.

OPIS	30.09.2021.	31.08.2021.	31.07.2021.	30.06.2021.	31.03.2021.	2020.	2019.
BILANS USPEHA (000 RSD)							
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	3.131.783	1.727.348	1.019.489	787.925	182.828	4.192.846	8.268.685
Dobitak/gubitak posle oporezivanja	3.268.558	1.864.123	1.156.264	924.700	196.438	2.928.761	8.955.759
Neto prihodi od kamata	9.008.995	8.028.151	7.005.662	5.978.393	2.951.973	12.069.290	12.605.384
Neto prihodi od naknada	3.982.038	3.523.002	3.077.452	2.590.069	1.206.108	4.875.408	5.328.996
Operativni troškovi	8.506.726	7.543.850	6.600.173	5.572.413	2.702.617	11.510.471	11.064.609
Neto prihodi/rashodi obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(14.522)	(904.532)	(1.110.225)	(853.523)	(1.252.837)	(1.072.032)	2.425.931
PARAMETRI PROFITABILNOSTI							
ROA	0,88%	0,55%	0,37%	0,34%	0,16%	0,93%	2,00%
ROE – na ukupan kapital	5,55%	3,46%	2,34%	2,11%	0,98%	5,59%	11,71%
Neto kamatna marža na ukupnu aktivu	2,54%	2,56%	2,56%	2,56%	2,56%	2,67%	3,04%
Cost / income ratio	65,48%	65,31%	65,46%	65,03%	65,00%	67,93%	61,70%
Operativni tokovi gotovine	8.191.291	7.533.133	6.509.357	7.873.878	4.867.892	7.119.498	9.859.741
Aktiva po zaposlenom (000 EUR)	1.750	1.744	1.704	1.678	1.486	1.464	1.340
Aktiva po zaposlenom (000 RSD)	205.714	205.046	200.334	197.271	174.769	172.135	157.573

Banka je za prva tri kvartala 2021. godine ostvarila dobitak iz redovnog poslovanja. U periodu od 01.01. do 30.09.2021. godine ostvareni dobitak Banke iznosi 3.131,8 miliona dinara, što u odnosu na isti period prethodne godine predstavlja smanjenje od 1.327,5 miliona dinara. Ostvareni dobitak omogućio je Banci, na kraju trećeg kvartala 2021. godine, prinos na ukupan kapital od 5,6%, odnosno prinos na bilansnu aktivnu od 0,9%.

Neto prihodi od kamata za tri kvartala 2021. godine iznose 9.009,0 miliona dinara, što je za 18,2 miliona dinara manje u odnosu na isti period prethodne godine. Neto prihodi od naknada, za posmatrani period 2021. godine, iznose 3.982,0 miliona dinara i veći su za 330,5 miliona dinara od ostvarenih u istom periodu prethodne godine.

Banka je za prva tri kvartala 2021. godine, zabeležila neto rashode po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja u iznosu od 14,5 miliona dinara dok su u istom periodu prethodne godine iznosili 71,4 miliona dinara. U toku tri kvartala tekuće godine ostvareni su operativni rashodi u iznosu od 8.506,7 miliona dinara, što je više za 78,7 miliona dinara ili 0,9% od ostvarenog iznosa u istom periodu prethodne godine. Na kretanje dobitka u prva tri kvartala 2021. godine, u odnosu na isti period prošle godine, uticalo je i smanjenje iznosa ostalih prihoda. Ostali prihodi su za tri kvartala tekuće godine ostvareni u iznosu od 558,2 miliona dinara, dok su u istom periodu prethodne godine ostvareni u iznosu od 1.140,4 miliona dinara. Istovremeno, zabeleženo je povećanje ostalih rashoda sa 856,8 milion dinara, za tri kvartala prethodne godine, na iznos 1.940,8 miliona dinara, za tri kvartala 2021. godine.

Usled rasta obima poslovanja kao i smanjenja broja zaposlenih u prvih devet meseci 2021. godine povećana je aktiva po zaposlenom u Banci sa 172,1 milion dinara, koliko je iznosila na kraju 2020. godine, na iznos 205,7 miliona dinara, koliko je iznosila na kraju trećeg kvartala 2021. godine.

Na kraju trećeg kvartala tekuće godine „Cost income ratio“ (CIR) iznosi 65,5%, dok je na kraju 2020. godine iznosio 67,9%.

5.1 Poslovanje sa stanovništvom

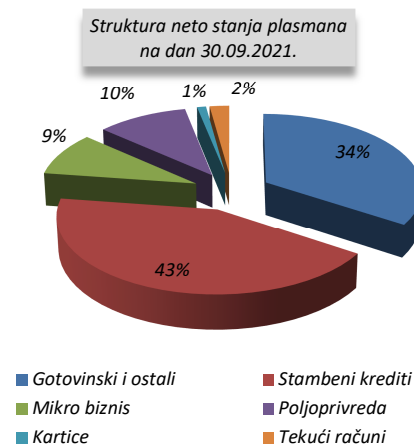
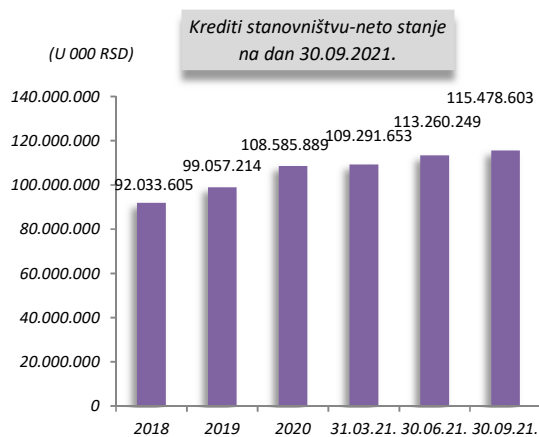
U prvih devet meseci tekuće godine poslovanje sa stanovništvom nastavilo je sa trendom rasta, i ostvarilo, po većini pokazatelja, značajne rezultate. Najvažniji cilj poslovanja bio je rast kreditiranja u svim segmentima i stvaranje osnove za još veći rast u nastupajućem periodu.

Krediti

Banka je u svim segmentima (fizička lica, poljoprivreda i mikro biznis) izvršila sveobuhvatan redizajn kreditnih proizvoda čime je značajno podigla atraktivnost i konkurentnost svoje ponude. Osim izmene proizvoda, inovirana su tehnološka rešenja što je dovelo do bržeg i lakšeg odobravanja kredita. U segmentu fizičkih lica uvedena je mogućnost udaljenog potpisivanja ugovorne dokumentacije dvofaktorskom autentifikacijom (mail adresa/SMS OTP kod) za gotovinske kredite iznosa do 600.000 dinara.

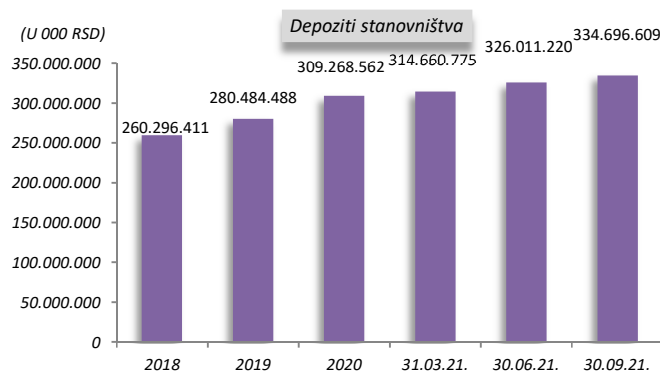
Sve navedeno rezultovalo je realizacijom većom za 25% nego u istom periodu 2020. godine. Mart, april i jun su bili meseci sa najvećom realizacijom u poslednjih 10 godina.

Kao rezultat rasta realizacije, neto stanje plasmana stanovništvu poraslo je za 6.893 miliona dinara u odnosu na kraj 2020. godine. U strukturi neto stanja na dan 30.09.2021. godine, učešće stambenih kredita iznosi 43%, a učešće ostalih proizvoda je 57%.

Depoziti⁵

Banka je institucija od najvećeg poverenja klijenata, stoga depoziti permanentno rastu. U prvih devet meseci 2021. godine depoziti su porasli za 25.428 miliona dinara u odnosu na kraj 2020. godine.

Ostali proizvodi

Banka u segmentu Stanovništva ima respektabilnu bazu od ukupno 1,4 miliona klijenata. U najvažnijem segmentu, fizičkim licima sa redovnim primanjima zarade i penzije, Banka ima 420.000 klijenata, što čini kvalitetnu osnovu za dalji dinamičan rast poslovanja. Stalno se povećava broj klijenata koji koriste „Set račun“, kao kvalitetniji proizvod u odnosu na osnovni tekući račun. Od ukupno 345.000 „Set računa“, 43.000 su „Start setovi“ namenjeni najmlađim klijentima, čime Banka dugoročno razvija klijentsku bazu.

U mikro biznis segmentu takođe, se beleži povećanje broja korisnika „Set računa“. Ukupno 19.000 mikro klijenata koristi „Set račun“, a oko 17.000 mikro klijenata redovno koristi elektronske servise Banke.

Blago je povećan broj platnih kartica. Klijenti Banke imaju oko milion kartica, od čega se polovina redovno koristi.

Elektronsko bankarstvo fizičkih lica

Banka kroz elektronske kanale na kraju septembra 2021. godine za fizička lica pruža uslugu za više od 253.000 klijenata. Konstantan rast korisnika je nastavljen i u trećem kvartalu 2021. godine, gde je „mBank“ kanal imao povećanje korisnika za 29% na godišnjem nivou.

Na „eBank“ kanalu rast broja korisnika zaključno sa trećim kvartalom 2021. godine je iznosio 11% na godišnjem nivou. Rast broja korisnika elektronskih kanala posledica je intenzivnih aktivnosti poslovne mreže na animiranju klijenata sa obzirom na brojne povoljnosti koje „eBanka“ i „mBanka“ omogućavaju.

Broj transakcija je značajno porastao na „mBank“ kanalu, veći je za 62% u odnosu na isti period prošle godine. Na „eBank“ kanalu broj transakcija je približno jednak kao u istom periodu 2020. godine.

Poslovna mreža

Poslovanje u segmentu stanovništva Banka je obavljala u 190 ekspozitura, po čemu smo jedan od lidera na tržištu. Klijentima je dostupan 281 bankomat i oko 13.500 POS terminala, po čemu smo takođe, jedan od predvodnika na tržištu. Imajući u vidu potrebe klijenata, Banka je nastavila sa aktivnostima poboljšanja korisničkog iskustva unapređenjem izgleda ekspozitura, prilagođavanjem radnog vremena i slično.

Profitabilnost

Poslovanje sa stanovništvom u prvih devet meseci 2021. godine ostvarilo je ukupne neto prihode od kamata i naknada u iznosu od 7.830 miliona dinara što je za 5,3% više nego u istom periodu 2020. godine. Stvoreni su uslovi za ostvarenje još većih neto prihoda u nastupajućem periodu.

⁵ Pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

5.2 Nove bankarske tehnologije – digitalno bankarstvo i kartice

Tržište – osnovne tendencije

U skladu sa razvojem regulatornog okvira tržište se kreće u pravcu sve veće digitalizacije proizvoda i usluga u oblasti finansija. Pored servisa koji omogućavaju klijentima da komuniciraju sa bankom preko digitalnih kanala, poslednjih par godina brzo se razvijaju servisi koji daju mogućnost klijentima da apliciraju i odmah dobiju osnovne bankarske proizvode. Implementacijom instant plaćanja platni promet u zemlji sada funkcioniše 24x7 što je doprinelo povećanju broja korisnika na elektronskim kanalima, a posebno na mobilnom bankarstvu, sledeća „velika stvar“ je video identifikacija gde će klijenti imati mogućnost da otvore račun ili apliciraju za kredit bez dolaska u banku. Nekoliko banaka na tržištu je već uvelo ovu mogućnost i fokusirali su se na jedan proizvod što znači da će u budućnosti sve više proizvoda i usluga biti omogućeno ovim načinom apliciranja.

Od kraja 2018. godine, se primenjuje „Zakon o međubankarskoj naknadi i posebnim pravilima poslovanja kod platnih transakcija na osnovu platnih kartica“ shodno kome je propisano smanjenje međubankarske naknade koje je u prelaznom periodu (prvih šest meseci) iznosilo maksimalno 0,5% za debitne kartice i 0,6% za kreditne kartice. Dodatno sniženje naknada koje se primenjuje od 18. juna 2019. godine, je usaglašeno sa evropskim nivoom od 0,2% za debitne i 0,3% za kreditne kartice.

Narodna banka Srbije je takođe, usmerila banke na korišćenje nacionalne kartične šeme i podržavanje domaćeg brenda „Dina“ kartice ukazujući na niže troškove. Promocija nacionalne „Dina“ kartice je pozitivno uticala na odnos reizdatih platnih kartica u korist „Dina“ kartice.

Trend usvajanja bezgotovinskog načina plaćanja i digitalnog pružanja usluga se nastavlja na šta ukazuju i ključni parametri tržišta:

- broj transakcija uplate i isplate gotovog novca ima višegodišnji trend pada,
- istovremeno, nalozi inicirani elektronskim putem beleže sve veće godišnje stope rasta praćene rastom prometa, broj transakcija na internet prodajnim mestima trgovaca raste, dominantan platni instrument su i dalje kartice, ali je i upotreba elektronskog novca u porastu,
- prihvatna mreža je u ekspanziji sa povećanjem internet prodajnih mesta, POS terminala i ATM uređaja,
- broj aktivnih korisnika internet i mobilnog bankarstva je u porastu.

Digitalno bankarstvo Banke

Postojeća „RTDM“ kampanja namenjena fizičkim licima prilagođena je za prikaz na mobilnoj aplikaciji. Od marta 2020. godine svi korisnici mobilne aplikacije su u mogućnosti da „vide“ „RTDM“.

Aktiviranje „Self Learner“ modela, koji na osnovu istorije prihvatanja/odbijanja ponuda i karakteristika klijenta, a zahvaljujući naprednoj analitici, predviđa ponašanje klijenata, završeno je u trećem kvartalu 2020. godine što će, predviđanja su, uticati na maksimiziranje prodaje usluga i proizvoda Banke korisnicima digitalnih kanala.

Kreirana je „RTDM“ („Real Time Decision Management“) kampanja za slanje najbolje ponude mikro pravnim licima i preduzetnicima putem KOMBANK BIZ WEB aplikacije i puštena na produkciono okruženje u drugom kvartalu 2021. godine. Analitički CRM (RTDM) i kampanja za fizička lica, su kreirani i spremni za puštanje na produkciono okruženje, kroz ekspozituru Banke (bankaP aplikaciju). Očekujemo da će ova nova funkcionalnost biti na produkcionom okruženju do kraja trećeg kvartala 2021. godine, i da će značajno olakšati put našim kolegama iz ekspozitura da ostvare svoje ciljeve, kao i da će uticati na zadovoljstvo naših klijenata.

Regulatorni zahtev za uvođenjem instant plaćanja na prodajnom mestu trgovca, usmerio je aktivnosti digitalnog razvoja ka omogućavanju prihvatanja instant plaćanja iz ugla Banke kao akceptanta i Banke kao izdavaoca platnih instrumenata.

- ✓ Kao prihvatilac Banka je omogućila uslugu prihvatanja instant plaćanja na infrastrukturi koja se oslanja na postojeći sistem za prihvatanje platnih kartica, a uvedena je i opcija korišćenja nezavisne infrastrukture, koja ne zahteva da trgovac ima POS terminal.
- ✓ Kao izdavalac platnih instrumenata Banka je omogućila klijentima, brzu i jednostavnu uslugu bezgotovinskog izvršenja platnih transakcija na prodajnom mestu trgovca preko mobilne aplikacije Banke upotrebom QR koda.
- ✓ U TestLab-u NBS-a, Banka testira funkcionalnosti instant plaćanja „e-commerce“-a (elektronske trgovine) na web-u, kao i instant plaćanja na mobilnom uređaju putem „deeplink“ tehnologije. Očekujemo da ova funkcionalnost bude dostupna klijentima i trgovcima u trećem kvartalu 2021. godine.

- Izvršen je redizajn i unapređenje internet i mobilne aplikacije za fizička lica, gde je izvršena optimizacija aplikacije u cilju poboljšanja korisničkog iskustva.
  - ✓ Povećan je broj korisnika elektronskog bankarstva fizičkih lica kao i odlazni promet i broj transakcija elektronskog bankarstva za fizička lica.
  - ✓ Broj korisnika mobilne aplikacije za fizička lica je takođe povećan, praćen rastom broja transakcija i rastom prometa.
  - ✓ Povećan je ukupan broj korisnika elektronskog bankarstva pravnih lica, kao i ukupan broj transakcija elektronskog bankarstva pravnih lica, praćen rastom učešća „eBanke“ u ukupnom broju transakcija i volumena platnog prometa Banke.
- Digitalna ekspozitura Banke „KOMeCENTAR“ nastavila je sa uspešnim radom, a broj zahteva za proizvodima raste u odnosu na prethodnu godinu. Od proizvoda Banke koji su ponuđeni preko „KOMeCENTRA“, najveće je interesovanje klijenata bilo za dozvoljeno prekoračenje.
- U planu je projekat spuštanja funkcionalnosti digitalne ekspoziture Banke „KOMeCENTRA“ na mobilnu aplikaciju za fizička lica kako bi postala dostupna još većem broju klijenata.
- Na digitalnoj ekspozituri „KOMeCENTAR“ je implementirana opcija „udaljenog potpisa“ a ujedno su poboljšani uslovi online keš kredita gde je Banka među tri najpovoljnije na tržištu u ovom segmentu.
- U toku je implementacija usluge „Prenesi“ u skladu sa regulativom NBS-a, ovaj servis će omogućiti klijentima da izvrše prenos sredstava na drugi račun u Banci i van Banke koristeći samo jedan podatak (broj telefona primaoca sredstava).

Razvojne aktivnosti platnih kartica

- KomBank Pay aplikacija – digitalni novčanik je puštena u produkciju. Istaknuto je obaveštenje sa Korisničkim uputstvom na sajtu Banke. U toku je dalja priprema materijala za marketing kampanju, video prezentacije i obaveštenja za društvene mreže.
- U pripremi je nagradna kampanja za korisnike MasterCard kartica. Nakon određivanja uslova kampanje i selektovanja korisnika i nagradnog fonda, pokrenuće se promocija u cilju obaveštavanja klijenata.
- Postavljeno je na produkciju i pušteno u rad prihvatanje UNION pay kartica na POS terminalima i bankomatima Komercijalne banke.
- DinaCard nagradna kampanja, planirana za period oktobar 2021.- januar 2022. godine. Cilj kampanje je promocija nacionalnog brenda DinaCard kartice, povećanje učešća aktivnih kartica i povećanje broja transakcija po korisniku.
- Uvedena je nove funkcionalnost DCC za VISA kartice stranih izdavaoca.

5.3 Poslovanje sa privredom

Tržište-osnovne tendencije

Poslovanje privrede u trećem kvartalu 2021. godine bilo je i dalje pod uticajem određenih restriktivnih mera u Republici Srbiji zbog pandemije virusa COVID-19. U 2021. godini nastavljen je trend snižavanja dinarskih kamatnih stopa u bankarskom sektoru bez obzira na činjenicu da je došlo do stagnacije nivoa referentne kamatne stope NBS, dok je došlo do stabilizacije kamatnih stopa kod kredita sa deviznim znakom.

Standardi banaka za novoodobrene kredite privredi ostali su nepromenjeni i u 2021. godini i to prvenstveno za mala i srednja preduzeća, kao i za velika preduzeća.

Posmatrano prema ročnosti i valuti, neznatno ublažavanje standarda je prisutno kod kratkoročnog i dugoročnog dinarskog kreditiranja privrede, kao i kratkoročnog kreditiranja privrede u deviznom znaku.

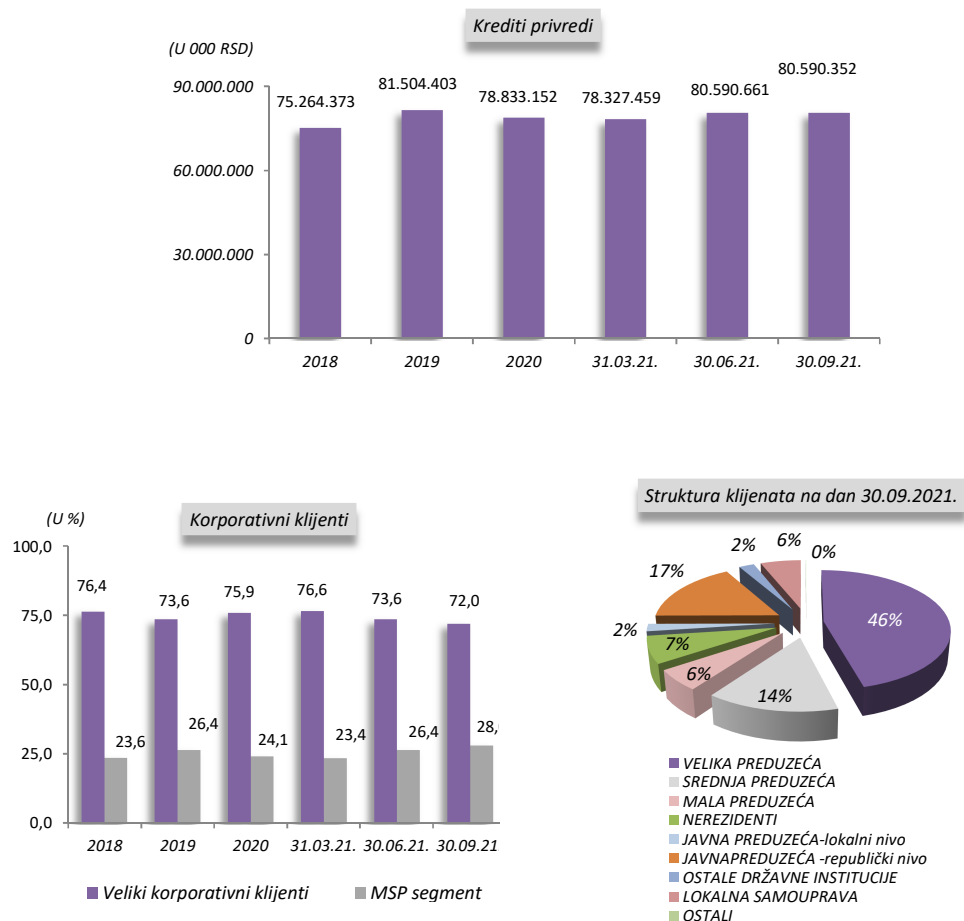
U 2021. godini došlo je do rasta nivoa kredita privrede. Na nivou bankarskog sektora nivo kredita viši je u odnosu na kraj 2020. godine (ukupno privredna društva, javna preduzeća i lokalni nivo vlasti zabeležili su rast za 4,2%, odnosno RSD 62,01 milijardi)⁶.

⁶ NBS, Konsolidovani bilans bankarskog sektora

Kredit⁷

Realizacija novoodobrenih kredita zaključno sa 30.09.2021. godine viša je za 16% u odnosu na isti period 2020. godine. U odnosu na isti period prošle godine beleži se pad u segmentu velikih korporativnih klijenata, dok se u MSP segmentu beleži rast u realizaciji. Bruto performansi krediti povećani su u odnosu na početak godine za 6,2%, a u strukturi portfolia došlo je do pada učešća velikih korporativnih klijenata sa 75,9% (na kraju 2020. godine) na 72,0%.

Prosečno ponderisane kamatne stope na isplaćene kredite u RSD su na nešto nižem nivou, a u EUR-u su na istom nivou u odnosu na isplaćene kredite u 2020. godini.

Kamatna stopa na kredite indeksirane u EUR je i dalje niža u odnosu na kredite u dinarima što je u uslovima stabilnog kursa bio opredeljujući faktor tržišta za većom tražnjom kredita sa valutnim znakom u odnosu na dinarske kredite. Od ukupnog iznosa realizovanih kredita u 2021. godini 12% je realizovano u dinarima, dok je 88% realizovano kroz kredite sa valutnim znakom u EUR. Shodno tome, u 2021. godini došlo je do rasta učešća dinarskih kredita u ukupnom portfoliu.

U pogledu konkurencije tokom 2021. godine, najaktivnije su bile Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, OTP banka a.d. Novi Sad.

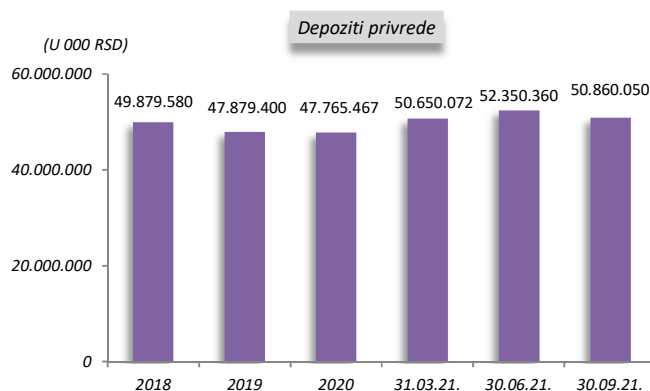
⁷ Pozicija datih kredita ne uključuje ostale plasmane

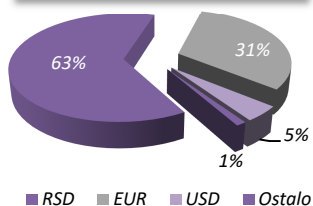

Depoziti⁸

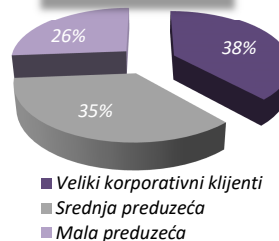
Visoko učešće transakcionih depozita od 85% ukupnih depozita privrede rezultira nižim rashodima od kamata i pozitivno utiče na poslovni rezultat Banke.

Valutna struktura depozita na dan 30.09.2021.

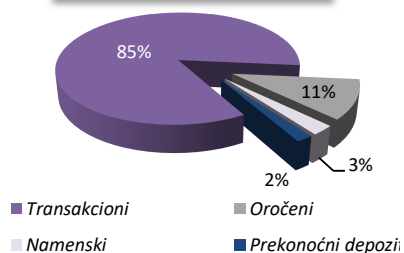

Struktura deponenata na dan 30.09.2021.

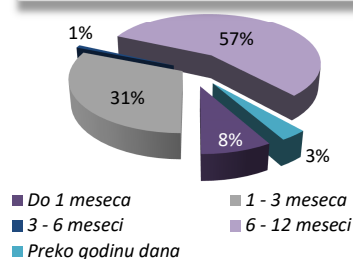

Napomena: Prikaz strukture deponenata urađen je na osnovu interne segmentacije klijenata.

Ročna struktura depozita na dan 30.09.2021.

Ročna struktura oročenih depozita na dan 30.09.2021.

⁸ Pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

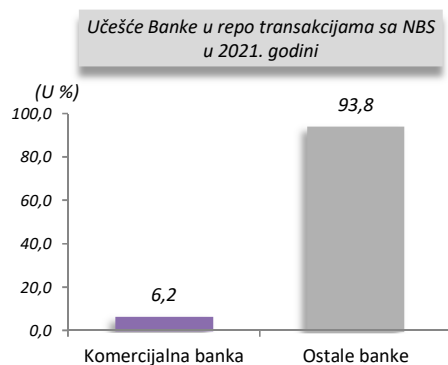

5.4 Upravljanje sredstvima

Polazeći od strateške orijentacije Banke, aktivnost poslovne funkcije Trezor usmerena je na aktivno upravljanje sredstvima i likvidnošću uz obezbeđenje nesmetanog funkcionisanja Banke i zadovoljenje poslovnih potreba klijenata.

Okruženje u kome je funkcija Trezora poslovala u toku prva tri kvartala 2021. godine obeleženo je stabilizacijom kamatnih stopa na relativno niskom nivou i negativnim kamatnim stopama na EUR i CHF na ino tržištima, što je imajući u vidu raspoloživa sredstva, predstavljalo veoma značajan izazov u upravljanju likvidnošću.

Likvidnosna pozicija Banke bila je stabilna, a najveći deo kratkoročne dinarske likvidnosti plasiran je kroz kratkoročne plasmane na međubankarskom tržištu i kroz operacije sa Narodnom bankom Srbije.

Strategija funkcije Trezora u investicionim aktivnostima u prva tri kvartala 2021. godine je fokusirana na oprezno upošljavanje likvidnih sredstava u bezrizične i niskorizične finansijske instrumente i diverzifikaciju portfolia hartija od vrednosti.

5.5 Sektor hartija od vrednosti

Sektor hartija od vrednosti je organizacioni oblik Banke u kojem se obavljaju poslovi i transakcije sa finansijskim instrumentima na tržištu kapitala i investicionog bankarstva i sastoji se od Odeljenja za brokersko dilerske poslove – Ovlašćena banka i Odeljenja depozitarnih i kastodi poslova, sa dozvolama Komisije za hov za pružanje investicionih i dodatnih, odnosno „kastodi“ usluga i usluga depozitara. Za prva tri kvartala 2021. godine, u poslovanju sa finansijskim instrumentima, Banka je ostvarila sledeće rezultate:

- Banka je među vodećim članova Beogradske berze AD Beograd po ukupnom obimu prometa, druga po broju transakcija, sedma po vrednosti transakcija;
- Nastavak razvoja usluga on-line trgovanja akcijama na berzama u inostranstvu i domaćoj berzi – unapređenje web aplikacije „Kombank Trader“ koja omogućava pristup svim značajnim svetskim berzama, sa svih vrsta uređaja, (desktop, laptop, tablet, mobilni telefon, sa različitih operativnih sistema, Android, IOS ...);
- Priliv novih klijenata sa pravom na devizne obveznice Republike Srbije po osnovu restitucije;
- Započet proces integracije u okviru NLB Grupe i usvajanje standarda poslovanja NLB Grupe.

6. BILANS STANJA NA DAN 30.09.2021. GODINE

6.1 Aktiva Banke na dan 30.09.2021. godine

(U 000 RSD)

R.B.	OPIS BILANSNE POZICIJE	30.09.2021.	31.12.2020.	INDEX
1	2	3	4	5=3/4*100
1	Gotovina i sredstva kod centralne banke	76.332.701	80.045.107	95,4
2	Založena finansijska sredstva	-	-	-
3	Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-
4	Hartije od vrednosti	146.215.554	153.776.323	95,1
5	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	46.526.696	18.142.070	256,5
6	Kredit i potraživanja od komitenata	197.719.823	189.296.089	104,5
7	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	-
8	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-
9	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-
10	Investicije u zavisna društva	4.193.989	3.433.697	122,1
11	Nematerijalna imovina	356.698	510.669	69,8
12	Nekretnine, postrojenja i oprema	5.930.014	6.045.330	98,1
13	Investicione nekretnine	1.940.026	1.819.507	106,6
14	Tekuća poreska sredstva	18.911	12.237	154,5
15	Odložena poreska sredstva	2.172	-	-
16	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	109.682	130.426	84,1
17	Ostala sredstva	4.698.306	6.216.268	75,6
	UKUPNO AKTIVA (od 1 do 17)	484.044.572	459.427.723	105,4

Na kraju trećeg kvartala 2021. godine bilansna aktiva Banke iznosi 484.044,6 miliona dinara i u odnosu na početak godine povećana je za 24.616,8 miliona dinara odnosno 5,4%.

Tokom prvih devet meseci tekuće godine, pozicija gotovina i sredstva kod centralne banke beleži smanjenje u iznosu od 3.712,4 miliona dinara odnosno 4,6%.

Plasmani u hartije od vrednosti na kraju trećeg kvartala 2021. godine iznose 146.215,6 miliona dinara. U odnosu na početak godine ulaganja u hartije od vrednosti su smanjena za 7.560,8 miliona dinara ili 4,9%. Na kraju meseca septembra tekuće godine plasmani u hartije od vrednosti čine 30,2% ukupne bilansne aktive Banke, jednako kao i na kraju prvog polugodišta.

Kredit i potraživanja od komitenata iznose 197.719,8 miliona dinara i u odnosu na stanje zabeleženo na dan 31.12.2020. godine povećani su za 8.423,7 miliona dinara. Kredit i potraživanja od komitenata na kraju septembra 2021. godine čine 40,8% bilansne aktive.

Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija iznose 46.526,7 miliona dinara i povećani su za 28.384,6 miliona dinara u toku tri kvartala 2021. godine.

Ukupni plasmani i potraživanja od komitenata i banaka na dan 30.09.2021. godine iznose 244.246,5 miliona dinara, što čini 50,5% ukupne bilansne aktive Banke.

Pozicija aktive odložena poreska sredstva na dan 30.09.2021. godine je detaljnije objašnjena u tački 3.16. Napomena uz finansijske izveštaje za treći kvartal 2021. godine.

6.2 Pasiva Banke na dan 30.09.2021. godine

(U 000 RSD)

R.B.	OPIS BILANSNE POZICIJE	30.09.2021.	31.12.2020.	INDEX
1	2	3	4	5=3/4*100
1	Obaveze po osnovu derivata	-	-	-
2	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3.022.969	4.989.315	60,6
3	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	397.196.950	372.699.401	106,6
4	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-
5	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	-
6	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-	-
7	Subordinirane obaveze	-	-	-
8	Rezervisanja	2.850.579	2.529.268	112,7
9	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	-	-	-
10	Tekuće poreske obaveze	-	-	-
11	Odložene poreske obaveze	-	147.400	-
12	Ostale obaveze	3.691.169	4.975.476	74,2
	UKUPNO OBAVEZE (od P 1 do P 12)	406.761.667	385.340.860	105,6
	KAPITAL			
13	Akcijski kapital	40.034.550	40.034.550	100,0
14	Sopstvene akcije	-	-	-
15	Dobitak	8.587.909	5.319.351	161,4
16	Gubitak	-	-	-
17	Rezerve	28.660.446	28.732.962	99,7
18	Nerealizovani gubici	-	-	-
19	Učešća bez prava kontrole	-	-	-
20	UKUPNO KAPITAL (od 13 do 19)	77.282.905	74.086.863	104,3
	UKUPNO PASIVA (od P 1 do P 19)	484.044.572	459.427.723	105,4

Ukupne obaveze Banke na kraju trećeg kvartala 2021. godine iznose 406.761,7 miliona dinara i čine 84,0% ukupne pasive (na dan 31.12.2020. godine ukupne obaveze su u pasivi učestvovala sa 83,9%). Istovremeno, ukupan kapital Banke iznosi 77.282,9 miliona dinara i učestvuje u ukupnoj pasivi 16,0% (na dan 31.12.2020. godine učešće je iznosilo 16,1%). Ukupne obaveze povećane su u odnosu na kraj prethodne godine za 21.420,8 miliona dinara ili 5,6%, dok je ukupan kapital Banke uvećan za 3.196,0 miliona dinara odnosno 4,3%.

Ukupni depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama i komitentima, na kraju trećeg kvartala 2021. godine iznose 400.219,9 miliona dinara, što čini 82,7% ukupne bilansne pasive. Ukupni depoziti i ostale finansijske obaveze su zabeležili povećanje u odnosu na kraj prethodne godine od 22.531,2 miliona dinara ili 6,0%.

Pozicija depoziti i ostale finansijske obaveze prema komitentima je povećana u izveštajnom periodu za 24.497,5 miliona dinara odnosno za 6,6%, dok je pozicija depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama smanjena u odnosu na kraj prethodne godine za 1.966,3 miliona dinara odnosno za 39,4%.

Pozicija ostalih obaveza, u toku tri kvartala 2021. godine, je smanjena za 1.284,3 miliona dinara ili 25,8% najvećim delom zbog smanjenja obaveza prema dobavljačima za 659,3 miliona dinara.

Pozicija rezervisanja na kraju trećeg kvartala 2021. godine povećana je za 321,3 miliona dinara usled povećanja ostalih rezervisanja. Promene na poziciji rezervisanja detaljnije je objašnjena u tački 3.18. Napomena uz finansijske izveštaje.

Obaveze po osnovu ino kreditnih linija na kraju meseca septembra 2021. godine iznose 780,0 miliona dinara i u odnosu na početak godine smanjene su za 197,3 miliona dinara.

Promena na poziciji odloženih poreskih obaveza je detaljnije objašnjena u tačkama 3.16. i 3.19. Napomena uz finansijske izveštaje.

6.3 Dati krediti komitentima i depoziti komitenata na dan 30.09.2021. godine

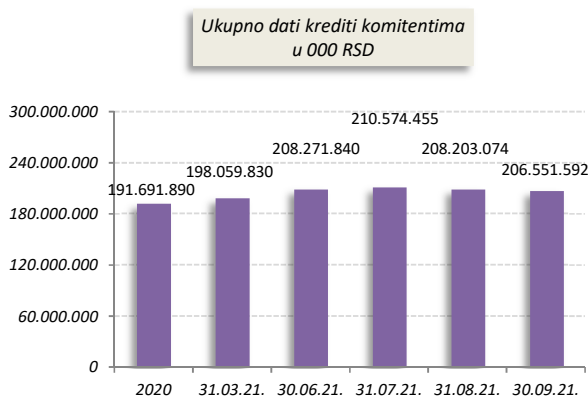
Na kraju trećeg kvartala 2021. godine Banka je komitentima (privreda, stanovništvo, banke i finansijske organizacije) plasirala kredita u ukupnom iznosu od 206.551,6 miliona dinara, dok su primljeni depoziti komitenata dostigli iznos od 398.250,4 miliona dinara.

(U 000 RSD)

R. B.	OPIS	STANJE NA DAN 30.09.2021.	STANJE NA DAN 31.12.2020.	INDEX
1	2	3	4	5= (3:4)*100
I	DATI KREDITI KOMITENTIMA (1.+2.+3.)	206.551.592	191.691.890	107,8
1.	Privreda	80.590.352	78.833.152	102,2
2.	Stanovništvo	115.478.603	108.585.889	106,3
3.	Banke i finansijske organizacije	10.482.637	4.272.849	245,3
II	PRIMLJENI DEPOZITI KOMITENATA (1.+2.+3.)	398.250.377	375.587.295	106,0
1.	Privreda	50.860.050	47.765.467	106,5
2.	Stanovništvo	334.696.609	309.268.562	108,2
3.	Banke i finansijske organizacije	12.693.718	18.553.266	68,4

NAPOMENA: dati krediti bez ostalih plasmana i potraživanja, primljeni depoziti bez ostalih obaveza i primljenih sredstava u formi kreditnih linija

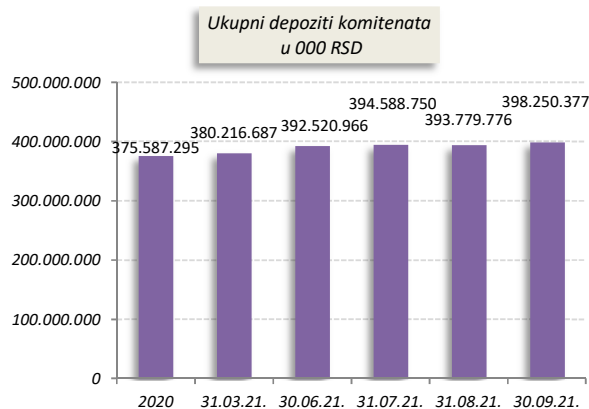
Najznačajnija pojedinačna kategorija bilansne aktive, dati krediti komitentima, na kraju trećeg kvartala 2021. godine u odnosu na početak godine povećani su za 14.859,7 miliona dinara odnosno za 7,8 %. Dati krediti komitentima imaju učešće od 42,7% u ukupnoj aktivi Banke.

Na kraju trećeg kvartala 2021. godine, plasmani privrednim klijentima dostigli su iznos od 80.590,4 miliona dinara, što predstavlja rast od 2,2% u odnosu na kraj 2020. godine. Plasmani stanovništvu dostigli su iznos od 115.478,6 miliona dinara i povećani su za 6,3% u odnosu na kraj prethodne godine. U odnosu na početak godine značajnije povećanje se beleži kod plasmana bankama i finansijskim organizacijama, i na kraju trećeg kvartala 2021. godine, dostigli su iznos 10.482,6 miliona dinara što predstavlja povećanje od 145,3%.

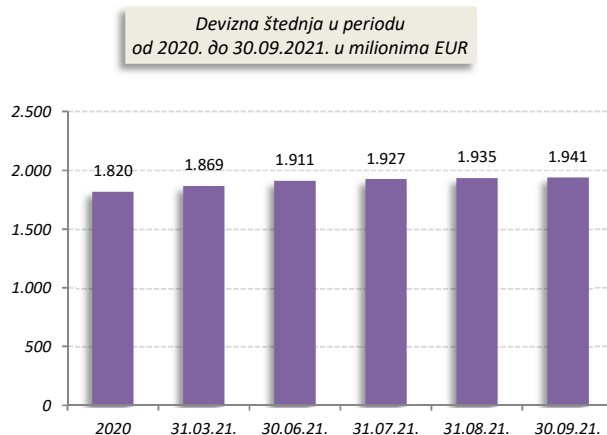

Na kraju trećeg kvartala 2021. godine ukupni depoziti komitenata iznose 398.250,4 miliona dinara i čine 82,3% ukupne pasive, odnosno 97,9% ukupnih obaveza Banke.

Ukupni depoziti komitenata u odnosu na početak godine povećani su za 22.663,1 milion dinara ili za 6,0%.

U strukturi depozita dominiraju depoziti stanovništva koji su dostigli iznos 334.696,6 miliona dinara i čine 84,0% ukupnih depozita komitenata, dok depoziti pravnih lica iznose 50.860,1 milion dinara i čine 12,8% ukupnih depozita. U odnosu na početak godine depoziti banaka i finansijskih organizacija smanjeni su za 5.859,5 miliona dinara ili za 31,6%. Učešće depozita banaka i finansijskih organizacija u ukupnim depozitima iznosi 3,2% na dan 30.09.2021. godine.

I pored smanjenja pasivnih kamatnih stopa kako bankarskog sektora tako i Banke, devizna štednja klijenata Banke je očuvana i na kraju trećeg kvartala 2021. godine iznosi 1.941 miliona evra što predstavlja rast od 6,7% od početka godine.

Poverenje štediša omogućilo je Banci da po obimu prikupljene devizne štednje, imidžu i prepoznatljivosti zadrži vodeće mesto u okviru bankarskog sektora Republike Srbije.

6.4 Vanbilansne stavke na dan 30.09. 2021. godine

(U 000 RSD)

R.B.	OPIS	STANJE NA DAN 30.09.2021.	STANJE NA DAN 31.12.2020.	INDEX
1	2	3	4	5=(3:4)*100
1	POSLOVI U IME I ZA RAČUN TREĆIH LICA	4.060.165	4.097.143	99,1
2	PREUZETE BUDUĆE OBAVEZE	50.750.890	42.879.760	118,4
3	PRIMLJENA JEMSTVA ZA BUDUĆE OBAVEZE	0	0	-
4	DERIVATI	0	0	-
5	DRUGE VANBILANSNE STAVKE	463.317.844	442.328.167	104,7
	UKUPNO	518.128.899	489.305.071	105,9

Ukupna vanbilansna aktiva Banke, u toku tri kvartala 2021. godine, povećana je za 28.823,8 miliona dinara odnosno 5,9% u odnosu na kraj 2020. godine.

Na dan 30.09.2021. godine preuzete buduće obaveze uključujući date garancije i druga jemstva iznose ukupno 50.750,9 miliona dinara što u odnosu na kraj prethodne godine predstavlja povećanje za 7.871,1 milion dinara ili za 18,4% pretežno zbog povećanja preuzetih neopozivih obaveza za nepovučene kredite i plasmane.

Poslovi u ime i za račun trećih lica, na kraju trećeg kvartala 2021.godine iznose 4.060,2 miliona dinara i smanjeni su za 37,0 miliona dinara odnosno 0,9% u odnosu na kraj 2020. godine.

Druge vanbilansne stavke povećane su za 20.989,7 milion dinara odnosno 4,7% u odnosu na kraj prethodne godine, kao rezultat promena na drugoj vanbilansnoj aktivi.

7. BILANS USPEHA ZA PERIOD OD 01.01. DO 30.09.2021. GODINE

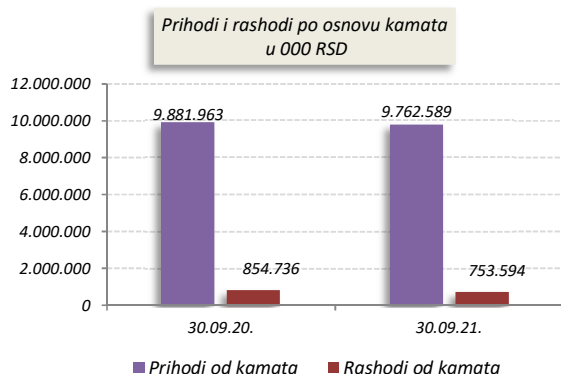
(U 000 RSD)

R. B.	OPIS BILANSNE POZICIJE	30.09.2021.	30.09.2020.	INDEX
1	2	3	4	5=(3:4)*100
	PRIHODI I RASHODI REDOVNOG POSLOVANJA			
1.1.	Prihodi od kamata	9.762.589	9.881.963	98,8
1.2.	Rashodi od kamata	(753.594)	(854.736)	88,2
1.	Neto prihodi/rashodi po osnovu kamata	9.008.995	9.027.227	99,8
2.1.	Prihodi od naknada i provizija	5.375.094	4.957.048	108,4
2.2.	Rashodi naknada i provizija	(1.393.056)	(1.305.488)	106,7
2.	Neto prihodi/rashodi po osnovu naknada i provizija	3.982.038	3.651.560	109,1
3.	Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finans.instrum. (FI)	2.905	62.659	4,6
4.	Neto dobitak/gubitak po osnovu reklasifikacije FI	-	-	-
5.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja FI koji se vrednuju po fer vrednosti	180.577	121.510	148,6
6.	Neto dobitak/gubitak po osnovu zaštite od rizika	-	-	-
7.	Neto prihod/rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	44.609	(3.634)	-
8.	Neto prihod/rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	(14.522)	(71.447)	20,3
9.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja FI koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	-	-
10.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja investicija u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-
11.	Ostali poslovni prihodi	166.358	171.152	97,2
12.	UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	13.370.960	12.959.027	103,2
13.	UKUPAN NETO POSLOVNI RASHOD	-	-	-
14.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(3.443.130)	(4.215.167)	81,7
15.	Troškovi amortizacije	(709.003)	(735.301)	96,4
16.	Ostali prihodi	139.112	742.178	18,7
17.	Ostali rashodi	(6.226.156)	(4.291.447)	145,1
18.	DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	3.131.783	4.459.290	70,2
19.	GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	-	-	-
20.	Porez na dobitak	-	-	-
21.	Dobitak po osnovu odloženih poreza	182.952	17.252	1.060,5
22.	Gubitak po osnovu odloženih poreza	(46.177)	(158.749)	29,1
23.	DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	3.268.558	4.317.793	75,7
24.	GUBITAK NAKON OPOREZIVANJA	-	-	-
25.	Neto dobitak poslovanja koje se obustavlja	-	-	-
26.	Neto gubitak poslovanja koje se obustavlja	-	-	-
27.	REZULTAT PERIODA - DOBITAK	3.268.558	4.317.793	75,7
28.	REZULTAT PERIODA - GUBITAK	-	-	-

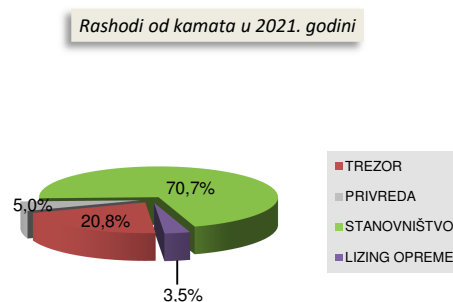
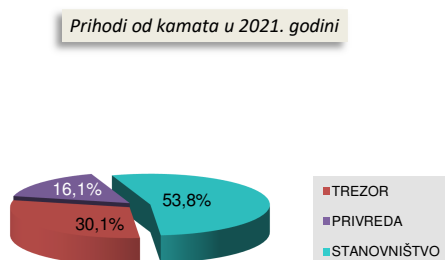

7.1 Prihodi i rashodi po osnovu kamata

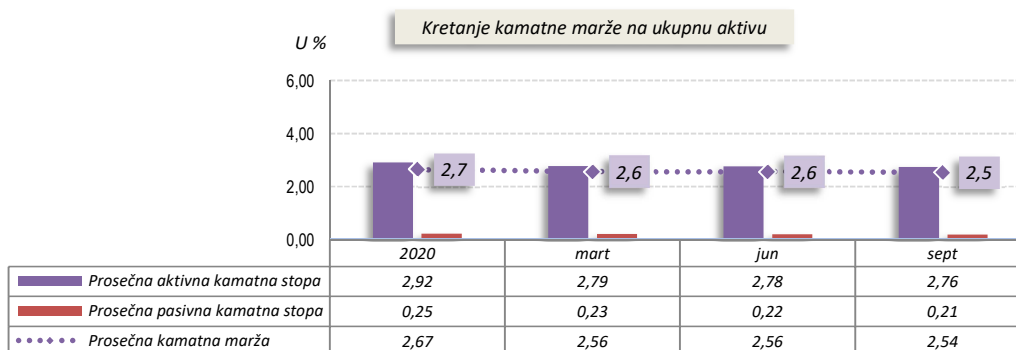

U toku prva tri kvartala 2021. godine ostvaren je neto dobitak po osnovu kamata u iznosu 9.009,0 miliona dinara, što u odnosu na isti period prošle godine predstavlja smanjenje od 18,2 miliona dinara odnosno 0,2%.

U odnosu na prva tri kvartala prošle godine, ostvareni prihodi od kamata su manji za 119,4 miliona dinara odnosno za 1,2%, dok su rashodi po osnovu kamata manji za 101,1 milion dinara odnosno za 11,8%.

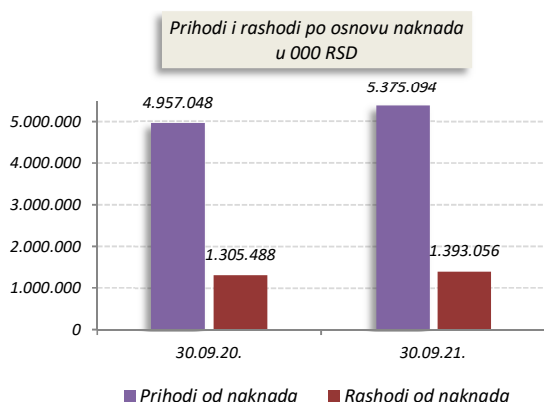
U okviru prihoda od kamata, najveće učešće imaju prihodi od kamata po poslovima sa stanovništvom (5.254,3 miliona dinara ili 53,8%). U okviru rashoda od kamata takođe, dominiraju rashodi od kamata po poslovima sa stanovništvom (532,7 miliona dinara ili 70,7%) što je najvećim delom rezultat rashoda od kamata na prikupljenu deviznu štednju stanovništva.

Prosečna aktivna kamatna stopa na kraju trećeg kvartala 2021. godine je bila 2,76%, a prosečna pasivna kamatna stopa 0,21%, odnosno prosečna kamatna marža Banke na kraju trećeg kvartala 2021. godine iznosila je 2,54%.

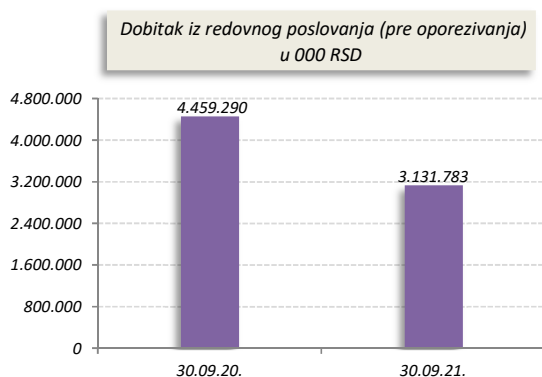
7.2 Prihodi i rashodi po osnovu naknada

U toku prva tri kvartala 2021. godine u odnosu isti period prošle godine, realizovani prihodi od naknada i provizija za bankarske usluge veći su za 418,0 miliona dinara odnosno za 8,4%. Istovremeno su i rashodi po naknadama i provizijama veći za 87,6 miliona dinara odnosno za 6,7%.

Dobitak po osnovu naknada i provizija za prva tri kvartala 2021. godine iznosi 3.982,0 miliona dinara i veći je za 330,5 miliona dinara odnosno za 9,1% u odnosu na isti period prethodne godine.

7.3 Ostvareni dobitak iz redovnog poslovanja (pre oporezivanja)

U periodu od 01. januara do 30. septembra 2021. godine ostvaren je dobitak iz poslovanja u iznosu od 3.131,8 miliona dinara, što predstavlja smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine.

Ostvareni dobitak iz poslovanja obezbedio je Banci, na kraju trećeg kvartala 2021. godine, prinos na ukupan kapital od 5,55%, odnosno prinos na prosečnu aktivnu od 0,88%.

7.4 Pokazatelji poslovanja propisani Zakonom o bankama

R. B.	OPIS	PROPISANO	30.09.2021.	2020.
1.	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (KAPITAL / RIZIČNA AKTIVA); *ZAHTEV ZA KOMBINOVANI ZAŠTITNI SLOJ KAPITALA	MIN 12,8%+zkzsk*	30,68%	32,50%
2.	POKAZATELJ ULAGANJA U LICA KOJA NISU U FINANSIJSKOM SEKTORU I OSNOVNA SREDSTVA	MAX 60%	11,52%	11,53%
3.	POKAZATELJ VELIKE IZLOŽENOSTI BANKE	MAX 400%	11,39%	2,21%
4.	POKAZATELJ DEVIZNOG RIZIKA	MAX 20%	1,72%	1,95%
5.	POKAZATELJ LIKVIDNOSTI (mesečni, poslednji dan u mesecu)	MIN 0,8	4,37	4,06

Napomena: U skladu sa regulativom NBS, Banka obračunava zaštitni sloj za očuvanje kapitala, zaštitni sloj kapitala za sistemski značajne banke i zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik.

8. OPIS GLAVNIH RIZIKA I PRETNJI KOJIMA JE DRUŠTVO IZLOŽENO

Detaljan opis glavnih rizika i pretnji kojima je Banka izložena u narednom periodu, je prikazan u poglavlju 5. Upravljanje rizicima, Napomene uz finansijske izveštaje za treći kvartal 2021. godine.

9. SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA

Na dan 30.09.2021. godine lica povezana s Bankom su:

1. Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana
2. NLB Banka a.d. Beograd
3. NLB Banka a.d. Banja Luka
4. Komercijalna banka a.d. Podgorica, Crna Gora,
5. Komercijalna banka a.d. Banja Luka, Bosna i Hercegovina,
6. KomBank Invest a.d. Beograd,
7. Jedno pravno lice i veći broj fizičkih lica, prema odredbama člana 2. Zakona o bankama u delu kojim se reguliše pojam „lica povezanih sa bankom“.

Ukupna izloženost prema licima povezanim s Bankom na dan 30.09.2021. iznosila je 7.778,8 miliona dinara, što je u odnosu na regulatorni kapital⁹ od 68.310,7 miliona dinara predstavljalo 11,4% (maksimalna vrednost ukupnih plasmana svim licima povezanim s Bankom po Zakonu o bankama iznosi 25% kapitala).

Najveća pojedinačna izloženost prema licima povezanim s Bankom (u skladu sa metodologijom NBS za prikaz izloženosti prema licima povezanim s Bankom), na dan 30.09.2021. godine je izloženost u iznosu od RSD 6.160,3 miliona odnosno 9,0% regulatornog kapitala Banke.

U skladu sa članom 37. Zakona o bankama, licima povezanim s bankom, Banka nije odobravalala kredite pod uslovima koji su povoljniji od uslova odobravanja kredita drugim licima koja nisu povezana s Bankom.

10. OPIS SVIH VAŽNIJIH DOGAĐAJA PO ZAVRŠETKU POSLOVNE GODINE

Po završetku 2020. godine, a u toku prva tri kvartala 2021. godine od bitnijih poslovnih događaja, izdvajamo da je 28.01.2021. godine održana vanredna sednica Skupštine akcionara Banke.

Na vanrednoj Skupštini akcionara Banke od 28.01.2021. godine donete su sledeće odluke:

1. Odluka o izmenama i dopunama Statuta Komercijalne banke AD Beograd.
2. Odluka o razrešenju predsednika Skupštine Komercijalne banke AD Beograd.
3. Odobrenje Skupštine akcionara Banke za povećanje vlasničkog udela u Komercijalnoj banci AD Banja Luka na 100%.
4. Odluka o utvrđivanju naknade članovima Upravnog odbora Banke i drugih odbora Banke.

Dana 28.04.2021. godine održana je redovna sednica Skupštine akcionara Banke. Na redovnoj Skupštini akcionara Banke donete su sledeće odluke:

1. Odluka o usvajanju Godišnjeg izveštaja o poslovanju i redovnih finansijskih izveštaja Banke za 2020. godinu sa mišljenjem spoljnog revizora.
2. Odluka o usvajanju Godišnjeg izveštaja o poslovanju Grupe i konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupe za 2020. godinu sa mišljenjem spoljnog revizora.
3. Odluka o raspodeli dobiti iz 2020. godine kao i nerasporedene dobiti iz ranijih godina.
4. Odluka o stavljanju van snage Politike dividendi Banke.
5. Odluka o usvajanju Poslovnika o radu Skupštine.
6. Odluka o razrešenju člana Upravnog odbora-Guy Richard Steel Stevens.
7. Odluka o imenovanju člana Upravnog odbora-Veljko Kuštrov.

Dana 16.08.2021. godine održana je vanredna sednica Skupštine akcionara Banke. Na vanrednoj Skupštini akcionara Banke donete su sledeće odluke:

⁹ kapital obračunat u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije

1. Odluka o imenovanju spoljnog revizora Banke za 2021. godinu.

Srbija se, kao i druge zemlje u Evropi, i u toku tri kvartala 2021. godine i dalje suočava sa pandemijom prouzrokovanom korona virusom COVID-19. Tokom prva tri kvartala 2021. godine u Republici Srbiji sprovodi se intenzivan proces imunizacije domaćeg stanovništva kao i državljana drugih zemalja pod određenim uslovima.

Banka u skladu sa zakonskim propisima i preporukama institucija za javno zdravlje i dalje preduzima sve neophodne mere da se poslovne aktivnosti, u izmenjenim uslovima, neometano obavljaju uz punu zaštitu zaposlenih i klijenata Banke.

Nova vanredna sednica Skupštine akcionara Banke održana je 26.10.2021. godine na kojoj je usvojena Odluka o davanju saglasnosti za prodaju Komercijalne banke AD Banja Luka.

Dana 27.10.2021. godine Komercijalna banka AD Beograd i Poštanska štedionica ad Beograd potpisale su Ugovor o kupoprodaji 100% običnih akcija Komercijalne banke AD Banja Luka. Predviđeno je da se celokupna transakcija realizuje najkasnije do 31.03.2022. godine pod uslovom dobijanja odobrenja svih regulatornih institucija.

U skladu sa zakonskom regulativom na internet stranici Agencije za privredne registre (APR) objavljen je Ugovor o pripajanju NLB banke AD Beograd Komercijalnoj banci AD Beograd.

Dana 12.11.2021. godine sprovede se pripajanje Komercijalne banke AD Podgorica NLB banci AD Podgorica.

Opis događaja nakon bilansa stanja predstavljen je u tački 6. Napomena uz finansijske izveštaje za treći kvartal 2021. godine.

11. OSNOVNI PODACI O REALIZACIJI BIZNIS PLANA ZA 2021. GODINU

Poslovnu 2020. godinu i prva tri kvartala 2021. godine obeležila je i dalje prisutna pandemija korona virusa COVID-19 ali i postignuta makroekonomska i finansijska stabilnost¹⁰, što je u skladu sa očekivanjima koje je Banka imala prilikom izrade Budžeta Banke za 2021. godinu.

Ekonomska aktivnost glavnih spoljnotrgovinskih partnera Srbije kao i drugih zemalja članica evro zone, u toku 2020. godine zabeležila je pad. Prema podacima Evrostat-a pad BDP-a Nemačke iznosio je 4,8%, Italije je iznosio 8,9%, a evro zone iznosio je 6,5%¹¹. BDP Srbije u 2020. godini, prema izveštaju RZS-a pao je za 1,0%¹², što je u skladu sa prethodnim projekcijama NBS. Najznačajniji negativni doprinos padu BDP-a imao je uslužni sektor koji je zabeležio pad od 1,4%, građevinarstvo je zabeležilo pad od 5,1% dok je pozitivan doprinos dala poljoprivreda sa rastom od 4,2%¹³. Industrija je zahvaljujući oporavku u drugoj polovini 2020. godine izbegla negativna kretanja. Obzirom na dobre ostvarene proizvodne rezultate u prvoj polovini tekuće godine, zabeleženi rast BDP-a od 1,8% m.g. u prvom tromesečju, ostvareni rast DBP-a od 13,7% m.g. u drugom tromesečju 2021. godine, Ministarstvo finansija je revidiralo procenu rasta BDP-a u 2021. godini sa 6,0% na 6,5%¹⁴. Očekuje se da će dodatni paket finansijske pomoći Vlade Republike Srbije, za prevazilaženje problema uzrokovanih pandemijom virusa COVID-19 od EUR 2,2 milijarde¹⁵ doprineti daljem rastu BDP-a. Prema proceni Evrostat-a, u evro zoni u drugom kvartalu 2021. godine zabeležen je rast BDP-a od 14,3% m.g. nakon zabeleženog pada u prvom kvartalu (1,3%)¹⁶.

Inflacija je tokom 2020. godine bila niska i stabilna i u proseku je iznosila 1,6%. Inflacija u avgustu tekuće godine je povećana na 4,3% m.g.¹⁷ dok je u septembru iznosila 5,7% m.g.¹⁸ i posledica je privremenih faktora, povećanja cena povrća usled suše i povećanja cena drugih primarnih proizvoda i nafte na međunarodnom tržištu. Međugodišnja inflacija u narednih nekoliko meseci bi mogla da se kreće iznad gornje granice ciljanog raspona (3±1,5%), usled dejstva privremenih faktora, a povratak se očekuje u drugoj polovini naredne godine najpre u ciljani raspon, a potom i ispod centralne vrednosti cilja¹⁹.

10 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, septembar 2021. godine

11 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, septembar 2021. godine

12 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, septembar 2021. godine

13 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, septembar 2021. godine

14 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, septembar 2021. godine

15 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, septembar 2021. godine

16 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, septembar 2021. godine

17 RZS, Saopštenje, septembar 2021. godine

18 RZS, Saopštenje, oktobar 2021. godine

19 NBS, RKS, Saopštenje, 7.10. 2021. godine

Posmatrano na godišnjem nivou, Narodna banka Srbije je tokom 2020. godine na međubankarskom deviznom tržištu (MDT) neto prodala EUR 1.450,0 miliona²⁰ čime je doprinela održavanju relativne stabilnosti kursa dinara prema evru. Narodna banka Srbije je od početka 2021. godine bila neto kupac deviza na MDT u ukupnom iznosu od EUR 1.100,0 miliona²¹. Uravnotežena ponuda i tražnja za devizama na deviznom tržištu, uz povremene intervencije Narodne banke Srbije je prisutna i u prva tri kvartala 2021. godine, što je imalo za rezultat da vrednost dinara u odnosu na evro ostane na nivou od oko 117,6 dinara za evro.

Dobre ekonomske perspektive Srbije potvrđene su i ocenama tri vodeće rejting agencije. U martu 2021. godine Agencija Moody's je povećala kreditni rejting Srbije sa Ba3 na nivo Ba2 uz stabilne izgleda za dalji rast rejtinga. Rejting agencija Fitch Ratings u septembru je potvrdila kreditni rejting Srbije na nivou BB+, uz stabilne izgleda za njegovo dalje povećanje. U junu mesecu 2021. godine Agencija S&P je potvrdila kreditni rejting Srbije na nivou BB+ uz stabilne izgleda za dalje povećanje. Agencija je istakla da je nivo kreditnog rejtinga Srbije rezultat dugogodišnje makroekonomske stabilnosti, visokog nivoa deviznih rezervi i uređenih javnih finansija²².

11.1 Planirane i ostvarene vrednosti bilansa stanja za treći kvartal 2021. godine

Na kraju trećeg kvartala 2021. godine ukupna bilansna aktiva Banke iznosi 484.045 miliona dinara i u odnosu na planiranu vrednost za kraj godine veća je za 15.703 miliona dinara odnosno 3,4%.

Plasmani u hartije od vrednosti na dan 30.09.2021. godine iznose 146.216 miliona dinara i za 6.736 miliona dinara ili za 4,8% su iznad planiranog iznosa za tekuću godinu. Razlozi za veće ulaganje u hartije od vrednosti u odnosu na plan posledica je, pored ostalog, i manje kreditne aktivnosti od planirane obzirom na prisutnu pandemiju virusa COVID-19 i sa njom povezane probleme.

Kreditni komitentima na kraju trećeg kvartala 2021. godine iznose 206.552 miliona dinara. U cilju ostvarenja planiranog godišnjeg nivoa datih kredita klijentima potrebno je da Banka do kraja tekuće godine plasira sredstva u iznosu od 15.424 miliona dinara odnosno da ostvari rast od 6,9%.

Ukupni depoziti na kraju trećeg kvartala 2021. godine dostigli su vrednost od 398.250 miliona dinara i iznad su godišnje planske vrednosti za 15.448 miliona dinara odnosno za 4,0%. Depoziti stanovništva na dan 30.09.2021. godine dostigli su iznos od 334.697 miliona dinara i veći su od planskog iznosa za 26.037 miliona dinara. Rast se očekuje na depozitima banaka i finansijskih organizacija, očekuje se porast od 7.806 miliona dinara odnosno 38,1% i depozitima preduzeća gde je očekivani porast od 2.782 miliona dinara odnosno 5,2%.

Ostale obaveze na kraju trećeg kvartala 2021. godine su ispod godišnje planirane vrednosti za 2.053 miliona dinara.

Ostvarene i planirane pozicije aktive i pasive u bilansu stanja na dan 30.09.2021. godine imaju sledeće vrednosti:

(U milionima RSD)

R. B.	POZICIJA	Plan 31.12.2021.	Ostvareno 30.09.2021.	INDEX
1	2	3	4	5=4/3*100
	AKTIVA			
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	72.624	76.333	105,1
2.	Hartije od vrednosti	139.480	146.216	104,8
3.	Dati krediti (3.1.+3.2.+3.3.)	221.976	206.552	93,1
3.1.	Preduzeća	84.570	80.590	95,3
3.2.	Stanovništvo	120.051	115.479	96,2
3.3.	Banke i finansijske organizacije	17.355	10.483	60,4
4.	Ostala aktiva	34.262	54.945	160,4
5.	UKUPNA AKTIVA (1.+2.+3.+4.)	468.341	484.045	103,4

²⁰ NBS, Izveštaj o inflaciji, februar 2021. godine

²¹ NBS, Stanje deviznih rezervi i kretanje na MDT u septembru, 11.10.2021. godine

²² MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, septembar 2021. godine

PASIVA				
1.	Depoziti (1.1.+1.2.+1.3.)	382.802	398.250	104,0
1.1.	Preduzeća	53.642	50.860	94,8
1.2.	Stanovništvo	308.660	334.697	108,4
1.3.	Banke i finansijske organizacije	20.500	12.694	61,9
2.	Ostale obaveze	10.564	8.511	80,6
3.	Ukupne obaveze (1.+2.)	393.366	406.762	103,4
4.	Ukupan kapital	74.975	77.283	103,1
5.	UKUPNA PASIVA (3.+4.)	468.341	484.045	103,4

11.2 Planirane i ostvarene vrednosti bilansa uspeha za period 01.01.-30.09.2021. godine

(U milionima RSD)

R. B.	POZICIJA	Plan 01.01.-30.09.2021.	Ostvareno 01.01.-30.09.2021.	INDEX
1	2	3	4	5=4/3*100
1.1.	Prihodi od kamata	9.791	9.763	99,7
1.2.	Rashodi po osnovu kamata	(837)	(754)	90,0
1.	Dobitak po osnovu kamata (1.1.+1.2.)	8.954	9.009	100,6
2.1.	Prihodi od naknada i provizija	5.148	5.375	104,4
2.2.	Rashodi naknada i provizija	(1.237)	(1.393)	112,6
2.	Dobitak po osnovu naknada i provizija (2.1. +2.2.)	3.911	3.982	101,8
3.	Neto kursne razlike i promena vrednosti (devizna klauzula)	0	45	-
4.	Neto ostali poslovni prihodi/rashodi	(1.352)	(1.383)	102,2
5.	Neto rashodi/prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finan.sredst. koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	(2.480)	(15)	0,6
6.	Operativni rashodi	(8.684)	(8.507)	98,0
7.	DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA (1+2+3+4+5+6)	349	3.132	896,6

U periodu 01.01.-30.09.2021. godine Banka je ostvarila dobitak pre oporezivanja u iznosu od 3.132 miliona dinara što je iznad planske vrednosti za posmatrani period.

Ostvareni neto dobitak po osnovu kamata je veći od planiranog za 55 miliona dinara odnosno 0,6%. Ostvareni neto dobitak od naknada i provizija, za prvih devet meseci tekuće godine, veći je od planiranog iznosa za 71 miliona dinara ili 1,8%.

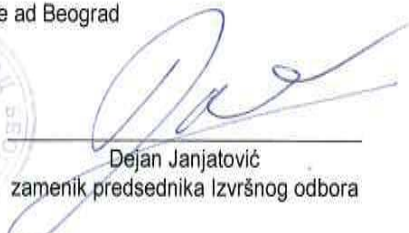
Banka je za prvih devet meseci 2021. godine ostvarila operativne rashode u iznosu od 8.507 miliona dinara, što je za 177 miliona dinara manje od planiranog iznosa za isti period.

Neto rashodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha su ostvareni u iznosu od 15 miliona dinara i manji su od planskog iznosa za 2.465 miliona dinara odnosno 99,4%.

Neto ostali poslovni rashodi su veći od planiranog iznosa za 30 miliona dinara odnosno za 2,2% za prva tri kvartala tekuće godine.

Potpisano u ime Komercijalne banke ad Beograd

Svetlana Todorović
direktor Odeljenja finansijskog izveštavanja

Dejan Janjatović
zamenik predsednika Izvršnog odbora

Период извештавања:

од

01.01.2021.

до

30.09.2021.

Квартални финансијски извештај за банке КФИ-Б

Пословно име: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Матични број (МБ): 07737068

Поштански број и место: 11000

Београд

Улица и број: Светог Саве 14

Адреса е-поште: posta@kombank.com

Интернет адреса: www.kombank.com

Појединачни:

Усвојен (да/не): не

Ревидиран (да/не): не

Особа за контакт: Сања Ђековић

(уноси се само име и презиме особе за контакт)

Телефон: 011/333-9406

Факс: 011/333-9395

Адреса е-поште: sanja.djekovic@kombank.com

Презиме и име: Вуковић Властимир

(особа овлашћена за заступање)

Документација за објаву (у ПДФ формату, као један документ):

1. Финансијски извештаји (биланс стања, биланс успеха, извештај о осталом резултату, извештај о токовима готовине, извештај о променама на капиталу, напомене уз финансијске извештаје),
2. Извештај о пословању,
3. Изјава лица одговорних за састављање извештаја.

БИЛАНС СТАЊА

на дан 30.09.2021.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		последњи дан квартала текуће године	31.12. претходне године
1	2	4	5
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	0001	76.332.701	80.045.107
Запозена финансијска средства	0002	-	-
Потраживања по основу деривата	0003	-	-
Хартије од вредности	0004	149.215.554	153.776.323
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0005	46.526.696	18.142.070
Кредити и потраживања од комитената	0006	197.719.823	189.296.089
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0007	-	-
Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	0008	-	-
Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0009	-	-
Инвестиције у зависна друштва	0010	4.193.999	3.433.697
Нематеријална имовина	0011	356.698	510.669
Некретнине, постројења и опрема	0012	5.930.014	6.045.330
Инвестиционе некретнине	0013	1.940.026	1.819.507
Текућа пореска средства	0014	18.911	12.237
Одложена пореска средства	0015	2.172	-
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0018	109.682	130.426
Остала средства	0017	4.696.306	6.216.268
УКУПНА АКТИВА (од 0001 до 0017)	0018	484.044.572	459.427.723
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ, Обавезе по основу деривата	0401	-	-
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0402	3.022.969	4.989.315
Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	0403	397.196.950	372.699.401
Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	0404	-	-
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0405	-	-
Обавезе по основу хартија од вредности	0406	-	-
Субординиране обавезе	0407	-	-
Резервисања	0408	2.850.579	2.529.268
Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставља	0409	-	-
Текуће пореске обавезе	0410	-	-
Одложене пореске обавезе	0411	-	147.400
Остале обавезе	0412	3.691.169	4.975.476
УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0412)	0413	406.761.667	385.340.960
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	0414	40.034.550	40.034.550
Сопствене акције	0415	-	-
Добитак	0416	8.587.909	5.319.351
Губитак	0417	-	-
Резерве	0418	28.660.446	28.732.962
Нерезализовани губици	0419	-	-
Учешћа без права контроле	0420	-	-
УКУПНО КАПИТАЛ (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) ≥ 0	0421	77.282.905	74.086.863
УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) < 0	0422	-	-
УКУПНА ПАСИВА (0413+0421-0422)	0423	484.044.572	459.427.723

Bewit

БИЛАНС УСПЕХА

Позиција	АОП	Износ			
		Текућа година		Претходна година	
		квартал	кумулативно	квартал	кумулативно
1	2	3	4	5	6
Приходи од камата	1001	3.268.727	9.762.589	3.396.277	9.881.903
Расходи од камата	1002	238.124	753.594	280.904	854.736
Нето приход по основу камата (1001-1002)	1003	3.030.603	9.008.995	3.075.683	9.027.227
Нето расход по основу камата (1002-1001)	1004	-	-	-	-
Приходи од накнада и провизија	1008	1.928.234	5.375.084	1.731.343	4.957.048
Расходи накнада и провизија	1006	536.285	1.383.056	459.719	1.305.488
Нето прихода по основу накнада и провизија (1005-1006)	1007	1.391.949	3.992.028	1.271.624	3.651.560
Нето расход по основу накнада и провизија (1006-1005)	1008	-	-	-	-
Нети добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1009	1.541	2.905	27.574	62.659
Нето губитак по основу промена фер вредности финансијских инструмената	1010	-	-	-	-
Нето добитак по основу ревалоризације финансијских инструмената	1011	-	-	-	-
Нето губитак по основу ревалоризације финансијских инструмената	1012	-	-	-	-
Нети добитак по основу преставна признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1013	50.823	180.577	13.203	121.510
Нети губитак по основу преставна признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1014	-	-	-	-
Нето добитак по основу квалитета од девиза	1016	-	-	-	-
Нето губитак по основу квалитета од девиза	1016	-	-	-	-
Нети прихода од курсних разлика и ефеката уговорени валутне клаузуле	1017	13.372	44.609	4.527	-
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорени валутне клаузуле	1018	-	-	-	3.534
Нето приход по основу узаложна обезбеђења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1019	838.001	-	27.712	-
Нето расход по основу обезбеђења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1020	-	14.522	-	71.447
Нето добитак по основу преставна признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом вредности	1021	-	-	-	-
Нето губитак по основу преставна признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом вредности	1022	-	-	-	-
Нето добитак по основу преставна признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1023	-	-	-	-
Нето губитак по основу преставна признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1024	-	-	-	-
Системи послужени приходи	1026	51.363	168.358	45.968	171.152
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1003-1004+1007-1008+1009-1010+1011-1012+1013-1014+1015-1016+1017-1019+1019-1020+1021-1022+1023-1024+1025) ≥ 0	1026	5.378.872	13.370.980	4.486.289	12.959.027
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (1005-1006+1007-1008+1009-1010+1011-1012+1013-1014+1015-1016+1017-1019+1019-1020+1021-1022+1023-1024+1025) ≤ 0	1027	-	-	-	-
Трошкови зарада, накнада зарада и остали пени расходи	1029	1.070.832	3.443.130	1.104.711	4.215.167
Трошкови амортизације	1029	241.451	709.003	242.450	739.301
Системи приходи	1030	31.338	139.113	7.900	742.176
Системи расходи	1031	1.754.066	6.226.156	1.977.150	4.291.447
ДОВИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) ≥ 0	1032	2.343.858	3.131.783	1.549.469	4.459.290
ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) < 0	1033	-	-	-	-
Порез на добитак	1034	-	-	-	-
Добитак по основу одложеног пореза	1038	-	182.982	-	17.282
Губитак по основу одложеног пореза	1038	-	45.177	-	158.749
ДОВИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032-1033-1034+1035-1036) ≥ 0	1037	2.343.858	3.268.558	1.549.469	4.317.793
ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032-1033-1034+1035-1036) < 0	1038	-	-	-	-
Нето добитак пословања које се обухвата	1039	-	-	-	-
Нето губитак пословања које се обухвата	1040	-	-	-	-
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОВИТАК (1037-1038+1039-1040) ≥ 0	1041	2.343.858	3.268.558	1.549.469	4.317.793
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1037-1038+1039-1040) < 0	1042	-	-	-	-
Добитак који припада матичном ентитету	1043	-	-	-	-
Добитак који припада власницима без права контрола	1044	-	-	-	-
Губитак који припада матичном ентитету	1046	-	-	-	-
Губитак који припада власницима без права контрола	1046	-	-	-	-
ЗАРАДА ПОСРЕДНИЦИ					
Основне зараде по визији (у динарима без пара)	1047	-	-	-	-
Умњена (превредна) зарада по визији (у динарима без пара)	1048	-	-	-	-

Кодови 3 до 1 квартал 01 01 - 31 03; 2 квартал 01 04 - 30 06; 3 квартал 01 07 - 30 09; 4 квартал 01 10 - 31 12; 5 квартал 01 01 - 30 03; 6 квартал 01 04 - 30 06; 7 квартал 01 07 - 30 09; 8 квартал 01 10 - 31 12.

Handwritten signature

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

за период од 01.01.2021. до 31.03.2021.

у милијардима динара

Позиција	АОП	Износ			
		Текућа година		Претходна година	
		квартал	кумулативно	квартал	кумулативно
1	2	3	4	5	6
ДОБИТАК ПЕРИОДА	2001	2.343.858	3.269.558	1.549.409	4.317.793
ГУБИТАК ПЕРИОДА	2002	-	-	-	-
Остали резултат периода					
Компоненти осталог резултата која не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:					
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2003	-	-	-	-
Смањени ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2004	-	-	-	-
Актуерски добити	2005	-	-	-	-
Актуерски губици	2006	-	-	-	-
Позитивни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2007	-	146.460	22.411	47.487
Негативни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2008	54.041	-	-	863
Нереализовани добити по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2009	-	-	-	-
Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности која се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2010	-	-	-	-
Нереализовани добити по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промена кредитне способности банке	2011	-	-	-	-
Нереализовани губици по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промена кредитне способности банке	2012	-	-	-	-
Позитивни ефекти промене вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2013	-	-	-	-
Негативни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2014	-	-	-	-
Компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:					
Позитивни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2015	-	-	-	-
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2016	359.838	231.803	417.311	1.162.809
Добити по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2017	-	-	-	-
Губици по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2018	-	-	-	-
Нереализовани добити по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2019	-	-	-	-
Нереализовани губици по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2020	-	-	-	-
Нереализовани добити по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2021	-	-	-	-
Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2022	-	-	-	-
Нереализовани добити по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2023	-	-	-	-
Нереализовани губици по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2024	-	-	-	-
Позитивни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2025	-	-	-	-
Негативни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2026	-	-	-	-
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2027	62.082	34.771	62.597	174.551
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2028	-	21.974	3.362	8.307
Укупан позитиван остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018+2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) ≥ 0	2029	-	-	-	-
Укупан негативан остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018+2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) < 0	2030	351.797	72.516	335.665	942.047
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) ≥ 0	2031	1.992.061	3.196.042	1.213.904	3.375.740
УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) < 0	2032	-	-	-	-
Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2033	-	-	-	-
Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2034	-	-	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2035	-	-	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2036	-	-	-	-

Показатељ 3 на 1 квартал 01.01.-31.03. 2 квартал 01.04.-30.06. 3 квартал 01.07.-30.09.
Показатељ 4 на 1 квартал 01.01.-31.03. 2 квартал 01.01.-30.06. 3 квартал 01.01.-30.09.

Ванис

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

Позиција	АОП	Износ у изјављеној валути	
		кумулативне одговарајуће изјаве текуће године	кумулативне одговарајуће изјаве претходне године
1	2	3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (од 3002 до 3005)	3001	19.517.124	14.608.063
1. Приливи од импата	3002	11.866.937	9.190.041
2. Приливи од накнада	3003	5.419.789	5.015.197
3. Приливи по основу осталих пословних активности	3004	2.196.573	391.769
4. Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3005	13.826	9.098
II. Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)	3006	11.325.833	8.522.230
5. Одливи по основу импата	3007	658.972	678.773
6. Одливи по основу накнада	3008	1.364.244	1.339.014
7. Одливи по основу бруто варијаб, накнада варијаб и других сличних варијаб	3009	3.540.707	2.988.743
8. Одливи по основу пореза, диференца и других дажбина на терет прихода	3010	624.075	619.468
9. Одливи по основу других трошкова пословања	3011	5.107.830	3.018.234
III. Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3001-3009)	3012	8.191.291	6.085.853
IV. Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3006-3011)	3013	-	-
V. Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза (од 3015 до 3020)	3014	30.051.727	36.964.960
10. Смањење кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитетова	3015	-	-
11. Смањење потраживања по основу харџа од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3016	7.862.756	289.032
12. Смањење потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промена фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3017	-	-
13. Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитетовима	3018	22.188.969	36.701.526
14. Повећање других финансијских обавеза	3019	-	-
15. Повећање обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промена фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3020	-	-
VI. Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза (од 3022 до 3027)	3021	9.504.519	3.026.312
16. Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитетова	3022	9.504.519	3.026.312
17. Повећање потраживања по основу харџа од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3023	-	-
18. Повећање потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промена фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3024	-	-
19. Смањење депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитетовима	3025	-	-
20. Смањење других финансијских обавеза	3026	-	-
21. Смањење обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промена фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3027	-	-
VII. Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3012-3013+3014-3021)	3028	28.648.499	40.042.101
VIII. Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013-3014+3021-3014)	3028	-	-
22. Плаћени порез на добит	3030	6.674	8.899
23. Исплаћене дивиденде	3031	92.819	14.330.957
IX. Нето прилив готовине из пословних активности (3028-3029-3030-3031)	3032	28.549.206	26.802.345
X. Нето одлив готовине из пословних активности (3029-3028-3030+3031)	3033	-	-
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 3036 до 3039)	3034	22.826.693	16.504.969
1. Приливи од улагања у инвестиционе харџе од вредности	3036	22.826.693	16.504.969
2. Приливи од продаје инвестиција у званична и придружена друштва и издворичке подухвате	3038	-	-
3. Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретности, постројења и опреме	3037	-	-
4. Приливи од продаје инвестиционих некретности	3038	-	-
5. Остали приливи из активности инвестирања	3039	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)	3040	24.922.747	37.452.236
6. Одливи по основу улагања у инвестиционе харџе од вредности	3041	24.810.042	37.345.501
7. Одливи за куповину инвестиција у званична и придружена друштва и издворичке подухвате	3042	71	-
8. Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретности, постројења и опреме	3043	112.634	106.734
9. Одливи по основу набавке инвестиционих некретности	3044	-	-
10. Остали одливи из активности инвестирања	3045	-	-
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (3034-3040)	3046	-	-
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (3040-3044)	3047	2.096.054	20.947.266
C. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 3049 до 3054)	3048	270.087.708	217.096.441
1. Приливи по основу увећања капитала	3049	-	-
2. Приливи по основу субординираних обавеза	3050	-	-
3. Приливи по основу узетих кредита	3051	270.087.708	217.096.441
4. Приливи по основу издатих харџа од вредности	3052	-	-
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	3053	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	3054	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 3056 до 3060)	3055	271.177.878	216.071.089
7. Одливи по основу откупа сопствених акција	3056	-	-
8. Одливи по основу субординираних обавеза	3057	-	-
9. Одливи по основу узетих кредита	3058	270.845.648	215.739.602
10. Одливи по основу издатих харџа од вредности	3059	-	-
11. Остали одливи из активности финансирања	3060	332.232	331.487
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (3048-3055)	3061	-	1.025.352
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (3055-3060)	3062	1.090.170	-
G. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001+3012+3028+3032+3046+3061)	3063	342.483.252	285.192.059
D. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006+3013+3029+3033+3047+3062)	3064	317.120.270	279.511.722
Ђ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063-3064)	3065	25.362.982	5.880.331
Ж. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064-3063)	3066	-	-
Ж. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	3067	51.637.296	40.866.881
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3068	685.705	308.717
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3069	606.086	407.293
J. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3065-3066+3067+3068+3069)	3070	77.188.997	48.738.449

Handwritten signature

NAPOMENE

UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA TREĆI KVARTAL 2021. GODINE

Beograd, Novembar 2021. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Komercijalna banka a.d., Beograd (u daljem tekstu "Banka") osnovana je 1. decembra 1970. godine, a transformisana je u akcionarsko društvo 6. maja 1992. godine. Banka je registrovana kod Trgovinskog suda u Beogradu 10. jula 1991. godine, a zakonski je preregistrovana u Agenciji za privredne registre 14. aprila 2006. godine. Banka je dobila dozvolu za bankarsku delatnost od Narodne banke Jugoslavije 3. jula 1991. godine.

Najveće učešće u upravljačkim akcijama Banke ima NLB d.d. Ljubljana 88.28%

Banka je otpočela proces integracije sa NLB bankom a.d, Beograd i radi na obezbeđenju uslova za adekvatno sprovođenje statusne promene čiji je završetak planiran u prvoj polovini 2022. godine.

Banka ima tri zavisna pravna lica sa učešćem u vlasništvu:

- 100% - Komercijalna banka AD Podgorica, Crna Gora
- 100% - Društvo za upravljanje UCITS fondom KomBank INVEST a.d., Beograd, Srbija
- 100% - Komercijalna banka AD Banja Luka, Bosna i Hercegovina.

Finansijski izveštaji i napomene uz finansijske izveštaje predstavljaju podatke Banke kao pojedinačnog matičnog pravnog lica.

Aktivnosti Banke uključuju kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove platnog prometa u zemlji i inostranstvu u skladu sa Zakonom o bankama. Banka je dužna da posluje po principima likvidnosti, sigurnosti i profitabilnosti.

Na dan 30. septembar 2021. godine, Banku čine centrala u Beogradu u ulici Svetog Save br. 14, 6 poslovnih centara, tri sektora za rad sa malom i srednjom privredom, 1 filijala i 191 ekspozitura.

Banka je na dan 30. septembar 2021. godine, imala 2,353 zaposlena, a 31. decembra 2020. godine imala 2,669 zaposlenih. Poreski identifikacioni broj Banke je 100001931.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1. Izjava o usklađenosti

Banka vodi poslovne knjige i sastavlja finansijske izveštaje u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu Republike Srbije („Službeni glasnik RS“, br. 62/2013, 30/2018 i 73/2019), Zakonom o bankama („Službeni glasnik RS“, br. 107/2005, 91/2010 i 14/2015) i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Narodne banke Srbije, kao i ostalom primenljivom zakonskom regulativom u Republici Srbiji.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji sastavljaju i prezentuju finansijske izveštaje u skladu sa zakonskom, profesionalnom i internom regulativom, pri čemu se pod profesionalnom regulativom podrazumevaju primenljivi Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja („Okvir“), Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“), Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja („MSFI“) i tumačenja koja su sastavni deo standarda, odnosno tekst MRS i MSFI, koji je u primeni, ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski materijal.

Implementacijom MSFI 9 stadarda izmenjena je zakonska regulativa NBS, u skladu sa kojom su banke bile u obavezi da primene nove obrasce finansijskih izveštaja sa važenjem počev od 01.01.2018. godine. Navedene izmene su primenjene pri sastavljanju i prezentovanju finansijskih izveštaja Banke, počev od 01.01.2018. godine.

Banka je implementirala novi MSFI 16 od datuma njegovog stupanja na snagu 01.01.2019. godine i uskladila Računovodstvene politike koje su usvojene od strane Upravnog odbora mantične Banke u junu 2019. godine.

Novo Računovodstvene politike u odnosu na prethodne, pored izvršenih dopuna zahteva računovodstvenog standarda MSFI 16 - Lizing, sadrže i dopune kojim su precizirane naknade koje čine integralni deo EKS-a i metod razgraničenja naknada, u skladu sa zahtevima MSFI 9.

Prilikom sastavljanja kvartalnih finansijskih izveštaja za 2021. godinu Banka je primenila Računovodstvene politike u delu finansijskih instrumenata i omogućavanja alociranja kreditnih gubitaka na sve obračunske periode u kojima pritiču koristi od sredstava, što predstavlja pretpostavku za utvrđivanje tačnog rezultata.

Banka sastavlja i prezentuje redovne finansijske izveštaje za tekuću poslovnu godinu koja se završava na dan 31. decembra tekuće godine kao i izveštaje u kraćem vremenskom periodu za svoje potrebe, po zahtevu nadležnog organa Banke ili nadležnih državnih organa.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava („Sl. Glasnik RS“, br. 5/2015, 14/2015 i 24/2017), na osnovu kojih javna društva i pojedina društva povezana sa njim dostavljaju informacije Komisiji za Hartije od vrednosti na osnovu Zakona o tržištu kapitala („Sl. Glasnik RS“, br. 31/2011, 112/2015, 108/2016 i 9/2020). Propisani set kvartalnih finansijskih izveštaja čine: Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o ostalom rezultatu, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu i Napomene uz kvartalne finansijske izveštaje.

2.2. Pravila procenjivanja finansijskih instrumenata

Sa aspekta klasifikacije i merenja, MSFI 9 uvodi kriterijume za klasifikaciju finansijskih sredstava, osim vlasničkih instrumenata i derivata, koji se zasnivaju na proceni poslovnog modela upravljanja konkretnim finansijskim sredstvima i ugovornim karakteristikama novčanih tokova finansijskih instrumenata u skladu sa računovodstvenim politikama Banke.

MSFI 16 reguliše da na datum početka zakupa, zakupac priznaje obavezu za plaćanje lizinga (tj. obavezu za lizing) i sredstvo koje predstavlja pravo da se koristi predmetno sredstvo tokom trajanja zakupa (tj. pravo na korišćenje sredstva). Od korisnika lizinga se zahteva da odvojeno priznaju trošak kamate na obavezu lizinga i trošak amortizacije po osnovu prava na korišćenje sredstva.

Naknadno vrednovanje lizing sredstva i obaveze:

U skladu sa MSFI 16 Banka kao primalac lizinga priznaje sredstvo s pravom korišćenja i lizing obavezu na datum početka lizinga. Datum početka lizinga je datum na koji davalac lizinga daje osnovno sredstvo (tj. sredstvo koje je predmet lizinga) na raspolaganje primaocu lizinga.

Banka kao primalac lizinga, *inicijalno* (na datum početka lizinga) odmerava vrednost sredstva s pravom korišćenja po nabavnoj vrednosti.

Naknadno, priznata nabavna vrednost se umanjuje za:

- Akumuliranu amortizaciju (pri čemu se amortizacija obračunava po proporcionalnom metodu) i
- Akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti, u skladu sa MRS 36.

Banka kao primalac lizinga, treba da kombinuje dva ili više ugovora zaključenih u isto vreme ili blizu istog sa istom ugovornom stranom (ili povezanim licima ugovorne strane), kao i da obračuna ugovore kao jedan ugovor, ukoliko se ugovori pregovaraju kao paket sa opštim komercijalnim ciljem koji se ne mogu razumeti bez njihovog zajedničkog razmatranja, iznos naknade koja se plaća u jednom ugovoru zavisi od cene ili izvršenja drugog ugovora ili prava korišćenja osnovnih sredstava koja su preneti ugovorima (ili neka prava na korišćenje osnovnog sredstva koja se prenose u svakom od ugovora) čine jedinstvenu komponentu lizinga.

Banka kao primalac lizinga, *inicijalno* (na datum početka lizinga) i *naknadno*, odmerava vrednost lizing obaveze na sledeći način:

Inicijalno po sadašnjoj vrednosti budućih lizing plaćanja koja će se vršiti tokom perioda trajanja lizinga i uključuje:

- Sadašnju vrednost lizing rata i
- Sadašnju vrednost očekivanih plaćanja na kraju ugovora o lizingu

Prilikom obračuna sadašnje vrednosti lizing plaćanja moraju se odrediti tri parametra: period lizinga, plaćanja lizinga i primenjiva kamatna (diskontna) stopa.

Shodno tome, lizing obaveza se akumulira korišćenjem iznosa koji daje konstantnu periodičnu diskontnu stopu na preostali iznos obaveze (tj. diskontna stopa se utvrđuje na početku perioda lizinga, sve dok se ne izvrši ponovna procena koja zahteva promenu diskontne stope). Plaćanje lizinga umanjuje obavezu lizinga kada se isplati.

Naknadno, Banka odmerava vrednost lizing obaveze, takođe, po sadašnjoj vrednosti budućih lizing plaćanja koja će se vršiti tokom perioda trajanja lizinga, i to na sledeći način:

- Uvećavanjem sadašnje vrednosti budućih lizing plaćanja iz prethodnog perioda za troškove kamata korišćenjem metoda efektivne kamate, primenom diskontne stope određene na početku lizing perioda (ukoliko se nije naknadno menjala) i
- Umanjenjem za izvršena plaćanja po osnovu lizinga.

2.2.1. Finansijska sredstva

Banka vrši procenu ciljeva poslovnih modela za upravljanje finansijskim sredstvima na portfolio nivou, budući da ovakva procena na najbolji način oslikava način upravljanja poslovnim aktivnostima i način izveštavanja rukovodstva.

Klasifikacija finansijskih sredstava se zasniva na primeni odgovarajućeg poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i ispunjenosti testa karakteristika ugovoreni novčanih tokova.

Poslovni model određuje da li novčani tokovi proizlaze iz prikupljanja ugovoreni novčanih tokova, prodaje finansijskog sredstva ili oba. Poslovni model za klasifikaciju finansijskih sredstava se određuje na odgovarajućem nivou agregiranja.

Ispunjenost testa karakteristika ugovorenih novčanih tokova podrazumeva da se novčani tokovi sastoje isključivo od plaćanja glavnice i kamata na preostalu glavnici (SPPI kriterijum).

Finansijska sredstva se mogu klasifikovati u sledeće kategorije:

- a) finansijska sredstva vrednovana po amortizovanom trošku (AC)
- b) finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL)
- c) finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat sa priznavanjem kroz bilans uspeha - „recycling“ (FVOCI)
- d) finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat bez priznavanja kroz bilans uspeha (FVOCI)

U skladu sa klasifikacijom sredstava iz prethodnog stava, Banka kategorizuje sve plasmane iz svog portfolia koji se odnose na:

- Kredite i potraživanja kao nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim otplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu i koja Banka ne namerava da proda u kratkom roku,
- HOV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha koje predstavljaju instrumente stečene u svrhu ostvarivanja dobiti po osnovu fluktuacije cena i marže,
- Hartije od vrednosti, koje obuhvataju dužničke hartije od vrednosti i vlasničke hartije od vrednosti (instrumente kapitala) i
- Finansijske derivate koji obuhvataju forward i swap transakcije.

2.2.2. Finansijske obaveze

Finansijska obaveza je svaka ugovorena obaveza Banke:

- da isporuči gotovinu ili drugo finansijsko sredstvo drugom pravnom licu,
- da razmeni finansijske instrumente sa drugim pravnim licem pod uslovima koji su potencijalno nepovoljni.

2.3. Funkcionalna i izveštajna valuta

Finansijski izveštaji Banke iskazani su u hiljadama dinara (RSD). Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji i funkcionalnu valutu Banke.

3. STRUKTURA BILANSA STANJA I BILANSA USPEHA, PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I KLJUČNIH RAČUNOVODSTVENIH PROCENA I PRETPOSTAVKI

BILANS STANJA

Struktura bilansa stanja Banke, na dan 30. septembar 2021. godine, sa uporednim podacima za 2020. godinu, sastavljenim u formatu propisanim Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 101/2017, 38/2018 i 103/2018), i može se detaljnije sagledati iz sledećeg pregleda:

AKTIVA	30.09.2021.		U hiljadama RSD 31.12.2020.	
	Iznos	%	Iznos	%
Gotovina i sredstva kod cen. Banke	76,332,701	15.77	80,045,107	17.42
Hartije od vrednosti	146,215,554	30.21	153,776,323	33.47
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	46,526,696	9.61	18,142,070	3.95
Kredit i potraživanja od komitenata	197,719,823	40.85	189,296,089	41.20
Investicije u zavisna društva	4,193,989	0.87	3,433,697	0.75
Nematerijalna imovina	356,698	0.07	510,669	0.11
Nekretnine, postrojenja i oprema	5,930,014	1.23	6,045,330	1.32
Investicione nekretnine	1,940,026	0.40	1,819,507	0.40
Tekuća poreska sredstva	18,911	-	12,237	-
Odložena poreska sredstva	2,172	-	-	-
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	109,682	0.02	130,426	0.03
Ostala sredstva	4,698,306	0.97	6,216,268	1.35
UKUPNA AKTIVA	484,044,572	100.00	459,427,723	100.00

PASIVA	Iznos	%	Iznos	%
Depoziti i ostale fin. obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3,022,969	0.62	4,989,315	1.09
Depoziti i ostale fin. obaveze prema drugim komitentima	397,196,950	82.06	372,699,401	81.12
Rezervisanja	2,850,579	0.59	2,529,268	0.55
Odložene poreske obaveze	-	-	147,400	0.03
Ostale obaveze	3,691,169	0.76	4,975,476	1.08
Ukupne obaveze	406,761,667	84.03	385,340,860	83.87
Kapital				
Akcijski kapital	40,034,550	8.27	40,034,550	8.71
Dobitak	8,587,909	1.78	5,319,351	1.16
Rezerve	28,660,446	5.92	28,732,962	6.25
Ukupno kapital	77,282,905	15.97	74,086,863	16.13
UKUPNO PASIVA	484,044,572	100.00	459,427,723	100.00

BILANS USPEHA

Struktura prihoda i rashoda za 2021. godinu je sledeća:

U hiljadama RSD

	30.09.2021.	30.09.2020.
	Ukupno	Ukupno
Prihodi od kamata	9,762,589	9,881,963
Rashodi od kamata	(753,594)	(854,736)
Neto prihodi po osnovu kamata	9,008,995	9,027,227
Prihodi od naknada i provizija	5,375,094	4,957,048
Rashodi od naknada i provizija	(1,393,056)	(1,305,488)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	3,982,038	3,651,560
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	2,905	62,659
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	180,577	121,510
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	44,609	-
Neto rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	-	(3,634)
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(14,522)	(71,447)
Ostali poslovni prihodi	166,358	171,152
Ukupan neto poslovni prihod	13,370,960	12,959,027
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(3,443,130)	(4,215,167)
Troškovi amortizacije	(709,003)	(735,301)
Ostali prihodi	139,112	742,178
Ostali rashodi	(6,226,156)	(4,291,447)
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	3,131,783	4,459,290
Dobitak po osnovu odloženih poreza	182,952	17,252
Gubitak po osnovu odloženih poreza	(46,177)	(158,749)
Rezultat perioda (dobitak/gubitak)	3,268,558	4,317,793

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

Tokovi gotovine ostvareni u 2021. godini prikazani su narednoj tabeli:

U hiljadama RSD

Pozicija	30.09.2021.	30.09.2020.
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	19,517,124	14,606,083
Prilivi od kamata	11,886,937	9,190,041
Prilivi od naknada	5,419,789	5,015,197
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	2,196,573	391,789
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	13,825	9,056
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(11,325,833)	(8,522,230)
Odlivi po osnovu kamata	(658,972)	(578,773)
Odlivi po osnovu naknada	(1,394,244)	(1,339,014)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(3,540,707)	(2,966,743)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret rashoda	(624,075)	(619,466)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(5,107,835)	(3,018,234)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	8,191,291	6,083,853
Smanjenje finansijskih sredstava i povećanje finansijskih obaveza	(30,051,727)	(36,984,560)
Smanjenje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	(7,862,758)	(283,032)
Povećanje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim fin. organizacijama, centralnoj banci i komitentima	(22,188,969)	(36,701,528)
Povećanje finansijskih sredstava i smanjenje finansijskih obaveza	9,594,519	3,026,312
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	9,594,519	3,026,212

Pozicija	30.09.2021.	30.09.2020.
	Ukupno	Ukupno
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	28,648,499	40,042,101
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	-	-
Plaćeni porez na dobit	6,674	8,899
Isplaćene dividende	92,619	(14,230,957)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	28,549,206	25,802,245
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	-	-
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	22,826,693	16,504,969
Prilivi od ulaganja u investicione HoV	22,826,693	16,504,969
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(24,922,747)	(37,452,235)
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione HoV	(24,810,042)	(37,345,501)
Odlivi za kupovinu investicija u zavisna i pridružena društva i zajedničke poduhvate	(71)	-
Odlivi za kupovinu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	(112,634)	(106,734)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	-	-
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(2,096,054)	(20,947,266)
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	270,087,708	217,096,441
Prilivi po osnovu uzetih kredita	270,087,708	217,096,441
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(271,177,878)	(216,071,089)
Odlivi gotovine po osnovu uzetih kredita	(270,845,546)	(215,739,602)
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	(332,332)	(331,487)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	1,025,352
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(1,090,170)	-
Svega prilivi gotovine	342,483,252	285,192,053
Svega odlivi gotovine	(317,120,270)	(279,311,722)
Neto povećanje gotovine	25,362,982	5,880,331
Neto smanjenje gotovine	-	-
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	51,637,298	40,866,651
Pozitivne kursne razlike	695,705	398,717
Negativne kursne razlike	(506,988)	(407,253)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	77,188,997	46,738,446

BILANS USPEHA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamate

Prihodi i rashodi po osnovu kamate, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa koji su definisani ugovorom između Banke i klijenta.

Prihodi od kamate uključuju i prihode po osnovu finansijskih instrumenata zaštite od rizika, uglavnom po osnovu vezivanja anuiteta za kurs dinara u odnosu na EUR, drugu stranu valutu ili za indeks rasta cena na malo, a obračunavaju se na kraju svakog meseca u toku otplate i na dan dospeća anuiteta za plaćanje.

Naknade koje su deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta, saglasno MSFI 9, obuhvataju sledeće vrste naknada:

- naknada koju Banka naplaćuje u vezi sa emitovanjem ili sticanjem finansijskog sredstva. Takve naknade mogu uključivati kompenzacije za aktivnosti procene finansijskog stanja zajmoprimca, procene i evidentiranje garancija, kolaterala i drugih sigurnosnih aranžmana, pregovaranja o uslovima finansijskog instrumenta, priprema i obrada dokumenata i zatvaranje transakcije;
- naknada koju Banka prima za odobravanje kredita kada je verovatno da će se kreditni aranžman realizovati;
- naknade koje se plaćaju po osnovu emitovanja finansijskih obaveza koji su vrednovani po amortizovanoj vrednosti.

Prilikom početnog priznavanja kredita odobrenih fizičkim i pravnim licima, Banka kao deo efektivne kamatne stope koji ulazi u amortizovanu vrednost kredita, uključuje naknade za obradu kreditnog zahteva koje se naplaćuju od klijenata, fizičkih ili pravnih lica, prilikom odobrenja kredita, a koje se razgraničavaju metodom EKS tokom perioda trajanja kredita i priznaju kao prihod od kamate.

Izuzetno, ukoliko je naknada za obradu kreditnog zahteva primljena po osnovu revolving kredita ili odobrenih prekoračenja po tekućim računima, s obzirom na činjenicu da nije moguće predvideti visinu i dinamiku korišćenja odobrenih sredstava, naknada se razgraničava po proporcionalnoj metodi tokom perioda trajanja kredita i priznaje kao prihod od kamate.

Naknade za odobravanje kredita razgraničavaju se saglasno periodu trajanja i priznaju u bilansu uspeha srazmerno vremenu trajanja, u okviru pozicije prihoda od kamata.

Neto prihodi od kamata u periodu januar – septembar 2021. iznose 9,008,995 hiljada dinara i viši su za 18,232 hiljada dinara ili 0.20% u odnosu na isti period prethodne godine.

Ostvareni neto prihodi od kamata viši su u odnosu na utvrđene biznis planom za prvih devet meseci 2021. godine, za 54,597 hiljada dinara.

3.2. Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija

Prihodi i rashodi po osnovu naknada i provizija priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospeća za naplatu, odnosno kada su ostvareni. U bilansu uspeha priznaju se u trenutku nastanka, odnosno dospeća za naplatu.

U skladu sa Računovodstvenim politikama ukoliko je naknada za obradu zahteva klijenta primljena po osnovu datih garancija, akreditiva, avala, eskonta ili faktoringa, ista se razgraničava po proporcionalnoj metodi tokom perioda trajanja instrumenta i priznaje kao prihod od naknade.

U slučaju sindiciranog kredita bitno je razlikovati po kom osnovu je primljena ta naknada, te ukoliko je naknada primljena:

- Za uslugu aranžera/agenta – evidentira se kao prihod od naknade, nije deo efektivne kamatne stope i razgraničava se tokom perioda trajanja kredita;
- Za uslugu kreditora – evidentira se kao prihod od kamate, čini deo efektivne kamatne stope i razgraničava se tokom perioda trajanja kredita metodom EKS.

Neto prihodi od naknada i provizija u periodu januar – septembar 2021. iznose 3,982,038 hiljada dinara i viši su u odnosu na isti period 2020. za 9.05% ili 330,478 hiljada dinara.

3.3. Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata i neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti

Realizovani ili nerealizovani dobitci i gubici po osnovu promene tržišne vrednosti hartija od vrednosti kojima se trguje i koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha priznaju se u okviru ove pozicije, dok se nerealizovani dobitci i gubici po osnovu promene vrednosti dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti vrednovanih po fer vrednosti kroz ostali rezultat priznaju u okviru revalorizacionih rezervi uključenih u kapital Banke.

U posmatranom periodu 2021. godine Banka je iskazala neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata namenjenih trgovanju u iznosu od 2,905 hiljada dinara (investicione jedinice Kombank novčanog fonda).

Prilikom prestanka priznavanja HoV po fer vrednosti kroz ostali rezultat sa priznavanjem kroz bilans uspeha (prodaje ili trajnog smanjenja vrednosti), odgovarajući iznosi prethodno formiranih revalorizacionih rezervi iskazuju se u bilansu uspeha kao dobitci ili gubici po osnovu prestanka priznavanja, dok se prilikom prestanka priznavanja HoV po fer vrednosti kroz bilans uspeha prethodno formirani iznosi koji se odnose na promenu vrednosti takođe priznaju u bilansu uspeha kao dobitci ili gubici po osnovu prestanka priznavanja.

Po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i kroz ostali rezultat, zabeležen je neto dobitak od prodaje u iznosu od 180,577 hiljada dinara (obveznice Republike Srbije, trezorski zapisi stranih država, obveznice stranih banaka i investicione jedinice Kombank novčanog fonda).

Dobici/gubici po osnovu ugovorene valutne klauzule i promene kursa hartija od vrednosti kao i prihodi od kamata po hartijama od vrednosti, osim HoV po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju se u okviru bilansa uspeha.

3.4. Preračunavanje deviznih iznosa – prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunate su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, knjižene su u korist ili na teret bilansa uspeha kao dobiti ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Kredit i depoziti u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika vezivanjem za kurs dinara u odnosu na EUR, drugu inostranu valutu ili za rast indeksa cena na malo, revalorizovani su u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Razlika između nominalne vrednosti neotplaćene glavnice za kredite, odnosno neisplaćenih depozita i revalorizovanog iznosa, iskazana je u okviru potraživanja po osnovu plasmana ili obaveza po osnovu depozita. Efekti ove revalorizacije su evidentirani u okviru prihoda i rashoda kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule.

Neto prihodi po osnovu kursnih razlika u izveštajnom periodu januar – septembar 2021. godine iznose 44,609 hiljada dinara. Iskazan neto prihod najvećim delom je pod direktnim uticajem kretanja kursa dinara u odnosu na korpu valute (valute EUR, USD i CHF) između dva posmatrana izveštajna perioda kao oblikom zaštite od rizika i upravljanja deviznom pozicijom Banke – uravnotežene devizne pozicije.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na dan bilansa stanja.

3.5. Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvređenja odnose se na finansijska sredstva koja Banka klasifikuje u sledeće kategorije: krediti i potraživanja vrednovana po amortizovanoj vrednosti i hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva ili obaveze je iznos po kome se sredstva ili obaveze inicijalno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope na razliku između inicijalne vrednosti i nominalne vrednosti na dan dospeća instrumenta, umanjenog za obezvređenje.

Za identifikaciju i vrednovanje obezvređenja Banka primenjuje koncept očekivanog kreditnog gubitka. Banka obračunava i priznaje ispravku vrednosti za sve finansijske instrumente koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti, kao i za finansijska sredstva koja se odmeravaju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Način identifikacije, obračuna i priznavanja ispravki vrednosti definisani su Metodologijom za obračun ispravki vrednosti u skladu sa MSFI 9.

Kreditni i ostala potraživanja se prikazuju u iznosu umanjenom za grupni i pojedinačni obračun obezvređenja. Pojedinačna i grupna rezervisanja se oduzimaju od knjigovodstvene vrednosti kredita koji su identifikovani kao obezvređeni da bi se njihova vrednost smanjila do njihove nadoknadne vrednosti.

Ako u budućem periodu dođe do smanjenja obezvređenja, a smanjenje se može objektivno pripisati događaju koji je usledio nakon priznavanja gubitka zbog obezvređenja (kao što je poboljšanje u kreditnom rejtingu dužnika), onda se za prethodno priznat gubitak zbog obezvređenja ukida ispravka vrednosti za obezvređenje.

U periodu januar – septembar 2021. godine Banka je iskazala neto rashode po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu 14,522 hiljada dinara, dok su u istom periodu 2020. godine neto rashodi po ovom osnovu iznosili 71,447 hiljada dinara.

U tekućem izveštajom periodu 2021. godine najznačajniji efekti dati su u nastavku.

Neto negativan efekat grupnog i pojedinačnog obračuna obezvređenja za kredite, ostala potraživanja i vanbilansne stavke u periodu januar – septembar 2021. godine iznosi 1,714,417 hiljada dinara.

Neto rashod po osnovu umanjenja vrednosti dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat u periodu januar – septembar 2021. godine iznosi 330,265 hiljada dinara.

Positivan efekat odnosi se na naplatu otpisanih potraživanja u iznosu od 2,030,160 hiljada dinara. Od ukupnog iznosa naplaćenih otpisanih potraživanja, najznačajniji deo odnosi se na naplatu kredita pravnih lica u iznosu od 1,891,460 hiljada dinara.

3.6. Ostali poslovni prihodi

U ukupnim ostalim poslovnim prihodima u iznosu od 166,358 hiljada dinara najznačajnije učešće od 90.56% imaju prihodi operativnog poslovanja (isti period u prethodnoj godini 93.21%), koji se najvećim delom odnose na prihode ostvarene po osnovu davanja u zakup nepokretnosti u iznosu od 87,932 hiljada dinara. Ostali operativni prihodi ostvareni su po osnovu refundacije troškova po osnovu: sudskih i komunalnih troškova, prihoda od naplaćenih troškova službenih mobilnih telefona po ovlašćenju zaposlenih, prihoda po osnovu korišćenja službenog vozila u privatne svrhe, kao i prihoda od dugoročnih osiguranja.

Prihodi po osnovu dividendi deo su pozicije ostalih poslovnih prihoda. Primljene dividende po osnovu ulaganja u akcije drugih pravnih lica u iznosu od 15,711 hiljada dinara prikazuju se kao prihodi od dividende u trenutku njihove naplate. Ukupan iznos naplaćenih dividendi od 15,711 hiljada dinara odnosi se na primljene dividende od VISA Inc USA u iznosu od 4,723 hiljada dinara i MasterCard USA u iznosu od 1,563 hiljada dinara. U trećem kvartalu 2021. godine naplaćeni su prihodi od dividendi po osnovu ulaganja u akcije kompanije Dunav osiguranje u iznosu od 9,425 hiljade dinara.

3.7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi u iznosu od 3,443,130 hiljade dinara niži su za 772,037 hiljada dinara ili 18.32% u odnosu na isti period prošle godine.

3.8. Troškovi amortizacije

Troškovi amortizacije koji iznose 709,003 hiljada dinara, niži su u odnosu na period januar – septembar 2020. godine za 26,298 hiljade dinara ili 3.58%.

3.9. Ostali prihodi

U ukupnim ostalim prihodima u iznosu od 139,112 hiljada dinara najznačajnije učešće od 29.13% imaju prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 40,522 hiljada dinara (veza napomena 3.18.). Ostali prihodi imaju učešće od 58.00% odnosno 80,681 hiljada dinara od čega se najznačajnija stavka odnosi na prihode po osnovu naplaćenih kamata iz ranijih godina od privrede, preduzetnika, poljoprivrede i stanovništva u ukupnom iznosu od 59,961 hiljada dinara.

3.10. Ostali rashodi

Ostali rashodi su iskazani u iznosu od 6,226,156 hiljada dinara i viši su u odnosu na isti period prethodne godine za 1,934,709 hiljade dinara odnosno 45.08%. Ostale rashode čine:

- a) operativni rashodi u iznosu od 4,310,838 hiljada dinara,
- b) rashodi rezervisanja po sudskim obavezama u iznosu od 630,781 hiljade dinara,
- c) rashodi rezervisanja po osnovu restrukturiranja po Programu u iznosu od 905,402 hiljade dinara,
- d) gubici po osnovu rashodovanja i otpisa osnovnih sredstava i nematerijalne imovine u iznosu od 10,611 hiljada dinara
- e) ostali rashodi u iznosu od 368,524 hiljada dinara

Najveće stavke ostalih rashoda odnose se na:

a) Operativne rashode u ukupnom iznosu od 4,310,838 hiljada dinara i to:

nematerijalne troškove u iznosu od 2,098,928 hiljada dinara sa najvećim pojedinačnom pozicijom troškova osiguranja depozita u iznosu od 1,201,274 hiljada dinara. Strukturu ostalih troškova u poziciji operativnih rashoda između ostalog čine: troškovi materijala u iznosu od 207,239 hiljade dinara, troškovi reklame i propagande u zemlji u iznosu od 233,671 hiljada dinara, troškovi obezbeđenja imovine u iznosu od 189,250 hiljada dinara, troškovi upravljanja i održavanja ATM za platne kartice u iznosu od 180,042 hiljada dinara, troškovi advokatskih usluga u iznosu od 176,751 hiljada dinara, troškovi održavanja informatičke opreme i softvera u iznosu od 168,104 hiljada dinara, poštanski troškovi u iznosu od 143,036 hiljada dinara, troškovi intelektualnih usluga u iznosu od 139,909 hiljada dinara, troškovi upravljanja i održavanja POS mreže i druge opreme za platne kartice u iznosu od 128,029 hiljada dinara, troškovi SMS servisa u iznosu od 108,922 hiljada dinara, troškovi tekućeg održavanja poslovnog prostora i ostale opreme u iznosu od 90,234 hiljada dinara, troškovi električne energije u iznosu od 82,328 hiljada dinara, troškovi komunalne takse na isticanje firme u iznosu od 56,480 hiljada dinara, troškovi transporta novca u iznosu od 68,563 hiljada dinara, troškovi poreza u iznosu od 120,592 hiljada dinara, troškovi doprinosa u iznosu od 520,815 hiljada dinara i ostali troškovi u iznosu od 28,875 hiljada dinara.

Operativni rashodi tekućeg perioda viši su u odnosu na isti period prethodne godine za 797,066 hiljada dinara (u najvećem delu usled viših troškova reklame i propagande u zemlji, troškova intelektualnih usluga i troškova upravljanja i održavanja POS mreže i druge opreme za platne kartice).

b) *Rashode rezervisanja po sudskim obavezama u iznosu od 630,781 hiljade dinara koji se odnose na povećanje rezervisanja za sudske obaveze Banke u 2021.godini (veza napomena 3.18.),*

c) *Rashode rezervisanja po osnovu restrukturiranja po Programu za naknade dobrovoljnog odlaska zaposlenih u iznosu od 905,402 hiljada dinara (dobrovoljni odlasci zaposlenih),*

d) *gubici po osnovu rashodovanja i otpisa osnovnih sredstava i nematerijalne imovine u iznosu od 10,611 hiljada dinara u skladu sa izveštajem nadležne komisije i odlukom organa Banke.*

e) *Ostale rashode u iznosu od 368,524 hiljada dinara*

Od ukupnog iznosa ostalih rashoda za period januar – septembar 2021. u iznosu od 368,524 hiljada dinara najveći deo se odnosi na troškove polise osiguranja potraživanja korisnika kredita u iznosu od 177,230 hiljada dinara. Ostali rashodi po ovom osnovu u istom periodu 2020. godine iznosili su 159,801 hiljada dinara.

U odnosu na isti period 2020. godine, ostali rashodi viši su za 117,431 hiljada dinara prvenstveno kao rezultat sa jedne strane povećanja troškova rashoda po izgubljenim sudskim sporovima (povećanje za 94,186 hiljada dinara), povećanja troškova po polisi osiguranja potraživanja korisnika kredita (povećanje za 17,429 hiljada dinara), povećanja troškova rashoda po osnovu troškova parničnog postupka (povećanje za 10,581 hiljada dinara) i povećanje troškova ostalih rashoda po osnovu kamata po sudskim sporovima iz ranijih godina (povećanje za 8,422 hiljada dinara) i sa druge strane smanjenja ostalih rashoda (smanjenje za 12,589 hiljada dinara).

3.11. Dobitak/gubitak po osnovu odloženih poreza

U bilansu uspeha na dan 30.09.2021. godine Banka je iskazala neto dobitak po osnovu efekata odloženih poreza u iznosu od 136,775 hiljada dinara.

BILANS STANJA

Ukupna bilansna suma na dan 30.09.2021. godine iznosi 484,044,572 hiljada dinara, što u odnosu na 31.12.2020. godine predstavlja povećanje za 24,616,849 hiljada dinara ili 5.36%.

AKTIVA

Dominantno učešće u ukupnoj aktivi Banke imaju dati krediti i depoziti komitentima i bankama od 50.46% (2020: 45.15%), hartije od vrednosti sa učešćem od 30.21% (2020: 33.47%), gotovina i sredstva kod centralne banke sa učešćem 15.77% (2020: 17.42%), nekretnine, postrojenja i oprema sa učešćem 1.23% (2020: 1.32%), ostala sredstva sa učešćem 0.97% (2020: 1.35%) i investicije u zavisna društva 0.87% (2020: 0.75%).

3.12. Gotovina i sredstva kod centralne banke

Gotovina i sredstva kod centralne banke na dan 30.09.2021. iznose 76,332,701 hiljada dinara i predstavljaju 15.77% ukupne aktive Banke (17.42% na dan 31.12.2020.). U odnosu na dan 31.12.2020. godine pozicija je manja za 3,712,406 hiljada dinara.

Banka u izveštaju o tokovima gotovine iskazuje gotovinu na žiro računu kod NBS, gotovinu na računima kod stranih banaka, sredstva na računu kod Centralnog registra hartija od vrednosti i gotovinu u blagajnama.

3.13. Hartije od vrednosti

Plasmani u hartije od vrednosti u iznosu od 146,215,554 hiljada dinara čine procenat učešća od 30.21% u odnosu na ukupnu aktivu (2020: 33.47%) i sastoje se od hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 510,983 hiljada dinara, hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat u iznosu od 144,768,578 hiljada dinara i hartija od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u iznosu od 935,993 hiljada dinara.

Ostvaren je pad plasmana u hartije od vrednosti u odnosu na 2020. godinu za 7,560,769 hiljada dinara odnosno 4.92%. Ostvareni pad je rezultat sa jedne strane smanjenja hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha za 7,797,123 hiljada dinara, a sa druge strane povećanja hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat za 142,601 hiljada dinara, kao i povećanja hartija od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti u iznosu od 93,753 hiljada dinara.

U strukturi hartija od vrednosti u dinarima učešće imaju obveznice Republike Srbije (98.35%), korporativne obveznice javnih preduzeća (0.96%), investicione jedinice KomBank Novčani Fond, Beograd (0.58%) i eskontovane menice preduzeća (0.11%). Kada je reč o hartijama od vrednosti u stranoj valuti, njih čine obveznice Republike Srbije (78.28%), obveznice stranih banaka i država (17.84%), trezorski zapisi stranih država (3.41%), i obveznice stare devizne štednje (0.47%).

3.14. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i krediti i potraživanja od komitenata

Kreditni su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenih plasmana, umanjениh za otplaćenu glavnicu i uvećanih za obračunatu nenaplaćenu kamatu, umanjenu za naplaćenu razgraničenu naknadu, kao i umanjениh za ispravku vrednosti koja je zasnovana na proceni konkretno identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo pokazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju. U proceni navedenih rizika rukovodstvo primenjuje metodologiju koja je zasnovana na punoj primeni MSFI 9.

Kreditni u dinarima, za koje je ugovorena zaštita od rizika vezivanjem za kurs dinara u odnosu na EUR, drugu inostranu valutu ili za rast indeksa cena na malo, revalorizovani su u skladu sa konkretnim ugovorom za svaki kredit. Razlika između nominalne vrednosti neotplaćene glavnice i revalorizovanog iznosa iskazana je u okviru potraživanja po osnovu plasmana. Efekti ove revalorizacije su evidentirani u okviru prihoda i rashoda od efekata ugovorene valutne klauzule.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, knjižene su u korist ili na teret bilansa uspeha kao dobici ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Na dan 30.09.2021. krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija iznose 46,526,696 hiljada dinara sa procentom učešća od 9.61% ukupne aktive (2020: 18,142,070 hiljada dinara) i viši su za 28,384.626 hiljada dinara. Povećanje u odnosu na 31.12.2020. godine najvećim delom je rezultat povećanja na: redovnim deviznim tekućim računima u inostranstvu za 19,175,440 hiljada dinara, nenamenskim oročenim depozitima u dinarima za 6,149,323 hiljada dinarima i plasmana NBS po REPO transakcijama u dinarima za 2,998,650 hiljada dinara.

Kreditni i potraživanja od komitenata na dan 30.09.2021. iznose 197,719,823 hiljada dinara i sa procentom učešća od 40.85% ukupne aktive (2020: 189,296,089 hiljada dinara) imaju dominantno učešće u strukturi aktive. Ukupni plasmani komitentima viši su za 4.45% u odnosu na 2020. godinu, odnosno za 8,423,734 hiljada dinara.

Navedeno neto povećanje je rezultat povećanja novih plasmana i novoodobrenih kredita u skladu sa Uredbom Vlade Republike Srbije o utvrđivanju garantne šeme kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 sa jedne strane, kao i smanjenja plasmana usled prevremenih i redovnih otpлата sa druge strane i uticaja neto efekata obračuna i priznavanja ispravki vrednosti.

U periodu januar – septembar 2021. godine Banka je, u skladu sa Odlukom NBS o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banaka, izvršila trajni otpis prenosom bilansne aktive u vanbilansnu evidenciju u iznosu od 3,711,283 hiljade dinara. Trajnim otpisom nije došlo do smanjenja bilansne aktive imajući u vidu da je otpis izvršen za potraživanja za koje je obezvređenje iznosilo 100%, odnosno u punom iznosu bruto knjigovodstvene vrednosti. Pod bilansnom aktivom iz Odluke NBS podrazumevaju se problematični krediti koji imaju značenje utvrđeno Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki.

3.15. Investicije u zavisna društva

Investicije u zavisna društva iznose 4,193,989 hiljade dinara i čine 0.87% ukupne aktive.

Struktura vlasništva prikazana je u tački 1. napomena. U okviru redovnog poslovanja se obavlja izvestan broj bankarskih transakcija sa zavisnim pravnim licima. One uključuju primarno kredite i depozite.

Investicije u zavisna društva na dan 30.09.2021. iznose **5,480,959 hiljada dinara** (bruto iznos bez ispravke vrednosti) pojedinačno po članicama:

	U hiljadama dinara
KomBank INVEST a.d., Beograd	140,000
Komercijalna banke a.d., Banja Luka	2,974,686
Komercijalna banke a.d., Podgorica	<u>2,366,273</u>
UKUPNO BRUTO	5,480,959
Ispravka vrednosti	<u>(1,286,970)</u>
NETO	<u>4,193,989</u>

Na dan 30.09.2021. neto vrednost udela u zavisna pravna lica iznosi 4,193,989 hiljade dinara. U odnosu na stanje iskazano na 31.12.2020. godine, neto vrednost udela u zavisna pravna lica viša je za 22.14% odnosno 760,292 hiljada dinara, najvećim delom kao rezultat usklađivanja tržišne vrednosti udela Banke u Komercijalnoj banci a.d. Banja Luka za 760,221 hiljada dinara, kao i po osnovu kupljene 1 akcije Komercijalnoj banci a.d. Banja Luka od NLB d.d. Ljubljana u dinarskoj protivvrednosti od 71 hiljadu dinara.

3.16. Ostala sredstva, nematerijalna imovina, nekretnine i investicione nekretnine, tekuća i odložena poreska sredstva i stalna sredstva namenjena prodaji

Sve navedene pozicije čine 2.69% ukupne aktive, od čega se najveći procenat odnosi na nekretnine postrojenja i opremu u iznosu od 1.23%, ostala sredstva u iznosu od 0.97% i investicione nekretnine u iznosu od 0.40%.

Investicije u kapital banaka, pravnih lica u zemlji i inostranstvu na dan 30.09.2021. godine iznose 2,216,451 hiljada dinara vrednovane po fer vrednosti kroz ostali rezultat. Najveći iznos odnosi se na učešće u kapitalu stranih lica u iznosu od 2,113,138 hiljada dinara i predstavljaju učešća u kompanije MASTER Card International i VISA INC .

Na dan 30.09.2021. godine izvršeno je netiranje odloženih poreskih sredstava i odloženih poreskih obaveza i nakon izvršenog netiranja, na dan 30.09.2021. godine odložena poreska sredstva iznose 2,172 hiljada dinara. Posmatrano po bruto principu (pre sprovedenog netiranja), odložena poreska sredstva iznose 985,416 hiljada dinara, i najvećim delom ih čine odložena poreska sredstva po osnovu privremeno nepriznatim rashodima po osnovu obezvređenja imovine u iznosu od 398,722 hiljade dinara i po osnovu rezervisanja za sudske sporove u iznosu od 305,655 hiljada dinara. Odložena poreska sredstva po osnovu prenetih poreskih gubitaka su na dan 31.12.2020. godine ukinuta u celokupnom iznosu, a na osnovu plana oporezive dobiti za 2021. godinu.

Propisani rok za korišćenje prenetih poreskih gubitaka je 5 godina od njihovog nastanka, pa je rok za njihovo korišćenje zaključno sa 2021. godinom.

Odložena poreska sredstva po osnovu
 prenetih poreskih gubitaka

U hiljadama dinara

Godina	Povećanje (formiranje)	Smanjenje (korišćenje)	Stanje
2017.	1,235,813	(368,667)	867,146
2018.	641,193	(630,339)	878,000
2019.	1,107,438	(726,088)	1,259,350
2020.	1,654	(1,261,004)	0
30.09.21.	-	-	0

Na osnovu predate poreske prijave i poreskog bilansa za 2019. godinu, Banka je plaćala akontaciono porez na dobit za 2020. godinu, do predaje poreskog bilansa za 2020. godinu. Nakon predaje poreske prijave i poreskog bilansa za 2020.godinu dana 18.06.2021. godine, a imajući u vidu da Banka za 2020. godinu nema obavezu plaćanja poreza na dobit, Banka ima iskazanu pretplatu za porez na dobit. Akontacione uplate mogu biti korišćene za naredne periode, može se podneti zahtev za povraćaj ili će iste biti korišćene za pokriće drugih poreskih obaveza. Do 30.09.2021. godine Banka je akontaciono platila 18,911 hiljada dinara.

PASIVA

U periodu januar – septembar 2021. u strukturi pasive i dalje dominantno učešće imaju depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama i komitentima sa ukupnim procentom od 82.68% (2020: 82.21%) ukupne pasive. Učešće kapitala u ukupnoj pasivi iznosi 15.63% (2020: 16.13%).

Ostale pozicije čine 1.35% ukupne pasive, pri čemu se najveći deo odnosi na ostale obaveze sa procentom od 0.76%.

3.17. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci i depoziti prema drugim komitentima

Depoziti se iskazuju u visini deponovanih iznosa koji mogu biti uvećani za obračunatu kamatu, što zavisi od obligacionog odnosa između deponenta i Banke. Banka je ugovarala kamatne stope na depozite u zavisnosti od valute, ročnosti i vrste depozita.

Devizni depoziti se prikazuju u dinarima prema srednjem kursu valuta važećem na dan bilansa.

U bilansu stanja depoziti su prikazani kao transakcioni i ostali depoziti finansijskog sektora i depoziti drugih komitenata.

Najznačajnije učešće u strukturi pasive imaju depoziti i ostale finansijske obaveze prema komitentima u iznosu od 397,196,950 hiljada dinara koji čine 82.06% ukupne pasive (2020: 81.12%) i depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci u iznosu od 3,022,969 hiljade dinara sa učešćem od 0.62% (2020: 1.09%).

Ukupni depoziti prema komitentima, bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci iznose 400,219,919 hiljada dinara i u odnosu na 2020. godinu viši su za 22,531,203 hiljada dinara: transakcioni depoziti su viši za 14,025,987 hiljada dinara, a ostali depoziti su viši za 8,505,216 hiljada.

Neto povećanje transakcionih depozita rezultat je povećanja dinarskih transakcionih depozita za 11,783,944 hiljada dinara, kao i transakcionih depozita u stranoj valuti za 2,242,043 hiljada dinara u odnosu na 31.12.2020. godine. U strukturi transakcionih depozita i dalje preovlađuju depoziti u domaćoj valuti sa učešćem od 70.46%, dok se preostalih 29.54% odnosi na depozite u stranoj valuti.

Neto povećanje ostalih depozita rezultat je sa jedne strane smanjenja ostalih depozita u dinarima u iznosu od 5,546,426 hiljada dinara, dok su sa druge strane ostali depoziti u stranoj valuti zabeležili rast za 14,051,642 hiljada dinara.

Kod ostalih depozita dominantno učešće imaju depoziti u stranoj valuti sa učešćem od 91.21% dok dinarski depoziti imaju učešće od 8.79%. Devizna štednja je povećana za cca 121.15 miliona evra.

Primljeni krediti

Primljeni krediti, kao deo pozicije depozita i ostalih obaveza prema bankama i drugim komitentima, iznose 779,964 hiljada dinara sa procentom učešća u ukupnoj pasivi 0.16% i odnose se na primljene kreditne linije u stranoj valuti. Ukupna pozicija niža je u odnosu na 2020. godinu za 197,261 hiljada dinara najvećim delom kao rezultat redovnih otpлата inostranih kreditnih linija u stranoj valuti i to:

- EIB u iznosu od 1,642 hiljada EUR
- Vlade republike Italije u iznosu od 22 hiljada EUR i
- EAR u iznosu od 12 hiljada EUR

Na dan 30.09.2021. najznačajnije učešće u strukturi primljenih kredita odnosi se na obavezu prema:

- Evropskoj investicionoj banci (EIB) sa procentom učešća 99.65%

Ostale kreditne linije imaju učešće od 0.35% i u celosti se odnose na kreditnu liniju Vlade republike Italije.

3.18. Rezervisanja

Rezervisanja u iznosu od 2,850,579 hiljada dinara sastoje se od rezervisanja za:

- sudske sporove u iznosu od 1,839,867 hiljada dinara,
- dugoročna primanja zaposlenih u iznosu od 557,717 hiljada dinara,
- rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni u iznosu od 321,164 hiljada dinara i
- ostala rezervisanja u iznosu od 449,882 hiljade dinara,

U posmatranom periodu u odnosu na 2020. godinu došlo je do neto povećanja rezervisanja u iznosu od 321,311 hiljada dinara, kao rezultat neto povećanja ostalih rezervisanja u iznosu od 449,882 hiljade dinara, neto povećanja rezervisanja po osnovu sudskih sporova za 132,566 hiljada dinara, povećanja rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni u iznosu od 15,204 hiljada dinara sa jedne strane i smanjenja rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih u iznosu od 276,341 hiljada dinara sa druge strane.

Rezervisanja za sudske sporove

Priznavanje rezervisanja je vršeno na osnovu procene budućih odliva u visini tužbenih zahteva uključujući kamatu i troškove.

Za sedamnaest hiljada dvesta trideset četiri sudska spora na dan 30.09.2021. ukupno rezervisanje iznosi 1,839,867 hiljada dinara.

U odnosu na 31.12.2020. došlo je do promene u ukupnom nivou rezervisanja u neto iznosu od 132,566 hiljada dinara. Od toga, promena koja se odnosi na neto rashod rezervisanja po sudskim obavezama iznosi 630,781 hiljada dinara priznatih u okviru pozicija bilansa uspeha (veza napomene 3.9 i 3.10) dok se smanjenje rezervisanja u iznosu od 498,215 hiljada dinara odnosi na korišćenje rezervisanja za isplate i ukidanje rezervisanja po donetim presudama. Povećanje rezervisanja rezultat je dodatnog obračuna kamate i kursnih razlika za postojeće sporove i formiranje rezervisanja za nove predmete.

U vezi sa sudskim sporovima koji se vode po osnovu naknada koje je Banka naplatila prilikom odobravanja kredita, u međuvremenu je, na sednici Građanskog odeljenja Vrhovnog kasacionog suda održanoj 16.09.2021.godine, dopunjen Pravni stav o dozvoljenosti ugovaranja troškova kredita (usvojen 22.05.2018. godine) odredbom da banka nije dužna da posebno dokazuje strukturu i visinu troškova koji su obuhvaćeni zbirnim iznosom troškova kredita, navedenim u ponudi koju je korisnik kredita prihvatio zaključenjem ugovora o kreditu.

Na istoj sednici od 16.09.2021. godine zauzet je i stav o dozvoljenosti ugovaranja premije osiguranja, kao obaveze korisnika kredita kod NKOSK, tako što je rečeno da je pravno valjana odredba ugovora o kreditu kojom se korisnik kredita obavezuje da plati banci premiju osiguranja kod NKOSK, pod uslovom da je ta obaveza jasno predočena korisniku kredita u predugovornoj fazi iskazivanjem ove vrste troškova kredita i njegovog procentualnog i nominalnog iznosa u ponudi. Banka nije dužna da korisnika kredita upozna sa strukturom i načinom obračuna premije osiguranja kredita.

Ostala rezervisanja

Priznavanje rezervisanja po osnovu restrukturiranja je vršeno na osnovu donetog Programa dobrovoljnog odlaska zaposlenih Banke, procenjenog očekivanog broja zaposlenih koji bi bili zainteresovani za dobrovoljni odlazak iz Banke, kao i procenjenog okvirnog troška, u cilju smanjenja broja zaposlenih na neodređeno vreme i optimizacije poslovanje Banke.

U prvom polugodištu 2021. godine formirano je rezervisanje u iznosu od 905,402 hiljada dinara, dok je po Programu dobrovoljnog odlaska zaposlenih do 30.09.2021. isplaćeno ukupno 687,878 hiljada dinara.

Rezervisanja za ostala kratkoročna primanja zaposlenih (rezervisanja za neiskorišćeni godišni odmor) iznose 232,358 hiljada dinara.

3.19. Odložene poreske obaveze

Na dan 30.09.2021. godine izvršeno je netiranje odloženih poreskih sredstava i odloženih poreskih obaveza i nakon izvršenog netiranja u pasivi bilansa stanja iskazane su odložene poreske obaveze su nula dinara. Posmatrano po bruto principu (pre sprovedenog netiranja) odložene poreske obaveze iznose 983,244 hiljada dinara, koje najvećim delom čine odložene poreske obaveze po osnovu revalorizacije HOV u iznosu od 962,910 hiljada dinara.

3.20. Ostale obaveze

Ostale obaveze iznose 3,691,169 hiljada dinara i u odnosu na 2020. niže su za 1,284,307 hiljada dinara. Procenat učešća ostalih obaveza u ukupnoj pasivi iznosi 0.76% (2020: 1.08%). Najznačajnije pozicije ostalih obaveza čine: obaveze po osnovu lizinga u iznosu od 849,792 hiljade dinara, obaveze u obračunu u dinarima u iznosu od 394,870 hiljada dinara, ukalkulisane obaveze po fakturama dobavljača u iznosu od 329,682 hiljada dinara, obaveze u obračunu u stranoj valuti u iznosu od 309,105 hiljada dinara, obaveze za pretplate po kreditima stanovništvu u RSD i iznosu od 300,677 hiljada dinara i obaveze za neto zarade na teret rashoda u iznosu od 256,257 hiljada dinara.

Smanjenje ostalih obaveza za 1,284,307 hiljada dinara najvećim delom se odnosi na smanjenje obaveza u obračunu u dinarima u iznosu od 641,172 hiljada dinara i obaveza u obračunu u stranoj valuti u iznosu od 521,305 hiljada dinara.

3.21. Kapital

Kapital Banke obuhvata osnivački udeo, rezerve iz dobiti, revalorizacione rezerve, akumulirani rezultat i dobitak kao rezultat tekućeg perioda.

Kapital Banke formiran je iz uloženi sredstava osnivača Banke u novčanom obliku. Osnivač ne može povlačiti sredstva uložena u kapital Banke.

U skladu sa osnivačkim aktima Banke, kapital Banke se sastoji od akcijskog kapitala i rezervi Banke. Akcijski kapital Banke formiran je inicijalnim ulozima akcionara i narednim emisijama novih akcija.

Kapital Banke na dan 30.09.2021. godine čine:

U hiljadama RSD	2021.	2020.
Akcijski kapital	17,191,466	17,191,466
Emisiona premija	22,843,084	22,843,084
Kapital	40,034,550	40,034,550
Rezerve iz dobiti	22,147,207	22,147,207
Revalorizacione rezerve	2,846,808	2,722,291
Dobici/gubici po osnovu promene vrednosti dužničkih i vlasničkih instrumenata	3,551,209	3,748,242
Aktuarski dobiti	115,222	115,222
Rezerve	28,660,446	28,732,962
Akumulirani dobitak	5,319,351	2,390,590
Dobitak	3,268,558	2,928,761
Stanje na dan	77,282,905	74,086,863

Rešenjem Komisije za hartije od vrednosti od 17.03.2011. godine Banka je izvršila zamenu odnosno usitnjavanje akcija nominalne vrednosti 10,000.00 dinara sa akcijama nominalne vrednosti 1,000.00 dinara.

Zamena akcija izvršena je sa ciljem povećanja likvidnosti hartija, kao i njihove veće dostupnosti širem krugu malih investitora.

Koeficijent adekvatnosti kapitala Banke, na dan 30. septembar 2021. godine, izračunat na osnovu finansijskih izveštaja primenom važećih odluka Narodne banke Srbije iznosi 30.68%

Pored toga Banka je dužna da novčani deo kapitala održava na nivou od EUR 10,000 hiljada. Na dan 30.09.2021. novčani deo kapitala je iznad propisanog nivoa.

Struktura akcijskog kapitala – obične akcije na dan 30.09.2021. godine je sledeća:

Naziv akcionara	% učešća
NLB d.d. Ljubljana	88.28
OTP BANKA SRBIJA (custody račun)	2.74
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	2.27
Jugobanka a.d., Beograd u stečaju	1.91
Kompanija Dunav osiguranje a.d., Beograd	1.73
OTP BANKA SRBIJA (custody račun)	0.51
TEZORO BROKER AD	0.34
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD (zbrini račun)	0.28
KRIMINALISTIČKO-POLICIJSKA AKADEMIJA	0.20
TANDEM FINANCIAL a.d. Novi Sad	0.13
DUNAV RE AD	0.10
MERA INVEST DOO BEOGRAD	0.10
TEZORO BROKER AD	0.07
ERSTE BANK CUSTODY	0.07
FIZIČKO LICE	0.07
KRUNA KOMERC D.O.O.	0.06
ELEKTRODISTRIBUCIJA SRBIJE DOO	0.05
FIZIČKO LICE	0.04
OTP BANKA SRBIJA (zbirni račun)	0.02
Ostali	1.03
	<u>100.00</u>

4. ODNOSI SA ZAVISNIM LICIMA

POTRAŽIVANJA OD I OBAVEZE PREMA ZAVISNIM LICIMA

Stanje na dan 30.09.2021. godine

POTRAŽIVANJA

u hiljadama dinara

Zavisna lica	Plasm. i krediti	Kamate i naknade	Ostala sredstva	Ispravke vrednosti	Neto	Vanbilans	Ukupno
1. Kom. banka AD Podgorica	6,750	869	-	10	7,609	-	7,609
2. Kom.banka AD Banja Luka	258,417	25	1,055	345	259,152	2,351,190	2,610,342
3. KomBank INVEST	-	279	-	-	279	-	279
UKUPNO:	265,167	1,173	1,055	355	267,040	2,351,190	2,618,230

OBAVEZE

u hiljadama dinara

Zavisna lica	Depoziti i krediti	Kamate i naknade	Ostale obaveze	Ukupno
1. Kom. banka AD Podgorica	128,752	-	-	128,752
2. Kom.banka AD Banja Luka	287,558	-	-	287,558
3. KomBank INVEST	120	-	-	120
UKUPNO:	416,430	-	-	416,430

PRIHODI I RASHODI za period 01.01. – 30.09.2021. godine

u hiljadama dinara

Zavisna lica	Prihodi od kamata	Prihodi od naknada i provizija i ostali prihodi	Rashodi od kamata	Rashodi od naknada i provizija	Neto prihodi / rashodi
1. Kom. banka AD Podgorica	4,718	6,814	(280)	(3)	11,249
2. Kom.banka AD Banja Luka	3,626	2,295	-	(956)	4,965
3. KomBank INVEST	-	2,054	-	-	2,054
UKUPNO:	8,344	11,163	(280)	(959)	18,268

Komercijalna banka AD Beograd je po osnovu transakcija sa zavisnim članicama ostvarila neto negativne kursne razlike u iznosu od 26,546 hiljada dinara.

Stanje na dan 31.12.2020. godine

POTRAŽIVANJA

u hiljadama dinara

Zavisna lica	Plasm. i krediti	Kamate i naknade	Ostala sredstva	Ispravke vrednosti	Neto	Vanbilans	Ukupno
1. Kom. banka AD Podgorica	535,833	871	960	379	537,285	1,763,703	2,300,988
2. Kom.banka AD Banja Luka	305,569	25	284	208	305,670	2,939,505	3,245,175
3. KomBank INVEST	-	251	-	-	251	200	451
UKUPNO:	841,402	1,147	1,244	587	843,206	4,703,408	5,546,614

OBAVEZE

u hiljadama dinara

Zavisna lica	Depoziti i krediti	Kamate i naknade	Ostale obaveze	Ukupno
1. Kom. banka AD Podgorica	1,031,864	-	-	1,031,864
2. Kom.banka AD Banja Luka	223,493	-	-	223,493
3. KomBank INVEST	228	-	-	228
UKUPNO:	1,255,585	-	-	1,255,585

PRIHODI I RASHODI za period 01.01. – 30.09.2020. godine

u hiljadama dinara

Zavisna lica	Prihodi od kamata	Prihodi od naknada i provizija i ostali prihodi	Rashodi od kamata	Rashodi od naknada i provizija	Neto prihodi / rashodi
1. Kom. banka AD Podgorica	7,590	3,272	(1,039)	-	9,823
2. Kom.banka AD Banja Luka	2,757	933	-	(147)	3,543
3. KomBank INVEST	-	1,675	-	-	1,675
UKUPNO:	10,347	5,880	(1,039)	(147)	15,041

Komercijalna banka AD Beograd je po osnovu transakcija sa zavisnim članicama ostvarila neto pozitivne kursne razlike u iznosu od 26,619 hiljada dinara.

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Banka je prepoznala proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojima se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje, odnosno uspostavljanje ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: okvir upravljanja rizicima, strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. S obzirom da je Banka postala članica NLB Grupe krajem godine, u narednom periodu izvršice se dodatna usklađivanja sistema upravljanja rizicima sa sistemom upravljanja rizicima bankarske Grupe. Tokom prvih 9 meseci 2021. godine izvršeno je usklađivanje strateških akata iz oblasti upravljanja rizicima sa odgovarajućim aktima NLB Grupe (rizični apetit – izjava, sistem internih limita, metodologija fer vrednovanja, strategija upravljanja rizicima i politike upravljanja pojedinačnim rizicima, interni rejting sistem, Proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i Proces interne procene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) itd.).

Proces upravljanja rizicima uključuje jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti, kao i njegovo usklađivanje sa sklonošću Banke ka rizicima i tolerancijom prema rizicima, a u skladu sa usvojenim okvirom upravljanja rizicima, strategijama i politikama.

Strategijom upravljanja rizicima Banka je postavila sledeće ključne ciljeve u upravljanju rizicima: redovna identifikacija, procena i razmatranje rizika u okviru ICAAP i ILAAP procesa; upravljanje, praćenje, kontrola i izveštavanje o rizicima kojima je izložena; definisanje limita u rizičnom apetitu Banke i njihovo uključivanje u strategiju za upravljanje rizicima, ICAAP, ILAAP, Plan oporavka i poslovnu strategiju; stalno razvijanje i unapređenje modela i metodologija za upravljanje rizicima, uključujući stres testiranje i sistem ranog upozorenja (EWS sistem); procenjivanje i merenje pojedinačnih rizika; uspostavljanje odgovarajućeg sistema odlučivanja; upravljanje aktivnostima restrukturiranja i rešavanja spornih potraživanja na profesionalan, efikasan način.

Uvažavajući potrebe usklađivanja procesa i sistema upravljanja rizicima Banke sa odgovarajućim sistemima, procesima i praksom matične Banke NLB dd, te potrebe kontinuiranog unapređenja procesa upravljanja rizicima, preporuke spoljnog revizora, kao i novonastalu situaciju izazvanu pandemijom virusa COVID-19, Banka je izvršila odgovarajuće izmene internih akata kojima se uređuje upravljanje rizicima u prvih 9 meseci 2021. godine.

Sistem upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima je definisan sledećim aktima:

- Okvirom za upravljanje rizičnim apetitom – Izjava;
- Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom i Planom upravljanja kapitalom;
- Politikama upravljanja rizicima;
- Procedurama upravljanja rizicima;
- Metodologijama za upravljanje pojedinačnim rizicima;
- Ostalim aktima.

Okvirom za upravljanje rizičnim apetitom Banke – Izjava se definišu osnovni principi upravljanja rizičnim apetitom Banke, kao i set indikatora koji na najbolji način reprezentuju izloženost Banke materijalno značajnim rizicima (kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni rizik, devizni rizik, operativni rizik, kao i adekvatnost kapitala). Okvirom za upravljanje rizičnim apetitom – Izjava definisan je set limita i targeta za navedene indikatore izloženosti rizicima. Rizični apetit Banke je usaglašen sa Rizičnim apetitom NLB dd, a u skladu sa definisanim planom.

Strategijom upravljanja rizicima definisani su osnovni rizici kojima je Banka izložena ili može biti izložena, kao i osnovni principi identifikacije, praćenja, merenja, kontrole i upravljanja tim rizicima, kao i sklonosti ka preuzimanju rizika (Rizični apetit). Strategijom je uspostavljen sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji je uključen u sve aktivnosti Banke i koji obezbeđuje da rizični apetit i profil uvek budu u skladu sa već utvrđenom sklonošću ka rizicima. Sistem upravljanja rizicima srazmeran je prirodi, obimu i složenosti poslovanja Banke, odnosno njenom rizičnom profilu.

Takođe, strategijom upravljanja rizicima definisani su kriterijumi za utvrđivanje, kao i osnovna načela upravljanja lošom aktivom i najviši prihvatljiv nivo loše aktive za Banku, kao i osnovna načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i izloženosti u stranoj valuti.

Ključni principi koji se odnose na preuzimanje rizika, a sastavni su deo donošenja poslovnih odluka, izražavaju se pomoću sledećih kriterijuma:

- utvrđivanje ciljnih poslovnih aktivnosti i aktivnosti koje nisu prihvatljive za Banku, u smislu preuzetih rizika,
- utvrđivanje maksimalnog obima preuzetog rizika,
- praćenje profitabilnosti pojedinih transakcija u vezi sa preuzetim rizicima.

Strategija za upravljanje rizicima u Banci zasnovana je na:

- strateškim ciljevima definisanim u Poslovnoj strategiji Komercijalne banke AD Beograd,
- smernicama o spremnosti na preuzimanje rizika definisanim u Rizičnom apetitu Komercijalne banke AD Beograd,
- redovnom godišnjem pregledu strateških ciljeva, procesom planiranja poslovanja i planiranja kapitala,
- procesu interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i interne procene likvidnosti (ILAAP),
- aktivnostima i merama u slučaju aktiviranja Plana oporavka,
- ostalim internim stres testovima i analizama rizika,
- regulatornim i internim izveštajima,
- Rizičnom apetitu i Strategiji za upravljanje rizicima na nivou NLB Grupe.

Banka se vodi glavnim principima upravljanja rizicima tako što u svom poslovanju:

- uzima u obzir glavni koncept rizičnog apetita i limite definisane u rizičnom apetitu Banke;
- uključuje analize rizika u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou u cilju predupiranja rizika koje nose volatilne izloženosti sa potencijalno negativnim ishodom;
- primenjuje diverzifikaciju kako bi izbegla koncentraciju na nivou portfolija;
- uključuje i optimalno koristi kapital i upravlja njegovom alokacijom kroz biznis segmente;
- kreira adekvatno izbalansiranu rizikom ponderisanu (prilagođenu) cenu;
- obezbeđuje sveukupnu usklađenost poslovanja kroz interna akta/dokumenta;
- obezbeđuje adekvatan sistem internih kontrola zasnovan na modelu „tri linije odbrane“.

Banka je utvrdila osnovna načela upravljanja rizicima kako bi ispunila svoje dugoročne ciljeve:

- Preuzimanje i upravljanje rizicima prilagođeno je ostvarivanju poslovne strategije i planova Banke;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima bazira se na sistemu za upravljanje rizicima koji je u skladu sa zakonskom regulativom u Republici Srbiji, standardima u NLB Grupi i dobrom poslovnom praksom u ovoj oblasti;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima predstavlja jednu od ključnih menadžment funkcija u Banci. Ova funkcija je integrisana u sve poslovne aktivnosti Banke, tako da su jasno razdvojene faze identifikovanja, merenja i praćenja rizika, sa jedne strane, i preuzimanja i upravljanja rizicima, sa druge strane, uz uvažavanje principa nezavisnosti;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima se zasniva na Strategiji i politikama upravljanja rizicima. To je dokumentovan proces sa jasno utvrđenim ciljevima, tokom aktivnosti, ovlašćenjima i odgovornostima;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima određeno je prema postavljenim zakonskim i interno propisanim limitima po kategorijama rizika, uz jasno definisane postupke u slučaju prekoračenja limita;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima podrazumeva uspostavljanje i primenu odgovarajućeg sistema unutrašnjih kontrola. Ove kontrole predstavljaju skup procesa i postupaka koji obuhvataju kontinuiranu proveru, izveštavanje i promene u cilju razvoja, odnosno unapređivanja sistema za upravljanje rizicima.

U okviru upravljanja NPE (izloženost neizvršavanju obaveza), zavisno od procene potencijalne sposobnosti otplaćivanja i poslovne održivosti klijenata, Banka ima sledeće opcije na raspolaganju:

- dogovor sa klijentom o dobrovoljnom (vansudski i sudski) plaćanju obaveza;
- centralizovana naplata pre suda putem telefona;
- restrukturiranje duga bez popusta;
- restrukturiranje duga sa popustom;
- naplata duga (likvidacija kolaterala – prodaja nepokretnosti, pokretne imovine, hartija od vrednosti, udela, potraživanja itd.);
- preuzimanje adekvatne imovine (naročito nekretnine – rešenje zasnovano na temeljima subjekata posebne namene, čiji je cilj sveobuhvatno upravljanje nekretninom pod hipotekom);
- otpis preostalih potraživanja u slučaju da su sve zakonske mogućnosti iscrpljene;
- prodaja potraživanja, ako je moguće, u paketu;
- aktivno upravljanje izdatim garancijama za građevinska preduzeća u stečaju u saradnji sa ugovornim partnerima;
- primena drugih mera za postizanje maksimalne otplate duga.

Načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i izloženosti u stranoj valuti obuhvataju:

- Banka upravlja FX izloženostima putem uspostavljanja limita,
- Kao dugoročni cilj Banka teži smanjenju učešća FX izloženosti,
- Banka uspostavlja limit na način da optimizuje rizik koji može proistići iz nivoa FX izloženosti i ostvarenja poslovne strategije,
- Procena rizika FX izloženosti je uključena u kreditni proces i klijentima se prezentuju rizici koji mogu da nastanu na osnovu promene devizinih kurseva kao i predlog mera za umanjenje rizika,
- Prilikom procene kreditne sposobnosti dužnika, Banka u obzir uzima rizik promene kursa u skladu sa definisanim pravilima,
- Nivo rizika koji proističe iz FX izloženosti predmet je redovnog izveštavanja nadležnih odbora Banke,
- Banka obračunava interni kapitalni zahtev za FX izloženosti.

Politike upravljanja pojedinim vrstama rizika bliže definišu:

- Način organizovanja procesa upravljanja rizicima Banke i jasna razgraničenja odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa, uključujući i proces upravljanja lošom aktivom, odnosno rizičnim plasmanima;
- Način procene rizičnog profila Banke i metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika;
- Načine praćenja i kontrole rizika i uspostavljanje sistema limita, odnosno vrste limita koje Banka koristi i njihovu strukturu;
- Način odlučivanja i postupanja u slučaju prekoračenja uspostavljenih limita, uz definisanje izuzetnih okolnosti u kojima je moguće odobravanje prekoračenja u zakonskim okvirima;
- Mere za ublažavanje rizika i pravila za primenu tih mera;
- Način i metodologiju za sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke;
- Principe funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
- Okvir i učestalost stres testiranja, kao i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova.

Procedurama upravljanja rizicima Banka bliže definiše proces upravljanja rizicima i nadležnosti i odgovornosti svih organizacionih oblika Banke u sistemu upravljanja rizicima.

Banka je pojedinačnim metodologijama detaljnije propisala metode i pristupe koji se koriste u sistemu upravljanja rizicima.

Nadležnosti

Upravni odbor je nadležan i odgovoran za usvajanje strategije i politika upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom, uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola u Banci i vrši nadzor nad njegovom efikasnošću, nadzor nad radom Izvršnog odbora, usvajanje tromesečnih izveštaja o upravljanju rizicima, usvajanje Plana oporavka, kao i sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala i drugo.

Izvršni odbor je nadležan i odgovoran za sprovođenje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, usvajanje procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanje njihove primene i izveštavanje Upravnog odbora u vezi s tim aktivnostima. Takođe, Izvršni odbor analizira sistem upravljanja rizicima i najmanje tromesečno izveštava Upravni odbor o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima i odlučuje, uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora, o svakom povećanju izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom i o tome obaveštava Upravni odbor.

Odbor za reviziju (Odbor za praćenje poslovanja Banke) je nadležan i odgovoran za analizu i nadzor primene i adekvatnog sprovođenja usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sistema unutrašnjih kontrola. Najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbor o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se one otkloniti, predlaže unapređenje politika i procedura upravljanja rizicima i sprovođenja sistema unutrašnjih kontrola.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je nadležan i odgovoran za praćenje izloženosti Banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih potraživanja, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i predlaganje mera za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti.

Kreditni odbor odlučuje o kreditnim zahtevima, kao i postupanjima sa problematičnim potraživanjima u okvirima utvrđenim aktima Banke, analizira izloženost Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku, analizira kreditni portfolio, a takođe predlaže mere Izvršnom odboru Banke.

Funkcija upravljanja rizicima definiše i predlaže za usvajanje strategiju, politike, procedure i metodologije upravljanja rizicima, identifikuje, meri, ublažava, prati i kontroliše i izveštava o rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Takođe, nadležna je za razvijanje modela i metodologija za identifikovanje, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika, kao i za izveštavanje nadležnih organa Banke.

Sektor upravljanja sredstvima i bilansom banke je odgovoran za upravljanje sredstvima i likvidnošću, kao i u upravljanje aktivom i pasivom Banke. Takođe, učestvuje i u upravljanju rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom i deviznim rizikom.

Funkcija unutrašnje revizije je odgovorna za kontinuirano sprovođenje nezavisnog vrednovanja sistema upravljanja rizicima, kao i za redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola. Unutrašnja revizija o svojim nalazima i preporukama izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor.

Funkcija kontrole usklađenosti poslovanja dužna je da najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje rizike te usklađenosti i predloži planove upravljanja rizicima, o čemu sastavlja izveštaj koji dostavlja Izvršnom odboru i Odboru za praćenje poslovanja Banke.

Proces upravljanja rizicima

Banka redovno meri, odnosno procenjuje rizike koje je identifikovala u svom poslovanju. Merenje podrazumeva primenu kvalitativnih i kvantitativnih metoda i modela merenja koji omogućuju uočavanje promena u profilu rizika i procenu novih rizika.

Za sve identifikovane rizike Banka određuje njihovu značajnost koja je zasnovana na sveobuhvatnoj proceni rizika koji su svojstveni pojedinim poslovima, proizvodima, aktivnostima i procesima Banke.

Ublažavanje rizika podrazumeva diversifikaciju, prenos, smanjenje i/ili izbegavanje rizika, a Banka ga sprovodi u skladu sa rizičnim profilom, sklonošću ka rizicima i tolerancijom prema rizicima.

Praćenje i kontrola rizika se sprovode kroz kontinuirano praćenje izloženosti po različitim kriterijumima, kao i kroz praćenje i kontrolu limita koje je Banka uspostavila, koji zavise od poslovne strategije i tržišnog okruženja, kao i od nivoa rizika koji je Banka spremna da prihvati.

Banka je uspostavila sistem redovnog izveštavanja o izloženosti rizicima i rizičnom profilu, koji omogućuje relevantnim zaposlenim na svim nivoima organizacione strukture u Banci pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno sigurno i stabilno poslovanje.

Izveštaji o upravljanju rizicima se redovno dostavljaju: Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za reviziju, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i Kreditnom odboru, koji sadrže sve informacije neophodne za procenu rizika i donošenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.

Banka je u poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika: kreditnom i sa njim povezanim rizicima, riziku likvidnosti, tržišnim rizicima, operativnim rizicima, riziku ulaganja, riziku koncentracije izloženosti i riziku zemlje, kao i svim ostalim rizicima koji se mogu pojaviti u uslovima redovnog poslovanja Banke.

5.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci.

Tokom 2020. godine, kao i prvih 9 meseci 2021. godine, poseban izazov sa aspekta upravljanja kreditnim rizikom predstavljaju uslovi izazvani pandemijom virusa COVID-19, koji su potpuno drugačiji u odnosu na ranije okolnosti poslovanja sa kojima se susretao realni i finansijski sektor.

Banka ima definisane kriterijume odobravanja kredita, izmene uslova, produženje roka i restrukturiranja potraživanja, koji su propisani procedurama i metodologijama odobravanja plasmana i upravljanja rizicima.

Pre odobrenja plasmana Banka procenjuje kreditnu sposobnost dužnika, kao primarni izvor otplate plasmana na osnovu interno definisanih kriterijuma, i ponuđeni kolateral, kao sekundarni izvor naplate. Na osnovu identifikovanog i izmerenog nivoa kreditnog rizika (procene finansijskog stanja i kreditne sposobnosti dužnika, kao i vrednosti i pravne sigurnosti kreditne zaštite i drugih relevantnih faktora) i nezavisnog mišljenja o riziku, nadležna lica, odbori i organi Banke, saglasno definisanom sistemu odlučivanja, donose Odluku o odobrenju/izmenama plasmana.

Donošenje odluka o izlaganju kreditnom riziku, Banka je definisala kroz sistem odlučivanja u zavisnosti od vrste klijenata i nivoa izloženosti. Donosioci kreditnih odluka su: lica sa posebnim ovlašćenjima iz Funkcije upravljanja rizicima, Kreditni odbor, Izvršni odbor i Upravni odbor.

Prilikom donošenja odluka poštuje se princip dvostruke kontrole, tzv. „princip četvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da uvek postoji strana koja predlaže i strana koja odobrava određeni plasman.

Za plasmane ugovorene u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom, Banka procenjuje uticaj promene kursa dinara na finansijsko stanje i kreditnu sposobnost dužnika, a naročito analizira adekvatnost novčanih tokova dužnika u odnosu na promenjeni nivo kreditnih obaveza pod pretpostavkom da će doći do određenih promena kursa dinara na godišnjem nivou.

S obzirom da je Banka postala članica NLB Grupe krajem 2020. godine, u narednom periodu izvršiće se dodatna usklađivanja procesa odobrenja plasmana sa uspostavljenim sistemom na nivou bankarske Grupe.

Organizacioni model sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke obezbeđuje adekvatnu komunikaciju, razmenu informacija i saradnju na svim organizacionim nivoima, a takođe obezbeđuje jasnu, operativnu i organizacionu razdvojenost funkcije za nezavisno upravljanje rizicima i aktivnosti podrške s jedne strane, od aktivnosti preuzimanja rizika, sa druge strane, odnosno podelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti. Banka je uspostavila i adekvatan informacioni sistem koji podrazumeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom i odgovarajuće izveštavanje rukovodstva Banke.

Upravljanje kreditnim rizikom

U skladu sa obimom, vrstom i složenošću poslova koje obavlja, Banka je organizovala proces upravljanja kreditnim rizikom i jasno razgraničila odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa.

Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Banke u skladu je sa definisanim Okvirom za upravljanje rizičnim apetitom i Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Banke, na osnovu koje se vrši limitiranje mogućih uticaja negativnih efekata na finansijski rezultat i adekvatnost kapitala.

Osnovna načela upravljanja kreditnim rizikom su:

- Upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana i na nivou celokupnog portfolija Banke;
- Održavanje nivoa kreditnog rizika koji minimizira negativan uticaj na finansijski rezultat i kapital;
- Rangiranje plasmana u skladu sa njihovom rizičnošću;
- Poslovanje u skladu sa dobrim praksama za odobravanje plasmana;
- Obezbeđenje adekvatnih kontrola za upravljanje kreditnim rizikom.

U cilju upravljanja kreditnim rizikom, Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i pribavlja odgovarajuće instrumente obezbeđenja plaćanja. Banka ocenjuje kreditnu sposobnost svakog klijenta u momentu podnošenja zahteva i vrši monitoring dužnika, plasmana i kolaterala, kako bi bila u mogućnosti da preduzme odgovarajuće aktivnosti u cilju naplate svog potraživanja.

Banka vrši kvantitativno i/ili kvalitativno merenje, odnosno procenu identifikovanog kreditnog rizika. Proces merenja kreditnog rizika je zasnovan na merenju nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog sistema rejtinga.

Rejting sistem je instrument za donošenje pojedinačnih odluka i procenjivanje nivoa rizika pojedinačnog plasmana. Pored navedenog, rejting sistem služi za procenjivanje nivoa rizika ukupnog portfolija, a koristi se i u postupku obezvređenja plasmana u cilju rangiranja nivoa rizičnosti i iskazivanja realne vrednosti potraživanja. Interni sistem rejtinga podleže redovnoj reviziji i unapređenju. U sklopu procesa harmonizacije sistema upravljanja rizicima Banke sa odgovarajućim sistemom na nivou NLB Grupe, tokom prvih 9 meseci 2021. godine je započet i proces usklađivanja internog rejting sistema, koji će biti predmet dodatnih unapređenja i u narednom periodu.

U analizi kreditnog rizika pored internog sistema rejtinga Banka koristi i načela propisana regulativom Narodne banke Srbije, koja zahtevaju klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma i obračun rezerve za procenjene gubitke. U decembru mesecu 2018. godine Narodna banka Srbije je usvojila izmenu regulative kojom se od 01.01.2019. godine potvrđuje ukidanje obračuna rezerve za procenjene gubitke i potrebne rezerve.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke, odnosno održavanje prihvatljivog nivoa kvaliteta kreditnog portfolija Banke.

Osnovne tehnike ublažavanja kreditnog rizika su:

- Limiti izloženosti – rizik koncentracije,
- Diversifikovanje ulaganja,
- Sredstva obezbeđenja.

Limiti izloženosti po osnovu pojedinačnog dužnika zasnivaju se na proceni kreditne sposobnosti dužnika, a limiti izloženosti na nivou portfolija usmereni su na ograničenje koncentracije izloženosti u portfoliju. Banka kontinuirano kontroliše kretanje kreditnog rizika u okviru definisanog rizičnog profila.

Rizik koncentracije obuhvata: veliku izloženost (izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom), grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika kao što su privredni sektori, vrste proizvoda, geografska područja i slično, i instrumente kreditne zaštite.

Banka prati izloženost prema definisanim limitima sa istim ili sličnim faktorima rizika, i u zavisnosti od opštih ekonomskih kretanja, kretanja u pojedinim delatnostima i geografskim područjima, vrednosti predviđenim Biznis planom Banke, i redovno vrši preispitivanje definisanih limita i predlaže redefinisane istih u slučaju promene faktora rizika.

Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda, Narodna banka Srbije je od 01.01.2019. godine, propisala bankama da prate i rizik koncentracije, odnosno izloženosti banke prema grupama proizvoda, prvenstveno izloženosti po osnovu gotovinskih, potrošačkih i ostalih kredita odobrenih stanovništvu ugovorene ročnosti preko 8 godina u 2019., preko 7 godina u 2020. i od 2021. preko 6 godina.

Praćenje kvaliteta plasmana na nivou pojedinačnog dužnika zasniva se pre svega na obezbeđivanju ažurnih podataka o finansijskom stanju i kreditnoj sposobnosti dužnika i tržišnoj vrednosti sredstava obezbeđenja, dok se praćenje kreditnog rizika na nivou portfolija vrši identifikovanjem promena na nivou grupa klijenata određenog nivoa rizika, plasmana, kolaterala, potrebnih rezervi za očekivane i neočekivane gubitke, u cilju utvrđivanja i upravljanja stanjem i kvalitetom aktive.

Kontrola kreditnog rizika podrazumeva proces kontinuiranog praćenja poslovanja sa definisanim sistemom limita, naročito kada izloženost kreditnom riziku teži gornjoj granici definisanog rizičnog profila, a posebno prilikom uvođenja novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

U cilju zaštite od rizika neizvršenja obaveza u poslovanju sa klijentima, Banka preduzima sledeće mere za regulisanje potraživanja: produženje roka, restrukturiranje, poravnanje, preuzimanje sredstava obezbeđenja u cilju naplate potraživanja, zaključenje ugovora sa zainteresovanim trećim licem, pokretanje sudskog spora i ostale mere.

Ukoliko preduzete mere regulisanja plasmana, odnosno prinudne naplate i sudskog postupka nisu dale očekivane rezultate, odnosno kada ne postoji mogućnost naplate potraživanja u celosti, inicira se predlog za trajan otpis preostalog potraživanja Banke, ili prenos iz bilansne u vanbilansnu evidenciju.

Banka osim kreditne izloženosti ima i vanbilansnu izloženost (plative i činidbene garancije, avali, akreditivi) po osnovu koje ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje za račun trećih lica. Za vanbilansnu izloženost Banka koristi iste kontrolne procese i procedure koji se koriste za kreditni rizik po osnovu bilansnih izloženosti.

Izveštavanje o kreditnom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na mesečnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom izveštavanja.

MSFI 9 finansijski instrumenti

Banka kontinuirano primenjuje MSFI 9 standard. U skladu sa MSFI 9 standardom finansijska aktiva može se klasifikovati i vrednovati kao:

- Finansijski instrumenti po amortizovanom trošku (AC), poslovni model prikupljanja novčanih tokova glavnice i kamate i ispunjen SPPI¹ kriterijum;
- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), ispunjen SPPI, ali je poslovni model prikupljanje novčanih tokova i prodaja;
- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

S obzirom da je Banka postala članica NLB Grupe krajem godine, tokom prvih 9 meseci 2021. godine započet je proces usklađivanja metodologija obezvređenja sa uspostavljenim pravilima na nivou bankarske Grupe. U prvih 9 meseci 2021. godine, usklađene su vrednosti hair cuta za pojedinačno obezvređenje plasmana, promenjen je prag materijalne značajnosti za obezvređenje NPE klijenata fizičkih lica, izmenjen je obračun obezvređenja za plasmane koji imaju obezbeđenje garanciju Republike Srbije, izmenjen PD za obračun obezvređenja HoV Republike Srbije i promenjena je formula za primenu LGD. U narednom periodu nastaviće se proces harmonizacije u delu primene Metodologije za obezvređenje u skladu sa pravilima Grupe.

Poslovni model Banke opredeljen je kao držanje radi prikupljanja novčanih sredstava po osnovu glavnice i kamata, što je potkrepljeno sprovedenom analizom koja ukazuje da ne postoje činjenice da se Banka opredelila za drugačiji poslovni model. Sa aspekta klasifikacije i merenja, MSFI 9 standard zahteva da se sva finansijska sredstva, osim vlasničkih instrumenata i derivata, procenjuju na osnovu poslovnog modela upravljanja konkretnim finansijskim sredstvima ali i ugovornih karakteristika novčanih tokova samih instrumenata (na bazi testiranja SPPI kriterijuma). Novčani tokovi finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanom trošku sastoje se od plaćanja glavnice i kamate čije su komponente naknada za vremensku vrednost novca, troška kreditnog rizika, administrativni troškovi i profitna marža.

Vlasnički instrumenti, ulaganja u lica koja nisu zavisna, a koji se ne drže radi trgovine se klasifikuju kao sredstva čija se vrednost procenjuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat, sa naknadnom reklasifikacijom dobitka i gubitka kroz bilans uspeha.

Takođe, primenom MSFI 9 standarda, Banka obračunava obezvređenje i za kreditne plasmane date Republici Srbiji i Narodnoj banci Srbije (za sredstva koja nisu odmah raspoloživa) koje se evidentira na teret bilansa uspeha, kao i obezvređenje po osnovu hartija od vrednosti koje evidentira kroz ostali ukupni rezultat.

¹ Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)

Identifikovanje problematičnih i restrukturiranih potraživanja

Banka prati kvalitet portfolija na osnovu identifikovanja i analize ranih signala upozorenja kod klijenata. Signali upozorenja se kontinuirano prate i na osnovu analize istih, klijenti se svrstavaju u kategorije Standardni, Potencijalno rizični (Watch list) i NPL klijenti (klijenti sa problematičnim potraživanjima).

U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, počev od 01.01.2018. godine, Banka je uvela i nivoe obezvređenja (nivo 1, nivo 2 i nivo 3) koji prate status klijenta. Standardni klijenti se svrstavaju u nivo 1, klijenti kod kojih je identifikovano povećanje kreditnog rizika (Watch list klijenti, pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobrenja, kašnjenja od 31 dan do 90 dana) svrstavaju se u nivo 2, a NPL klijenti se svrstavaju u nivo 3. Klijenti koji se nalaze u nivoima 1 i 2 se obezvređuju na grupnoj osnovi, dok klijenti iz nivoa 3, uz ispunjenje kriterijuma materijalne značajnosti, se obezvređuju pojedinačno. NPL klijenti koji se nalaze u nivou 3, a imaju manje materijalno značajnu izloženost, obezvređuju se na grupnoj osnovi uvažavajući zahteve MSFI 9 standarda u delu najmanje 2 scenarija naplate.

Dodatno, usled novonastale situacije izazvane pandemijom virusa COVID-19, za klijente koji su razvrstani u nivo 1 i 2, uz povećanje obuhvata klijenata razvrstanih u nivo 2, kao rezultat analize nivoa značajnosti povećanja kreditnog rizika pojedinačnih klijenata u novonastalim okolnostima.

Restrukturirani neproblematični klijenti se svrstavaju u kategoriju potencijalno rizičnih klijenata, odnosno u nivo 2 obezvređenja, dok se restrukturirani problematični svrstavaju u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima, odnosno kategorizuju se u nivo 3 obezvređenja.

Svrha praćenja kvaliteta portfolija je sprečavanje direktnog transfera Standardnih klijenata u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima bez prethodnog identifikovanja klijenata kao potencijalno rizičnih i bez sprovođenja radnji prevencije rizičnih plasmana, odnosno ublažavanja i smanjivanja kreditnog rizika putem sprovođenja adekvatne strategije i akcionih planova. Potencijalno rizični klijenti se prate češće u odnosu na Standardne klijente i ukoliko se utvrdi dalje povećanje kreditnog rizika, klijenti se svrtavaju u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima.

Pod problematičnim potraživanjima podrazumevaju se sva potraživanja koja kasne u izmirivanju obaveza preko 90 dana, po bilo kojoj materijalno značajnoj obavezi prema Banci (matičnom društvu) ili podređenim društvima, potraživanja kod kojih je na osnovu finansijskog stanja procenjeno da dužnik neće moći da izmiri svoje obaveze u celosti ne uzimajući u obzir mogućnost realizacije instrumenata kreditne zaštite (bez obzira da li kasni u izmirivanju obaveza), potraživanja za koja je utvrđen iznos obezvređenja na pojedinačnoj osnovi. Problematičnim se smatraju i potraživanja po osnovu: prestanka evidentiranja prihoda od kamata, provizija i naknada u bilansu uspeha, specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik koja su obračunata zbog značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta koje je usledilo nakon nastanka izloženosti, značajnog gubitka koji se ostvaruje ustupanjem potraživanja, restrukturiranja potraživanja izvršenog usled finansijskih teškoća dužnika, kao i podnošenja predloga za pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom. Problematičnim potraživanjima smatraju se sva potraživanja od dužnika, ukoliko je jedno potraživanje klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja.

Restrukturiranje potraživanja je odobravanje, zbog finansijskih poteškoća dužnika, ustupaka u vezi sa otplatom pojedinačnog potraživanja koji ne bi bili odobreni da dužnik nije u tim poteškoćama, bez obzira da li ima dospelih obaveza, da li je to potraživanje obezvređeno i da li je za njega nastupio status neizmirivanja obaveza. Restrukturiranje se vrši na jedan od sledećih načina: promenom uslova pod kojima je potraživanje nastalo, naročito ako su naknadno ugovoreni uslovi otplate povoljniji u odnosu na prvobitno ugovorene (smanjenje kamatne stope, otpis dela glavnice i/ili kamate, promena datuma dospeća i dr), kao i refinansiranjem potraživanja. Ovakve okolnosti se često u praksi nazivaju „forbearance“. Pored navedenog, u kategoriju restrukturiranih potraživanja svrstavaju se i potraživanja kod kojih je:

- izvršena promena ugovorenih uslova otplate problematičnih potraživanja ili koja bi, u odsustvu navedenih izmena, bila svrstana u kategoriju problematičnih, potraživanja,
- izvršena promena ugovorenih uslova otplate potraživanja koja dovodi do potpunog ili delimičnog otpisa u materijalno značajnom iznosu,
- Banka aktivirala ugovorene klauzule o restrukturiranju na osnovu kojih se uslovi otplate menjaju usled nastupanja određenih događaja (ugrađene klauzule) prema dužniku od koga je potraživanje već klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja ili bi bilo tako klasifikovano da nisu aktivirane te klauzule,
- ukoliko je dužnik istovremeno kada je odobreno novo potraživanje (ili u kratkom periodu pre ili posle tog odobravanja) izvršio plaćanje po osnovu drugog potraživanja Banke (ili drugog pravnog lica prema kome je ustupljeno potraživanje prema tom dužniku), a koje je bilo klasifikovano ili je ispunjavalo uslove da bude klasifikovano u grupu problematičnih ili bi, u odsustvu novog potraživanja, bilo klasifikovano u navedenu grupu, odnosno ispunjavalo te uslove.

U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, svako restrukturiranje potraživanja usled finansijskih poteškoća smatra se modifikovanim ili promenjenim finansijskim sredstvom.

Modifikacije koje prouzrokuju prestanak priznavanja starog finansijskog sredstva i inicijalno priznavanje novog, a koje su bile motivisane padom u kreditnoj sposobnosti i otplatnom kapacitetu, vode inicijalnom priznavanju finansijskih sredstava koje standard definiše kao „POCI²“, tj. sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja i inicijalno se vrednuju po fer vrednosti. Oni u momentu inicijalnog priznavanja nemaju obezvređenje, ali je potrebno uključiti očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja sredstva u obračun efektivne kamatne stope.

Samim tim, Banka uključuje inicijalne očekivane kreditne gubitke u procenu novčanih tokova, prilikom obračuna kreditno-prilagođene efektivne kamatne stope finansijskog sredstva za koje se smatra da su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja. Takođe, za potrebe obračuna obezvređenja, ova sredstva će za ceo period trajanja ostati u nivou 3.

MSFI 9 u slučaju značajne modifikacije finansijskog instrumenta ukazuje na potrebu za prestankom priznavanja starog finansijskog sredstva i priznavanjem novog po fer vrednosti na dan priznavanja.

Prestanak priznavanja dovodi do trajnog dobitka ili gubitka, koji se priznaje u okviru bilansa uspeha, a jednakog razlici između amortizovane vrednosti starog finansijskog sredstva i fer vrednosti novog finansijskog sredstva umanjenog za iznos očekivanih kreditnih gubitaka priznatih kao obezvređenje na novom finansijskom sredstvu.

Prilikom svake promene kreditnih uslova, kod plasmana koji nisu u statusu problematičnih (PL) klijenata, kao i kod loših (NPL) klijenata, Banka izračunava 10% test u cilju utvrđivanja da li se radi o značajnoj ili manje značajnoj modifikaciji.

² Purchased or Originated Credit-Impaired (POCI)

Banka u svom sistemu evidentira svaku modifikaciju sredstva, bez obzira da li se radi o manje značajnoj ili značajnoj modifikaciji, i bez obzira da li je modifikacija nastala zbog promene tržišnih uslova kod dobrih (PL) klijenata ili je nastala zbog problema u poslovanju loših (NPL) klijenata.

Banka redovno prati preduzete mere za restrukturiranje rizičnih plasmana i kontroliše pravovremenost preduzimanja ovih mera. Praćenje preduzetih mera, odnosno realizacija istih, kao što je npr. izmirenje dospelih obaveza, vrši se na dnevnom nivou. Monitoring poslovanja restrukturiranih klijenata obavlja se redovno na svakih 6 meseci, ili češće u slučaju potrebe. Analiza finansijskih izveštaja, analiza zaduženosti, provera adekvatnosti obezbeđenja, kao i monitoring sveukupnog poslovanja, strategija prema dužnicima predstavljaju ključne tačke pomenutog monitoringa.

Restrukturirano potraživanje koje je klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja Banka nakon isteka godinu dana od dana njegovog restrukturiranja, klasifikuje u grupu potraživanja koja se ne smatraju problematičnim ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- nije utvrđen iznos obezvređenja za restrukturirano potraživanje i nije nastupio status neizmirenja obaveza;
- u poslednjih 12 meseci izvršene su uplate blagovremeno ili sa docnjom ne dužom od 30 dana, u skladu sa izmenjenim uslovima otplate;
- na osnovu analize finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika, ocenjeno je da će dužnik moći da izmiri obaveze u celosti u skladu sa izmenjenim uslovima otplate.

Rizik promene kvaliteta aktive

Tokom prvih 9 meseci 2021. godine je započet proces usklađivanja internog sistema rejtinga sa odgovarajućim sistemom na nivou NLB Grupe, koji će biti predmet dodatnih unapređenja i u narednom periodu. Kvalitet aktive Banke se meri stepenom izloženosti pojedinim kategorijama rizika prema kriterijumima definisanim internim sistemom rejtinga. Interni sistem rejtinga se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim parametrima za određivanje rejtinga dužnika. Rejting skala sadrži pet kategorija rizika, koje su podeljene na 19 podkategorija. Različite izloženosti prema istom dužniku opredeljuju istu kategoriju rejtinga, bez obzira na specifičnosti različitih vrsta kredita.

Banka koristi različite rejting modele za kreditni rizik u zavisnosti od vrste klijenata. Izračunavanje rejtinga vrši se na mesečnom nivou na osnovu kvalitativnih i kvantitativnih parametara i blagovremenosti u izmirivanju obaveza. Nizak nivo rizika podrazumeva poslovanje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i prihvatljiv je za Banku (kategorije rejtinga 1 i 2), povišen nivo rizika predstavlja poslovanje sa klijentima koji imaju određene probleme u poslovanju, a mogu negativno da utiču na izmirenje obaveza i čije poslovanje se intenzivno prati (kategorije rejtinga 3 i 4) i visok nivo rizika označava klijente sa negativnim rezultatima poslovanja i lošom kreditnom istorijom (kategorije rizika 4D, 4DD i 5). Kategorija rizika 4, deli se na pet podkategorija i to: 4+, 4 i 4- – nerizični klijenti (PE), 4D rizični klijenti (NPE) sa docnjom do 90 dana i 4DD rizični klijenti (NPE) sa docnjom od 91 do 180 dana.

Banka se štiti od rizika promene kvaliteta aktive kroz kontinuirano praćenje poslovanja klijenata, identifikovanje promena koje mogu nastati pogoršanjem stanja dužnika, kašnjenjem u otplati ili promenama u okruženju, kao i pribavljanjem odgovarajućih sredstava obezbeđenja.

Rizik promene vrednosti aktive – umanjenje imovine

Obezvređenje plasmana ima za cilj obezbeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, kako bi se zaštitio kapital Banke u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) zbog nemogućnosti naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Obezvređenje plasmana i rezervisanja vrše se samo onda kada postoji opravdan osnov, odnosno kada postoji objektivan dokaz o obezvređenju kao posledica događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja kredita, a koji nepovoljno utiču na buduće novčane tokove od kredita.

Glavni elementi u proceni obezvređenja plasmana su sledeći: prekoračenje roka plaćanja glavnice ili kamate, teškoće u novčanim tokovima korisnika kredita (finansijske teškoće), opadanje kreditnog rejtinga ili promene prvobitnih uslova iz ugovora i drugo.

Obezvređenje plasmana se vrši na osnovu procene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenata ili realizacijom sredstava obezbeđenja, ukoliko se proceni da će realno kredit biti namiren iz tih sredstava. Banka vrši procenu obezvređenja potraživanja na grupnoj i pojedinačnoj osnovi.

Pojedinačno i grupno procenjivanje u nivou 3

Banka procenjuje ispravku vrednosti za svaki pojedinačno značajan plasman sa statusom neizmirivanja obaveza – default-a (rizičan plasman, podkategorija rizika 4D, 4DD i 5, prema internom sistemu rejtinga), odnosno plasmani koji su klasifikovani u nivo 3 u skladu sa MSFI 9 standardom. Tom prilikom se uzimaju u obzir finansijska pozicija korisnika kredita, održivost biznis plana, njegova sposobnost da poboljša svoje performanse u slučaju finansijskih teškoća, projektovani prihodi, raspoloživost drugih vrsta finansijske podrške i vrednost kolaterala koja se može realizovati, kao i očekivani novčani tokovi. Ukoliko dođe do novih informacija koje prema proceni bitno menjaju kreditnu sposobnost klijenta, vrednost kolaterala i izvesnost ispunjenja obaveza klijenta prema Banci, vrši se nova procena obezvređenja plasmana.

Prag materijalne značajnosti Banka određuje na osnovu analize vrednosne strukture portfolija po vrstama klijenata i proizvoda.

Ispravka vrednosti na pojedinačnoj osnovi se obračunava ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva i ukoliko postoji merljivo smanjenje budućih tokova gotovine.

Pojedinačno procenjivanje

Objektivnim dokazima koji ukazuju na potrebu obezvređenja plasmana, smatraju se:

- kada finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
- kada postoje podaci o neizmirenju obaveza, učestalom kašnjenju u otplati ili neispunjavanju drugih ugovornih odredaba;
- kada Banka, usled finansijskih poteškoća dužnika, bitno promeni uslove otplate potraživanja u odnosu na one koji su prvobitno ugovoreni;
- dužnik ne može da izmiri svoje obaveze u celosti bez realizacije sredstva obezbeđenja;
- neprekidna blokada računa preko 60 dana;
- kada postoje izvesne značajne finansijske poteškoće u poslovanju klijenta (bankrotstvo, likvidacija, stečaj ili neka druga vrsta finansijske reorganizacije dužnika) i slično.

Dokazi se mogu dokumentovati i analizom u Watch list procesu informacijom o povećanom stepenu rizika dužnika.

Pored toga, dokumentaciju potrebnu kao dokaz za obezvređenje plasmana, predstavljaju i dokazi za procenu očekivanih priliva po plasmanu, koji se pre svega odnose na dokumentaciju o planiranim budućim novčanim tokovima dužnika.

Kada postoje objektivni dokazi, iznos obezvređenja se obračunava kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstava i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine, pri čemu Banka uvažava postojanje više scenarija naplate prilikom procene očekivanih budućih tokova gotovine u skladu sa MSFI 9 standardom. Tom prilikom, scenarija koja se mogu uzeti u obzir su scenarija iz poslovanja (restrukturiranje/sporazumi i slično), scenarija iz realizacija kolaterala (vansudski/sudski/stečaj i ostalo) i prodaja potraživanja. Verovatnoće određenog scenarija Banka procenjuje na osnovu istorijske realizacije i naplate problematičnih slučajeva, specifičnosti pojedinačnog klijenta, kao i predviđanjem budućih mogućih ishoda, pri čemu je zbir svih scenarija 100%.

Za grupu manje materijalnih potraživanja koja se nalaze i nivou 3, prilikom obračuna obezvređenja koristi se takođe više scenarija naplate, koja se primenjuju sa određenim verovatnoćama, gde su te verovatnoće izračunate na osnovu statističkih modela koristeći istorijske podatke o naplati.

Grupno procenjivanje

Obezvređenje se procenjuje grupno po svim plasmanima kod kojih nije identifikovan objektivni dokaz obezvređenja i nalaze se u nivou 1 – standard klijenti i u nivou 2 – klijenti sa identifikovanim povećanjem kreditnog rizika, kao i potraživanja po osnovu provizija i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svođenje na sadašnju vrednost.

Grupna procena se vrši po grupama prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika koje se formiraju na osnovu interno propisane metodologije (po vrstama klijenata u sektoru privrede i po bonitetnim grupama po vrstama plasmana u sektoru stanovništva), bazirane na sistemu internog rejtinga i to na mesečnom nivou. Metodologija za obezvređenje je značajno promenjena i umesto pristupa realizovanog gubitka u skladu sa MRS 39, primenjuje se princip budućeg očekivanog gubitka, u skladu sa MSFI 9, kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih varijabli na buduće kretanje verovatnoće gubitka na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti.

U skladu sa MSFI 9, obezvređenje se odmerava na sledeći način:

- Nivo 1 – Krediti kod kojih nije identifikovano pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Banka obračunava trošak obezvređenja baziran na 12-mesečnim očekivanim kreditnim gubicima;
- Nivo 2 – Krediti kod kojih je identifikovano značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Banka će obračunava trošak obezvređenja baziran na očekivanim kreditnim gubicima za ceo životni vek instrumenta.

Troškovi obezvređenja finansijskih instrumenata, kod kojih se ne smatra da postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika, obračunati su na osnovu 12-mesečnih očekivanih gubitaka (ECL). U Nivo 1 uključene su i izloženosti prema Republici Srbiji, Narodnoj banci Srbije i druge izloženosti sa ponderom kreditnog rizika nula, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, izuzev izloženosti po osnovu obavezne rezerve i sličanih izloženosti po osnovu kojih očekivani kreditni gubici teže nuli.

Svi finansijski instrumenti kod kojih je realizovano pogoršanje kreditnog rizika klasifikovani su u nivo 2 i troškovi obezvređenja obračunati su na osnovu očekivanih gubitaka za ceo životni vek instrumenta. Pored kvalitativnih i kvantitativnih kriterijuma za razvrstavanje u nivo 2, usled uslova izazvanih pandemijom virusa COVID-19, tokom 2020. godine Banka je značajan broj klijenata iz delatnosti koje su najviše pogođene pandemijom virusa COVID-19 (ugostiteljstvo, turizam, saobraćaj...) reklasifikovala u nivo 2 u cilju preventivnog delovanja i realnog odmeravanja obezvređenja, imajući u vidu moguće negativne posledice pandemije virusa COVID-19 na poslovanje klijenata iz navedenih delatnosti. Navedeno je sprovedeno kroz analizu strukture portfolija po delatnostima, kao i analizom pojedinačnih klijenata pravnih lica.

Analizirani su svi klijenti sa izloženošću preko definisanog nivoa, a koji posluju u delatnostima za koje je procenjeno da su najviše izložene negativnim efektima pandemije virusa COVID-19. Svi klijenti za koje je procenjeno da su, ili bi mogli biti, izloženi efektima pandemije virusa COVID-19, iako nemaju realizovane ranije definisane kriterijume za transfer u nivo 2 u skladu sa MSFI 9 standardom, su odmah razvrstani u nivo 2. Takođe, izvršena je i analiza klijenata iz segmenta stanovništva koji su zaposleni u nedržavnom i nejavnom sektoru i koji nisu penzioneri. Ukoliko je za navedene klijente identifikovan izostanak zarade, ili je ista umanjena za iznos iznad definisanog nivoa, izvršen je transfer takvih klijenata u nivo 2. Posledično, za navedene klijente obračunato je i obezvređenje za ceo period trajanja kredita.

Tokom prvih 9 meseci 2021. godine, Banka je nastavila sa odobravanjem olakšica klijentima koji su pogođeni pandemijom COVID 19 u skladu sa Odlukom NBS (moratorijum 3) i u skladu sa odlukom Vlade Republike Srbije (Garantna šema 1 i 2)

Banka razmatra da li postoji značajan rast kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja sredstva u odnosu na rizik neizmirenja na kraju svakog izveštajnog perioda. Identifikovanje značajnog pogoršanja kreditnog rizika bazira se na definisanim kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima (kao što su signali ranog upozorenja, docnji preko 30 dana i slično).

Banka obračunava troškove obezvređenja dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), kao akumulirani iznos obezvređenja koji takođe utiče i na Bilans uspeha. Međutim, očekivani kreditni gubici ne umanjuju iznos bruto finansijske aktive u bilansu stanja.

Za sektor privrede i stanovništva, Banka obračunava očekivane kreditne gubitke (obezvređenja) na sledeći način:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)
EAD	Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)
MPD	Marginal Probability of default (marginalna verovatnoća default-a)
LGD	Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)
DF	EIR based discount factor (diskontni faktor zasnovan na EKS)

Navedena formula koristi se za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka (obezvređenja) u nivou 1 i 2, uz respektovanje vremenskog horizonta.

EAD, odnosno izloženost u trenutku nastupanja statusa default-a predstavlja procenu knjigovodstvene vrednosti u skladu sa MSFI 9 u momentu default-a, uzimajući u obzir profil ugovorenih novčanih tokova kao i moguća korišćenja sredstava iz odobrenih linija pre momenta default-a.

Izloženost usled neispunjenja obaveza (EAD) predstavlja bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskih instrumenata koji podležu obračunu umanjivanja vrednosti, uzimajući u obzir i mogućnost klijenta da poveća svoju izloženost neispunjenju obaveza.

Za izračunavanje EAD za nivo 1, Banka procenjuje mogućnost neizmirenja obaveza u okviru 12 meseci za obračun dvanaestomesečnog očekivanog kreditnog gubitka (ECL), odnosno, izračunava se obezvređenje za kredit koji se nalazi u nivou 1, za koji se očekuje da će rezultirati nemogućnošću isplate obaveza u periodu od 12 meseci od datuma bilansa stanja. Za nivo 2, izloženost po neispunjenju obaveza se razmatra za sve događaje u toku životnog veka instrumenata.

PD predstavlja procenu verovatnoće neispunjenja obaveza u datom vremenskom periodu. Neispunjenje obaveza se može desiti samo u određeno vreme tokom procenjenog perioda, ukoliko se nije prethodno prestalo sa priznavanjem instrumenta, a Banka je još uvek izložena. Banka na osnovu istorijskih podataka izračunava PD parametar posebno u sektoru privrede i sektoru stanovništva. U sektoru privrede, PD se obračunava po vrstama lica (velika preduzeća, srednja preduzeća, mala preduzeća...), a u sektoru stanovništva po vrstama proizvoda (stambeni krediti, gotovinski krediti, poljoprivredni krediti...).

Nakon obračuna istorijskih PD-jeva, Banka uključuje i *forward looking* komponentu kroz Beta faktor koji predstavlja uticaj kretanja makroekonomskih varijabli (kretanje društvenog proizvoda, nezaposlenosti, stope inflacije, industrijske proizvodnje...) na buduću PD. Beta faktor se izračunava pomoću statističkih i ekonometrijskih modela.

Za potrebe uključivanja *forward looking* komponente, Banka u obračun vrednosti Beta faktora uključuje tri različita scenarija kretanja makroekonomskih varijabli (optimistični, realan i pesimistični), nakon čega se vrši ponderisanje sa verovatnoćama očekivane realizacije navedenih scenarija, kako bi se dobio finalni Beta faktor koji sadrži sva tri scenarija (optimističan, realan, pesimističan).

Makroekonomski faktori korišćeni u procesu obezvređenja

U okviru procesa godišnje izrade Strategije i Biznis plana Banka projektuje vrednosti makroekonomskih faktora za period od naredne tri godine, uvažavajući karakteristike tržišta na kojima posluje. Prilikom definisanja makroekonomskih pretpostavki Banka koristi set različitih relevantnih eksternih izvora, ali i interne procene.

Prema proceni Republičkog zavoda za statistiku (RZS), Srbija je u prvih 9 meseci 2021. godini zabeležila rast BDP-a od 7,5% u odnosu na isti period 2020. godine.

U skladu sa navedenim, prilikom izrade Strategije i biznis plana Banke za naredni period, pretpostavljena je kriza kombinovanog oblika latiničnih slova V (V) i U (U). Navedeno je uticalo i na projektovani nivo obezvređenja, posebno na grupnoj osnovi, ali i na revidiranje očekivanja u delu naplate rizičnih plasmana.

Kretanja u međunarodnom okruženju i dalje karakteriše neizvesnost, pre svega u pogledu globalnog oporavka od efekata pandemije virusa COVID-19 i dešavanja na međunarodnom finansijskom i robnom tržištu. Brojne centralne banke u svetu reagovala su u prethodnom periodu ublažavanjem svojih monetarnih politika, konvencionalnim i nekonvencionalnim merama, kako bi umanjile negativne efekte krize. Oporavak evrozone, sa kojom Republika Srbija ostvaruje najznačajnije trgovinske i finansijske veze, trebalo bi da bude podstaknuta preduzetim merama Evropske centralne banke usmerenim na povećanje likvidnosti i pružanje podrške povoljnijim uslovima finansiranja.

Obračun obezvređenja za kreditni rizik za nivo 1 i 2

Za obračun obezvređenja za nivo 1, Banka koristi jednogodišnje PD-jeve za prvih 12 meseci, koji predstavljaju proizvod istorijskog PD i Beta faktora.

Kod obračuna obezvređenja za nivo 2, gde se obezvređenje obračunava za svaku godinu trajanja finansijskog sredstva, Banka koristi marginalni PD koji predstavlja razliku dva kumulativna PD, između $t+1$ i t , gde t predstavlja vremenski period od jedne godine. Kumulativni PD se odnosi na verovatnoću default-a koja će se desiti zaključno sa periodom t . Verovatnoća da će se realizovati default pre ili zaključno sa rokom dospeća T odgovara lifetime PD-ju, odnosno verovatnoći default-a za ceo period života finansijskog instrumenta. Vrednosti parametra PD ažuriraju se redovno.

LGD Gubitak u slučaju neizmirenja obaveza je procena gubitaka koji se javlja u slučaju neizmirenja obaveza u određeno vreme. Zasniva se na razlici između ugovoreni novčanih tokova i novčanih tokova koje bi kreditor očekivao da primi, uključujući i realizaciju bilo kojeg kolaterala. To je obično izraženo kao procenat EAD-a. Banka u svojoj proceni kreditnih gubitaka odmerenih u skladu sa Metodologijom procene obezvređenja i MSFI 9 standardom, želi da odrazi mogućnost naplate novčanih tokova kako iz redovnih novčanih tokova, ali i iz realizacije kolaterala i drugih sredstava obezbeđenja, koji su direktno povezani sa finansijskim instrumentom.

U tom smislu, Banka primenjuje generalno koncept odvojenog LGD secured i LGD unsecured parametra u zavisnosti od stepena obezbeđenosti pojedinačnog plasmana. Za potrebe obračuna LGD secured-a, odnosno očekivane stope gubitka nakon realizacije kolaterala, Banka uzima u obzir sve interno raspoložive kolaterale gde postoji procena o mogućoj naplativosti.

Poslednji korak u obračunu obezvređenja je diskontni faktor - DF u cilju svodenja na sadašnju vrednost. Za diskontovanje se koristi inicijalna efektivna kamatna stopa u čiji obračun ulaze samo one kamate i naknade koje se mogu identifikovati kao direktan prihod Banke. U nivou 2, period na koji se vrši diskontovanje, zavisi od roka trajanja finansijskog sredstva, dok je u nivou 1, vremenski faktor uvek jednak jednoj godini (12 meseci).

Za obračun obezvređenja za izloženosti prema državama, finansijskim institucijama i obezvređenje hartija od vrednosti, Banka koristi drugačiji način obračuna obezvređenja. Banka ne poseduje adekvatnu istoriju u pogledu migracija i default-a izloženosti prema državama i finansijskim institucijama. Prilikom procene obezvređenja i rizika default-a izloženosti po osnovu finansijskih instrumenata država, njenih organa, centralnih banaka kao i finansijskih institucija, oslanja se na procenu očekivanih gubitaka. Tom prilikom koristi sve raspoložive izvore do kojih može doći bez upotrebe prekomernog troška ili truda, kako bi adekvatno utvrdila verovatnoću default-a za potrebe obračuna obezvređenja. Verovatnoća default-a za period od godinu dana je utvrđena kao verovatnoća migracije iz utvrđenog eksternog rejtinga ugovorne strane (ili rejtinga srodne ugovorne strane ukoliko ne postoji dostupan eksterni rejting), u status default-a. Kumulativni PD se određuje jednostavno eksponencijalnim dizanjem na stepen jednogodišnjih stopa default-a, na sledeći način:

$$CPD_t = 1 - e^{-(default\ rate * t)}$$

Vrednosti godišnje stope PD koje se koriste u obračunu obezvređenja HOV i finansijskih institucija svode se na mesečne. Za LGD unsecured parametar koristi vrednost propisanu za izloženosti prema državama i finansijskim organizacijama, u skladu sa bazelskim standardima. LGD secured (ako postoji sredstvo obezbeđenja) koristi se na isti način kao kod privrede i stanovništva.

Obezvređenje plasmana privredi, stanovništvu, državama i finansijskim institucijama umanjuje vrednost plasmana i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha, a obezvređenje hartija od vrednosti se evidentira kroz ostali rezultat.

Utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama

Utvrđivanje pojedinačnog verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (potencijalnim obavezama – plativih i činidbenih garancija, akreditiva, avala i drugih vanbilansnih stavki) vrši se kada se proceni da postoji dovoljno izvesno očekivanje da će doći do odliva sredstava za izmirenje potencijalne obaveze i dužnik se nalazi u nivou 3. Takođe, za nivo 1 i 2, Banka utvrđuje procenu verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama za sve vanbilansne stavke, uključujući i neiskorišćene preuzete obaveze. Način obezvređenja vanbilansnih stavki za nivo 1 i nivo 2 je isti kao obezvređenje bilansnih potraživanja, osim u delu priznavanja EAD-a. Kod procene verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, Banka umanjuje izloženost za faktor konverzije (CCF). U skladu sa MSFI 9 standardom, Banka je na osnovu iskustva obračunala faktore kreditne konverzije (CCF), koji predstavljaju verovatnoću konverzije vanbilansnih izloženosti u bilansne i zaključila da ne raspolaže dovoljnim brojem istorijskih podataka za definisanje CCF. Zbog toga, Banka koristi najbolju aproksimaciju CCF, a to su faktori konverzije definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banke Narodne banke Srbije. Za neiskorišćene preuzete obaveze, za koje je Banka ugovorila безусловnu otkazivost ugovora ili mogućnost otkaza ugovorene obaveze ako klijent prekrši ugovorene kovenante, Banka ne obračunava rezervisanja po osnovu neiskorišćenih preuzetih obaveza.

Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral)

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, najčešća praksa koju Banka koristi, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, je i pribavljanje instrumenata obezbeđenja (kolateral), kojima se obezbeđuje naplata potraživanja i minimizira kreditni rizik. Iznos i vrsta potrebnog kolaterala zavisi od procene kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Kao standardne instrumente obezbeđenja Banka od klijenata pribavlja ugovorno ovlašćenje i menice, dok se kao dodatni instrumenti, u zavisnosti od procene kreditnog rizika i vrste plasmana ugovaraju:

- Za komercijalne ili korporacijske kredite i kredite za male biznise – zaloge na pokretnim i nepokretnim stvarima (hipoteke), depoziti, bankarske, korporativne i garancije države, jemstva, zaloge na hartijama od vrednosti, udelima i potraživanjima;
- Za kredite stanovništvu – hipoteke na nepokretnostima, depoziti, jemstva solidarnog dužnika, osiguranje Nacionalne korporacije za osiguravanje stambenih kredita, životno osiguranje i drugo;
- Za pozajmljene vrednosne papire i ugovore o reotkupu – novac ili vrednosni papiri.

Prilikom procene nepokretnosti ili zaloge na pokretnoj imovini, Banka obezbeđuje stručnu i nezavisnu procenu vrednosti nepokretnosti od strane ovlašćenih procenitelja, kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svela na najmanje moguću meru. Nepokretnost, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti i osigurane od strane osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, a polise vinkulirane u korist Banke.

U cilju zaštite od promene tržišnih vrednosti kolaterala (hipoteka, zaloga, hartija od vrednosti i sl.), procenjena vrednost kolaterala se koriguje za definisani procenat (haircut) u zavisnosti od vrste kolaterala i lokacije, koji se redovno preispituju i revidiraju. Na ovaj način Banka sa štiti od potencijalnih gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja iz sredstava obezbeđenja.

Korektivni faktor (haircut) predstavlja razliku između procenjene vrednosti kolaterala i novčanog priliva koji je moguće ostvariti prodajom kolaterala u postupku naplate. Haircut procenjenu tržišnu vrednost svakog instrumenta obezbeđenja svodi na očekivanu vrednost koja će biti naplaćena njegovom realizacijom u budućnosti, i to uvažavajući volatilnost tržišne vrednosti, mogućnost realizacije i gotovinske odlive po osnovu troškova aktiviranja i prodaje (sudski troškovi, troškovi poreza koji padaju na teret prodavca, troškovi konsultanata i oglašavanja i ostali troškovi), očekivani pad tržišne vrednosti od trenutka procene do trenutka planirane realizacije, kao i svojevremenu neizvesnost u utvrđivanju vrednosti.

Banka obraća pažnju na redovnu procenu/vrednovanje kolaterala. Za nerizične plasmane (standard klijente) koji se nalaze u nivou 1 i klijente koji se nalaze na Watch listi – nivo 2, hipoteke na stambenim i poslovnim nepokretnostima procenjuju se najmanje jednom u tri godine, od strane ovlašćenog procenjivača. Za rizične plasmane (NPL) koji se nalaze u nivou 3, hipoteke na stambenim objektima se procenjuju najmanje jednom u tri godine, hipoteke na poslovnim objektima (poslovni prostori, lokali, skladišta, građevinsko zemljište sa i bez građevinske dozvole, poljoprivredno zemljište, ostalo) najmanje jednom u 18 meseci, a hipoteke na industrijskim objektima procenjuju se minimum jednom godišnje (12 meseci), od strane ovlašćenog procenjivača. Hartije od vrednosti se procenjuju na mesečnoj osnovi za sve plasmane.

Redovno praćenje vrednosti nepokretnosti podrazumeva proveru vrednosti nepokretnosti na osnovu raspoloživih podataka i informacija, poređenje vrednosti nepokretnosti iz porfolija Banke sa kretanjima vrednosti na tržištu Republike Srbije (realizovana prodaja, ponuda i tražnja) po regionima propisanim u katalogu kolaterala, korišćenje statističkog modela itd. Za sve poslovne nepokretnosti, Banka sprovodi proveru vrednosti najmanje jednom godišnje, a za stambene i ostale nepokretnosti najmanje jednom u tri godine.

Vrednost kolaterala i tendencije kretanja, Banka prati i ažurira kako bi se potencijalni rizik od nerealne procene sveo na najmanju moguću meru, a u slučaju potrebe može zahtevati i dodatni kolateral u skladu sa zaključenim ugovorom. Kolaterali predstavljaju sekundarni izvor naplate potraživanja.

5.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku

Ukupna izloženost kreditnom riziku na dan 30. septembar 2021.godine i 31.decembra 2020.godine. , prikazana je u sledećem pregledu, bez uzimanja u obzir bilo kakvog kolaterala ili neke druge kreditne zaštite. Navedene vrednosti iskazane su u bruto i neto knjigovodstvenom iznosu (posle efekata ublažavanja po osnovu obezvređenja).

Ukupna izloženost kreditnom riziku

	<i>U hiljadama dinara</i>			
	30.09.2021.		31.12.2020.	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
I. Pregled aktive	507,313,180	484,044,572	483,990,125	459,427,723
Gotovina i sredstva kod centralne banke	76,332,701	76,332,701	80,045,107	80,045,107
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija	46,547,150	46,526,696	18,146,238	18,142,070
Kredit i potraživanja od komitenata	208,052,624	197,719,823	200,690,207	189,296,089
Finansijska sredstva (hartije od vrednosti i derivati)	146,223,566	146,215,554	153,780,536	153,776,323
Ostala sredstva	6,884,696	4,698,306	8,510,717	6,216,270
Nemonetarna imovina	23,272,444	12,551,493	22,817,320	11,951,865
II. Vanbilansne stavke	48,545,567	48,305,892	42,691,687	42,467,225
Plative garancije	4,595,316	4,522,718	4,014,943	3,952,927
Činidbene garancije	7,138,710	7,078,603	6,116,729	6,051,112
Preuzete neopozive obaveze	36,629,036	36,566,530	32,332,800	32,279,122
Ostalo	182,505	138,041	227,215	184,064
Ukupno (I+II)	555,858,748	532,350,465	526,681,812	501,894,948

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

30. septembar 2021. godine

Kredit i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija po nivoima rizika

30.09.2021.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Ispravka vrednosti			U hiljadama dinara	
					Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupna ispravka vrednosti	Neto
Stambeni	49,237,840	537,971	781,859	50,557,670	21,370	4,337	532,300	558,007	49,999,662
Gotovinski	39,239,782	578,347	449,562	40,267,691	154,388	28,792	411,285	594,465	39,673,226
Poljoprivreda	11,802,489	247,007	270,089	12,319,585	103,968	10,507	175,084	289,560	12,030,025
Ostalo	4,053,773	76,770	208,120	4,338,663	22,780	4,386	199,527	226,693	4,111,970
Mikro biznis	9,449,920	1,243,249	375,552	11,068,721	174,764	46,275	170,182	391,221	10,677,500
Ukupno stanovništvo	113,783,804	2,683,344	2,085,183	118,552,330	477,271	94,298	1,488,377	2,059,946	116,492,384
Velika preduzeća	32,949,220	3,384,793	6,003,461	42,337,474	217,793	259,132	4,292,763	4,769,688	37,567,786
Srednja preduzeća	12,121,189	550,528	341,230	13,012,947	95,364	4,781	233,470	333,615	12,679,332
Mala preduzeća	4,154,695	363,058	603,114	5,120,867	49,718	6,424	206,051	262,192	4,858,675
Država	17,758,036	712,964	3,125,677	21,596,677	135,294	38,699	1,149,364	1,323,357	20,273,320
Ostalo	5,931,116	0	1,501,213	7,432,329	113,530	0	1,470,473	1,584,003	5,848,325
Privredni klijenti	72,914,256	5,011,342	11,574,695	89,500,294	611,700	309,035	7,352,120	8,272,855	81,227,438
Ukupno	186,698,060	7,694,686	13,659,878	208,052,624	1,088,970	403,333	8,840,498	10,332,801	197,719,823
Potraživanja od banaka	46,547,150	-	-	46,547,150	20,453	-	-	20,453	46,526,696

Kredit i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija po nivoima rizika

U hiljadama dinara

31.12.2020	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Ispravka vrednosti Nivo 1	Ispravka vrednosti Nivo 2	Ispravka vrednosti Nivo 3	Ukupna ispravka vrednosti	Neto
Stambeni	45,177,028	688,692	905,200	46,770,920	16,848	4,057	416,440	437,345	46,333,575
Gotovinski	37,136,903	637,940	277,545	38,052,388	121,729	32,729	223,138	377,596	37,674,792
Poljoprivreda	11,475,146	222,594	282,684	11,980,424	92,244	21,850	122,071	236,165	11,744,259
Ostalo	4,277,483	82,170	198,889	4,558,542	23,469	4,846	178,465	206,780	4,351,762
Mikro biznis	8,318,090	1,429,708	440,735	10,188,533	115,242	38,180	219,625	373,047	9,815,486
Ukupno stanovništvo	106,384,650	3,061,104	2,105,053	111,550,807	369,532	101,662	1,159,739	1,630,933	109,919,874
Velika preduzeća	24,164,279	6,231,195	6,429,321	36,824,795	72,656	62,304	3,675,082	3,810,042	33,014,753
Srednja preduzeća	7,876,894	740,097	531,659	9,148,650	41,383	6,090	194,402	241,875	8,906,775
Mala preduzeća	2,959,089	298,297	823,753	4,081,139	27,425	4,937	393,345	425,707	3,655,432
Država	21,815,385	764,054	3,588,648	26,168,087	70,593	37,864	1,087,247	1,195,704	24,972,383
Ostalo	8,717,394	1,075	4,198,260	12,916,729	220,446	58	3,869,353	4,089,857	8,826,872
Privredni klijenti	65,533,041	8,034,718	15,571,641	89,139,400	432,503	111,253	9,219,429	9,763,185	79,376,215
Ukupno	171,917,691	11,095,822	17,676,694	200,690,207	802,035	212,915	10,379,168	11,394,118	189,296,089
Potraživanja od banaka	18,146,238	-	-	18,146,238	4,168	-	-	4,168	18,142,070

30. septembar 2021. godine

5.1.2. Problematična potraživanja

Učešće problematičnih potraživanja, nivo 3 u ukupnim kreditima

U hiljadama dinara

30.09.2021.	Bruto izloženost	Ispravke vrednosti bruto izloženosti	Nivo 3	Nivo 3 restrukturirana potraživanja	Ispravke vrednosti nivo 3	Učešće nivo 3 u ukupnim (%)	Iznos sredstava obezbeđenja nivo 3
Ukupno stanovništvo	118,552,330	2,059,946	2,085,183	198,920	1,488,377	1,76%	1,624,455
Stambeni	50,557,670	558,007	781,859	106,308	532,300	1,55%	770,436
Gotovinski	40,267,691	594,465	449,562	9,288	411,285	1,12%	143,830
Poljoprivreda	12,319,585	289,560	270,089	51,909	175,084	2,19%	258,710
Ostalo	4,338,663	226,693	208,120	10,570	199,527	4,80%	11,133
Mikro biznis	11,068,721	391,221	375,552	20,844	170,182	3,39%	440,346
Privredni klijenti	89,500,294	8,272,855	11,574,695	7,639,416	7,352,120	12,93%	9,652,354
Poljoprivreda	3,159,473	14,085	40	-	30	0,00%	40
Prerađivačka industrija	16,554,293	1,733,210	2,533,162	2,451,780	1,550,013	15,30%	2,532,613
Električna energija	3,050,720	166,953	162,569	-	146,800	5,33%	-
Građevinarstvo	13,716,998	637,757	729,519	43,801	587,369	5,32%	735,235
Trgovina na veliko i malo	18,736,416	274,351	170,162	16,904	97,832	0,91%	163,751
Uslužne delatnosti	12,804,504	2,749,614	4,703,917	4,094,657	2,492,882	36,74%	4,704,197
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	8,308,958	639,640	1,319,549	979,310	607,385	15,88%	1,334,210
Ostalo	13,168,933	2,057,245	1,955,777	52,964	1,869,811	14,85%	182,308
Ukupno	208,052,624	10,332,801	13,659,878	7,838,336	8,840,498	6,57%	11,276,809
Potraživanja od banaka	46,547,150	20,453	-	-	-	0,00%	-

Učešće problematičnih potraživanja, nivo 3 u ukupnim kreditima

31.12.2020.	Bruto izloženost	Ispravke vrednosti bruto izloženosti	Nivo 3	Nivo 3 restrukturirana potraživanja	Ispravke vrednosti nivo 3	Učešće nivo 3 u ukupnim (%)	<i>U hiljadama dinara</i>
							Iznos sredstava obezbeđenja nivo 3
Ukupno stanovništvo	111,550,807	1,630,933	2,105,053	340,790	1,159,739	1,89%	1,733,364
Stambeni	46,770,920	437,345	905,200	145,700	416,440	1,94%	895,187
Gotovinski	38,052,388	377,596	277,545	5,823	223,138	0,73%	103,692
Poljoprivreda	11,980,424	236,165	282,684	48,649	122,071	2,36%	264,313
Ostalo	4,558,542	206,780	198,889	16,384	178,465	4,36%	18,916
Mikro biznis	10,188,533	373,047	440,735	124,234	219,625	4,33%	451,256
Privredni klijenti	89,139,400	9,763,185	15,571,641	8,781,379	9,219,429	17,47%	13,971,723
Poljoprivreda	2,876,122	13,199	9,002	-	4,928	0,31%	9,170
Prerađivačka industrija	12,077,559	1,162,333	2,847,426	2,796,569	1,095,828	23,58%	2,846,877
Električna energija	3,529,051	15,861	-	-	-	0,00%	-
Građevinarstvo	12,650,343	547,050	669,404	7,057	525,043	5,29%	669,539
Trgovina na veliko i malo	17,314,441	435,322	672,784	503,610	354,573	3,89%	666,399
Uslužne delatnosti	11,828,689	2,313,040	4,632,020	4,582,130	2,253,170	39,16%	4,631,098
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	8,092,592	491,452	1,356,389	687,488	474,825	16,76%	1,371,167
Ostalo	20,770,603	4,784,928	5,384,616	204,525	4,511,062	25,92%	3,777,473
Ukupno	200,690,207	11,394,118	17,676,694	9,122,169	10,379,168	8,81%	15,705,087
Potraživanja od banaka	18,146,238	4,168	-	-	-	0,00%	-

30. septembar 2021. godine

5.1.3. Neproblematična potraživanja (nivo 1 i nivo 2)

U hiljadama dinara

	30.09.2021.				31.12.2020.			
	Nizak (IR 1,2)	Povišen (IR 3,4)	Ukupno	Vrednost sredstava obezbeđenja	Nizak (IR 1,2)	Povišen (IR 3,4)	Ukupno	Vrednost sredstava obezbeđenja
Stambeni	49,740,987	34,824	49,775,811	49,233,238	45,757,208	108,512	45,865,720	45,451,796
Gotovinski	39,714,016	104,112	39,818,129	8,497,803	37,579,003	195,840	37,774,843	10,494,298
Poljoprivreda	12,019,348	30,148	12,049,496	11,504,019	11,611,627	86,113	11,697,740	11,065,548
Ostalo	4,112,221	18,322	4,130,543	201,936	4,332,597	27,056	4,359,653	206,082
Mikro biznis	9,911,528	781,641	10,693,169	16,896,444	9,247,799	499,999	9,747,798	9,737,277
Ukupno stanovništvo	115,498,101	969,047	116,467,148	86,333,440	108,528,234	917,520	109,445,754	76,955,001
Velika preduzeća	33,048,467	3,285,545	36,334,013	36,801,953	24,713,727	5,681,747	30,395,474	30,401,513
Srednja preduzeća	12,654,103	17,614	12,671,717	15,714,014	8,536,154	80,837	8,616,991	8,619,042
Mala preduzeća	4,341,336	176,417	4,517,753	6,469,903	3,059,170	198,216	3,257,386	3,243,678
Država	12,971,486	5,499,514	18,471,000	19,261,054	17,249,553	5,329,886	22,579,439	22,742,430
Ostalo	3,746,607	2,184,509	5,931,116	4,568,667	4,404,927	4,313,542	8,718,469	6,899,846
Privredni klijenti	66,761,999	11,163,599	77,925,598	82,815,591	57,963,531	15,604,228	73,567,759	71,906,509
Ukupno	182,260,100	12,132,646	194,392,746	169,149,031	166,491,765	16,521,748	183,013,513	148,861,510
Potraživanja od banaka	46,547,150	-	46,547,150	-	18,146,238	-	18,146,238	-

5.1.4. Restrukturirana potraživanja

Mere koje Banka sprovodi prilikom restrukturiranja potraživanja

Banka sprovodi različite mere restrukturiranja u zavisnosti od potreba klijenata, poštujući interes Banke uz sagledavanje kompletne poslovne, finansijske i kolateralne pozicije klijenata.

Mere koje Banka najčešće sprovodi prilikom restrukturiranja plasmana su:

- produženje roka dospeća koje je uglavnom propraćeno i korigovanjem kamatne stope koja se usklađuje sa finansijskim položajem klijenata,
- uvođenje grace perioda ili moratorijuma na izmirenje obaveza u određenom roku,
- kapitalizacija docnje, ukoliko postoje dospele o roku neizmirene obaveze, iste se prilikom sprovođenja restrukturiranja vraćaju u nedospele obaveze odnosno formira se novo početno stanje potraživanja,
- refinansiranje potraživanja – u opravdanim slučajevima moguće je vršiti refinansiranje potraživanja od ostalih poverilaca u cilju poboljšanja pozicije Banke (kolateralne ili finansijske odobrenjem povoljnijih uslova otplate),
- delimični otpis – u proteklom periodu Banka nije sprovodila delimične otpise prilikom restrukturiranja, a prilikom sagledavanja svakog pojedinačnog zahteva Banka razmatra sve raspoložive modalitete u cilju maksimiziranja naplate;
- konvertovanje duga u kapital – takođe nije vršeno u proteklom periodu.

Navedene mere se mogu realizovati pojedinačno ili sprovođenjem više mera u zavisnosti od svakog pojedinačnog postupka restrukturiranja.

5.1.5. Rizik koncentracije

Banka upravlja rizikom koncentracije preko uspostavljenog sistema limita koji obuhvata limite izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika (prema sektorima / delatnostima, geografskim područjima, pojedinačnim dužnicima ili grupama povezanih lica, prema vrsti proizvoda, instrumentima kreditne zaštite...). Uspostavljanje odgovarajućih limita izloženosti je osnov za kontrolu rizika koncentracije u cilju diversifikacije kreditnog portfolija. Banka na godišnjem nivou u zavisnosti od tržišnih kretanja, apetita za rizikom, poslovne politike Banke i godišnjeg biznis plana, preispituje i po potrebi menja interno postavljene limite.

5.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih uticaja na finansijski rezultat i kapital Banke, usled nemogućnosti Banke da izmiruje dospele obaveze, a u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva i ostalih obaveza.

Banka u svom poslovanju poštuje osnovne principe upravljanja likvidnošću, ostvarujući dovoljan nivo sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Rizik likvidnosti, ispoljava se u razlici između priliva sredstava sa jedne strane i dospeća obaveza sa druge strane, uključujući i mogućnost kašnjenja planiranih priliva, kao i neočekivane odlive. Rizik likvidnosti može se javiti u vidu rizika izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti. Problem likvidnosti sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu obaveza odgovarajuće ročnosti i cene, i potencijalno značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Sa druge strane tržišni rizik likvidnosti ispoljava se kroz deficit rezervi i otežano ili nemoguće pribavljanje likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja rizika likvidnosti od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti vrše Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Izvršni odbor, u okviru svojih nadležnosti, kao i ostali nadležni odbori, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovom riziku.

U cilju minimiziranja rizika likvidnosti, Banka:

- vrši diversifikaciju valutne i ročne strukture izvora sredstava;
- formira i održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti;
- upravlja novčanim sredstvima;
- prati buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnom nivou;
- limitira osnovne izvore kreditnog rizika koje imaju najznačajniji uticaj na rizik likvidnosti;
- definiše i periodično testira Plan za upravljanje likvidnošću u kriznim situacijama.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o riziku likvidnosti.

Tokom prve polovine 2021. godine Banka je izvršila harmonizaciju procesa upravljanja likvidnošću sa standardima NLB Grupe.

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikovanje faktora rizika koji mogu dovesti do nastanka rizika likvidnosti, a podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti riziku likvidnosti, kao i izloženosti riziku likvidnosti po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena rizika likvidnosti predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog rizika likvidnosti, korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- racio analiza (pokazatelji operativne i strukturne likvidnosti);
- stress test.

Ublažavanje podrazumeva održavanje rizika likvidnosti na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke, kroz definisanje sistema limita koji obuhvata regulatorne i interne limite, kao i blagovremeno preduzimanje mera za umanjenje rizika i poslovanje u okviru pomenutih limita.

Kontrola i praćenje rizika likvidnosti obuhvata proces praćenja usklađenosti sa interno utvrđenim limitima, kao i monitoring definisanih mera za ublažavanje. Kontrola rizika likvidnosti se sprovodi na svim nivoima upravljanja rizikom likvidnosti, uključujući i nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacioni delovi nadležni za internu reviziju i kontrolu usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o riziku likvidnosti obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na dnevnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom.

U cilju adekvatnog upravljanja rizikom likvidnosti Banka je tokom 2021. godine, uspostavila proces interne procene adekvatnosti upravljanja likvidnošću (ILAAP), koji se sprovodi najmanje jednom godišnje. Proces interne procene adekvatnosti likvidnosti obezbeđuje sveobuhvatno upravljanje rizikom likvidnosti i uspostavljanje sveobuhvatne interne procene uzimajući u obzir kvalitativne i kvantitativne elemente. Kvalitativni elementi opisuju strategije, procedure, metodologije, uspostavljeni sistem limita koji se koristi u Banci u cilju upravljanja i kontrole rizika likvidnosti, kao i upravljanje likvidnošću u kriznim situacijama. Kvantitativni aspekti ILAAP-a su vezani za kvalitativne elemente uključujući uvid u ispunjenost propisanih limita, stres testove, gap analize, pokazatelje likvidnosti i ostale alate u cilju uspešne procene likvidne pozicije Banke.

Banka usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem likvidnosti, i to: 0.8 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.9 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 1 kao prosek svih radnih dana u mesecu, kao i sa regulatorno propisanim limitima za uži pokazatelj likvidnosti, i to: 0.5 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.6 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 0.7 kao prosek svih radnih dana u mesecu.

Tokom prvih devet meseci 2021. godine Banka je održavala pokazatelj pokrića likvidnom aktivom na nivou koji nije niži od regulatorno propisanog limita (100%) odnosno interno definisanog limita.

Usklađenost sa eksterno definisanim limitima likvidnosti:

	Pokazatelj Likvidnosti		Uži pokazatelj likvidnosti		Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom	
	30.09. 2021.	2020.	30.09.2021.	2020.	30.09. 2021.	2020.
Na dan	4.37	4.06	4.13	3.94	705%	405%
Prosek za period	4.31	4.17	4.05	4.00	635%	385%
Maksimalan za period	4.68	4.73	4.42	4.50	757%	413%
Minimalan za period	3.92	3.42	3.67	3.27	425%	295%

Tokom prvih devet meseci 2021. godine pokazatelj likvidnosti, uži pokazatelj likvidnosti i pokazatelj pokrića likvidnom aktivom su se kretali znatno iznad definisanih limita, kao i u okviru definisane tolerancije prema rizicima.

Banka je uspostavila sistem internih limita i Okvir Rizičnog apetita, u skladu sa standardima Grupe za strukturne pokazatelje likvidnosti, kao i sa prirodom poslovanja Banke..

Banka održava stabilnu likvidnu poziciju i dovoljan i adekvatan nivo rezervi likvidnosti. Rezerve likvidnosti su najvećim delom u obliku gotovine i visoko likvidnih dužničkih državnih hartija od vrednosti, koje se mogu u relativno kratkom roku unovčiti. Istovremeno, kontinuirano se prati i održava minimalni iznos nezaloženih rezervi likvidnosti za pokriće potencijalnih odliva u slučaju stresa. Pored navedenog, Banka je usklađena sa limitima pokazatelja strukturne likvidnosti, koji su postavljeni u skladu sa Standardima na području upravljanja rizicima u NLB Grupi, a odnose se na minimalni nivo raspoloživih i nezaloženih rezervi likvidnosti. Banka aktivno upravlja i dnevnom likvidnošću, u cilju osiguranja pravovremenog izmirenja dospelih obaveza, uzimajući u obzir normalan tok poslovanja i vanrednu situaciju likvidnosti.

Pored toga Banka limitira i usklađuje poslovanje sa limitima definisanim sa aspekta ročnosti po značajnijim valutama kao i definisanim targetima za diversifikaciju izvora finansiranja.

Izveštaj o ročnoj strukturi monetarne aktive i pasive sadrži monetarne bilansne pozicije raspoređene prema preostalom roku dospeća, uz konzervativnu pretpostavku da će svi transakcioni i depoziti po viđenju biti povučeni u roku do jednog meseca.

Banka prikuplja depozite pravnih lica i stanovništva, koji obično imaju kraće rokove dospeća i mogu biti povučeni na zahtev. Kratkoročna priroda ovih depozita povećava rizik likvidnosti Banke i zahteva aktivno upravljanje ovim rizikom, kao i konstantno praćenje tržišnih trendova.

Banka kratkoročno upravlja rizikom likvidnosti praćenjem i kontrolisanjem pozicija u svim značajnijim valutama, kako bi se na vreme sagledale potrebe za dodatnim izvorima finansiranja u slučaju dospeća odgovarajućih pozicija, odnosno dugoročno planira strukturu svojih izvora i plasmana kako bi obezbedila dovoljno stabilnih izvora i dovoljno rezervi likvidnosti.

Rukovodstvo Banke veruje da odgovarajuća diversifikacija portfolija depozita po broju i vrsti deponenata, kao i prethodno iskustvo Banke pružaju dobar preduslov za postojanje stabilne i dugoročne depozitne baze, odnosno po tom osnovu se ne očekuju značajniji odlivi sredstava.

Banka redovno testira Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama i proverava period preživljavanja i solventnost Banke, dostupnost izvora za pokriće obaveze koje bi eventualno nastale, odnosno ocenjuje podršku u pretpostavljenim uslovima krize.

5.3. Tržišni rizik

Tržišni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena tržišnih varijabli i obuhvata kamatni rizik u bankarskoj knjizi, devizni rizik za sve poslovne aktivnosti i cenovni rizik pozicija knjige trgovanja.

Banka je izložena cenovnom riziku, deviznom riziku, riziku druge ugovorne strane i riziku izmirenja isporuke po osnovu stavki, koje se nalaze u knjizi trgovanja. Knjiga trgovanja sadrži bilansne i vanbilansne pozicije sredstava i obaveza po osnovu finansijskih instrumenata koje se drže sa namerom trgovanja ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koji se vode u knjizi trgovanja.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja tržišnih rizika od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja tržišnim rizikom vrši Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i drugi nadležni odbori, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovim rizicima.

5.3.1. Kamatni rizik

Kamatni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i kamatno osetljive pasive.

Banka upravlja sledećim vidovima kamatnog rizika:

- rizik vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena (repricing risk);
- rizik krive prinosa (yield curve risk) – kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;
- bazni rizik (basis risk) – kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- rizik opcija (optionality risk) – kome je izložena zbog ugovorenih opcija – kredita s mogućnošću prevremene otplate, depozita s mogućnošću prevremenog povlačenja i drugo.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat kao i na ekonomsku vrednost Banke, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatne stope, usklađivanja odgovarajućih izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti, kao i projekcijom kretanja krive prinosa na inostranom i domaćem tržištu. Prevedhodno, Banka upravlja marginom internog prinosa kroz cenu kredita i depozita, fokusirajući se na kamatnu maržu.

Banka posebno sagledava uticaj promene kamatnih stopa i strukture kamatonosne aktive i pasive sa aspekta ročnosti, ponovnog formiranja kamatnih stopa i valutne strukture i upravlja njihovim uticajem na ekonomsku vrednost kapitala.

Banka procenjuje uticaj koji bi mogao imati šok kamatnih stopa (paralelni pozitivni i negativni pomak kamatnih stopa na referentnim krivama prinosa) za svaku značajnu valutu pojedinačno i za sve ostale valute zajedno.

Proces upravljanja kamatnim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o kamatnom riziku. Tokom prve polovine 2021. godine Banka je izvršila harmonizaciju procesa upravljanja kamatnim rizikom sa standardima NLB Grupe.

Identifikacija kamatnog rizika podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno prepoznavanje uzroka koji dovode do nastanka rizika i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti, kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu procenu identifikovanog kamatnog rizika korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza i duracija;
- Analiza osetljivosti;
- Analiza baznog rizika;

Analiza kredit spred rizika – uticaj osetljivosti promene kreditnog spreda na portfolio hartij a od vrednosti .

Ublažavanje kamatnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke i podrazumeva proces definisanja sistema limiti izloženosti Banke, kao i definisanje i sprovođenje mera za ublažavanje kamatnog rizika.

Kontrola i praćenje kamatnog rizika obuhvata proces praćenja usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, kao i monitoring definisanih mera za umanjenje izloženosti kamatnom riziku Banke. Kontrola kamatnog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja kao i nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacioni oblici nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o kamatnom riziku podrazumeva jasno determinisan sistem internog izveštavanja nadležnih odbora i organa Banke o upravljanju kamatnim rizikom.

Interni limiti determinišu se na osnovu internog izveštaja o kamatom GAP-u, koji obuhvata sve pozicije bilansa.

Interni limiti postavljeni su u okviru rizičnog apetita a odnose se na pokazatelj ekonomske vrednosti kapitala, pokazatelj kreditnog spreda na portfoliju hartija od vrednosti i pokazatelj kamatnog prihoda.

Tokom prvih devet meseci 2021. godine pokazatelji kamatnog rizika su se kretali u okviru interno definisanih limita.

Pored navedenog, Banka je definisala ciljane vrednosti izloženosti kamatnom riziku po značajnim valutama.

Usklađenost sa interno definisanim limitima ekonomske vrednosti kapitala:

	30.09.2021.	2020.
Na dan	2.99%	2.89%
Prosek za period	2.72%	3.83%
Maksimalan za period	3.13%	5.21%
Minimalan za period	1.44%	2.89%
Limit	8%	10%

Rukovodstvo Banke veruje da odgovarajuća usklađenost pozicija po vrsti kamatne stope i periodu ponovnog formiranja pruža dobar preduslov za postojanje sa zahtevanim finansijskim rezultatom uz očuvanje ekonomske vrednosti kapitala.

5.3.2. Devizni rizik

Proces upravljanja deviznim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o deviznom riziku.

Tokom prve polovine 2021. godine Banka je izvršila harmonizaciju procesa upravljanja deviznim rizikom sa standardima NLB Grupe.

Banka na sveobuhvatan način blagovremeno identifikuje uzroke koji dovode do nastanka rizika što podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti deviznom riziku, kao i izloženosti deviznom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena deviznog rizika predstavlja kvantitativnu procenu identifikovanog deviznog rizika, korišćenjem sledećih tehnika:

- GAP analiza i pokazatelj deviznog rizika;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

Ublažavanje deviznog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke kroz postavljanje sistema limita i definisanje mera za ublažavanje deviznog rizika. Kontrola i praćenje deviznog rizika obuhvata praćenje i nadzor usklađenosti pozicija sa interno i eksterno definisanim limitima, kao i monitoring definisanih i preduzetih mera. Kontinuiranim praćenjem i kontrolom deviznog rizika u toku dana omogućeno je blagovremeno preduzimanje mera u cilju održavanja deviznog rizika u okviru definisanih limita. Kontrola deviznog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja kao i nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacioni delovi nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o deviznom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja i sprovodi se na dnevnom nivou.

Banka usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim limitom deviznog rizika, koji predstavlja odnos zbiru otvorene devizne pozicije i pozicije u zlatu i regulatornog kapitala.

Pregled ukupne rizične devizne pozicije i regulatorno definisanog pokazatelja deviznog rizika na dan 30. septembar:

	<u>30.09.2021.</u>	<u>2020.</u>
Ukupna rizična devizna pozicija	1,173,930	1,327,082
Pokazatelj deviznog rizika	1.72%	1.95%
Regulatorno propisan limiti	<u>20%</u>	<u>20%</u>

5.4. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od gubitka koji nastaje usled nedostataka ili grešaka kod funkcionisanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog spoljnih događaja. Operativni uključuje pravni rizik, ali ne i strateški i reputacioni rizik. Međutim, zbog značaja, reputacioni rizik se uzima u obzir kod upravljanja operativnim rizikom. Operativni rizik se definiše kao događaj koji je nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka zaposlenih i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja, interne i eksterne prevare, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta i upravljanja procesima.

Banka događaje operativnog rizika prati i po sledećim linijama poslovanja: finansiranje privrednih subjekata, trgovina i prodaja, brokerski poslovi s fizičkim licima, bankarski poslovi s privrednim društvima, bankarski poslovi s fizičkim licima, platni promet, usluge za račun klijenta i upravljanje imovinom.

Proces upravljanja operativnim rizikom predstavlja integralni deo aktivnosti Banke koji se sprovodi na svim nivoima i omogućava identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu i izveštavanje o operativnim rizicima u skladu sa zahtevima i rokovima regulative. Postojeći proces se oslanja na pouzdane metode merenja izloženosti operativnim rizicima, bazu podataka o operativnim gubicima, ažuran sistem kontrole i izveštavanja.

Banka na dnevnom nivou prati događaje operativnih rizika i upravlja operativnim rizicima. U cilju efikasnog praćenja operativnog rizika, u svakom organizacionom delu Banke imenovani su zaposleni za operativne rizike, koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim događajima operativnog rizika, kao i za evidenciju svih nastalih događaja u bazu podataka operativnih rizika, Organizacioni deo Banke u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima vrši monitoring i izveštavanje o operativnim rizicima Upravnom odboru Banke, Izvršnom odboru Banke i Odboru za reviziju.

Merenje, odnosno procena operativnog rizika Banke vrši se kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog operativnog rizika. Banka sprovodi merenje izloženosti operativnim rizicima kroz evidenciju događaja, praćenje ključnih indikatora rizika i utvrđivanje profila operativnih rizika Banke. Ključni indikatori rizika predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu Banke. Odnose se na određeni operativni rizik i prikazuju veću izloženost u nastanku događaja operativnog rizika. Njihova svrha je pružanje pomoći u smanjivanju gubitaka i operativnih rizika kroz proaktivno sagledavanje faktora rizika.

Profil operativnih rizika Banke predstavlja izloženost Banke operativnom riziku i služi kao osnova za donošenje dopunskih odluka, kojima bi se poboljšao postojeći profil operativne rizičnosti i približio ciljnom profilu. Postojeći profil identifikovanih operativnih rizika je rezultat identifikacije i ocene operativnih rizika u okviru određenih procesa od strane organizacionih oblika, koja se sprovodi najmanje jednom godišnje. Postojeći profil operativnih rizika uključuje operativne rizike koje staratelji operativnih rizika (osobe koje su odgovorne za praćenje operativnih rizika, kao i drugi zaposleni), vide u okviru svojih organizacionih oblika ili izvan njih.

Tokom 2021. godine, Banka je sprovedla i procenu izloženosti operativnim rizicima u uslovima pandemije virusa Covid 19 i identifikovala operativne rizike. Za identifikovane operativne rizike definisane su odgovarajuće mere za umanjenje rizika.

Tokom prvog polugodišta 2021. godine Banka se uskladila sa standardima NLB grupe u delu internih akata koji definišu sveobuhvatan proces upravljanja operativnim rizicima. Dodatno, u drugom kvartalu 2021. godine Banka je implementirala novi softver (LER) koji se koristi i u okviru NLB grupe a namenjen je za evidentiranje, praćenje i analiziranje operativnih rizika i štetnih događaja kao i usklađivanje sa ICAAP procesom Grupe.

Banka ne može eliminisati sve operativne rizike, ali uvođenjem odgovarajućeg kontrolnog okvira, monitoringom i ublažavanjem potencijalnih rizika uspostavlja proces upravljanja operativnim rizikom. Banka preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema i orijentacijom na projektni pristup, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke.

Putem pouzdanog izveštavanja o realizaciji mera za ublažavanje operativnih rizika, Banka je uspostavila sistem za monitoring aktivnosti koje preduzimaju organizacioni oblici Banke u cilju umanjenja operativnih rizika i preventivnog reagovanja na događaje operativnih rizika koji su u nastajanju, Banka procenjuje rizik poveravanja aktivnosti trećim licima za obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa poslovanjem Banke, a na osnovu ugovora zaključenog sa tim licima kojima se jasno određuju uslovi, prava, obaveze i odgovornosti ugovorenih strana.

U cilju nesmetanog i kontinuiranog funkcionisanja svih značajnih sistema i procesa Banke, kao i ograničavanja gubitaka u vanrednim situacijama, Banka je usvojila Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja, a u cilju ponovnog uspostavljanja oporavka sistema informacione tehnologije u slučaju prekida poslovanja, Banka je usvojila Plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa.

5.5. Rizici ulaganja Banke

Rizik ulaganja Banke predstavlja rizik ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. Ulaganja Banke u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne sme preći 10% kapitala Banke, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim Banka stiče udeo ili akcije lica koje nije lice u finansijskom sektoru. Ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne smeju preći 60% kapitala Banke, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja.

5.6. Rizik izloženosti

Velika izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Bankom jeste izloženost koja iznosi preko 10% kapitala Banke.

U svom poslovanju, Banka vodi računa o usklađenosti sa regulatorno definisanim limitima izloženosti:

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme biti veća od 25% kapitala Banke;
- Zbir svih velikih izloženosti Banke ne sme preći 400% kapitala Banke.

Definisani limiti izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica odnose se i na lica povezana sa Bankom.

Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, kao i izloženost prema licima povezanim sa Bankom kretala se u okviru propisanih limita.

5.7. Rizik zemlje

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:

- Političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- Rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Banka upravlja rizikom zemlje na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija. Merenje i kontrolu izloženosti pojedinačnog plasmana riziku zemlje, Banka vrši određivanjem kategorije internog rejtinga zemlje dužnika, a na osnovu rejtinga dodeljenog od strane međunarodno priznatih rejting agencija i utvrđivanjem limita izloženosti kao procentom od kapitala Banke u zavisnosti od kategorije internog rejtinga zemlje. Merenje i kontrolu izloženosti portfolija riziku zemlje Banka vrši na osnovu grupisanja potraživanja prema stepenu rizika zemalja dužnika.

U cilju adekvatnog upravljanja rizikom zemlje, Banka definiše limite izloženosti pojedinačno po zemljama porekla dužnika.

Plasmani Banke koji su odobreni dužnicima sa sedištem izvan Republike Srbije, za finansiranje poslovanja u Republici Srbiji, čije se izmirenje finansijskih obaveza prema Banci očekuje iz izvora poslovanja ostvarenog u Republici Srbiji, predstavljaju potraživanja Banke bez izloženosti riziku zemlje porekla dužnika.

5.8. Upravljanje kapitalom

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima u skladu sa obimom i strukturom svojih poslovnih aktivnosti, a cilj upravljanja kapitalom je nesmetano ostvarenje ciljeva poslovne politike Banke.

Obračun kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala je počevši od 30.06.2017. godine usklađen sa Bazel III standardom.

Osnovni ciljevi upravljanja kapitalom su:

- očuvanje minimalnog regulatornog zahteva (EUR 10 miliona);
- održavanje zaštitnih slojeva kapitala;
- poštovanje minimalnih regulatornih pokazatelja adekvatnosti kapitala uvećanih za zaštitne slojeve kapitala;
- održavanje poverenja u sigurnost i stabilnost poslovanja;
- ostvarenje poslovnih i finansijskih planova;
- podržavanje očekivanog rasta plasmana;
- omogućavanje optimuma budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja;
- ostvarenje politike dividendi.

Regulatorni kapital Banke predstavlja zbir osnovnog kapitala (koga čine osnovni akcijski i dodatni osnovni kapital) i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke. Pokazatelji adekvatnosti kapitala predstavljaju odnos kapitala (ukupnog, osnovnog ili osnovnog akcijskog) Banke i zbira: rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka; rizične aktive po osnovu izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka); rizične aktive po osnovu izloženosti tržišnim rizicima; rizične aktive po osnovu izloženosti operativnom riziku; rizične aktive po osnovu izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti i rizične aktive po osnovu prekoračenja limita izloženosti iz knjige trgovanja. Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve klase aktive. Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku se dobija množenjem recipročne vrednosti propisanog pokazatelja adekvatnosti kapitala i kapitalnog zahteva za operativni rizik, utvrđenog kao trogodišnji prosek proizvoda indikatora izloženosti po svim linijama poslovanja i propisanih stopa kapitalnog zahteva za svaku poslovnu liniju.

Pokazatelji adekvatnosti kapitala	<i>U hiljadama dinara</i>	
	30.09.2021.	31.12.2020.
Osnovni kapital	68,694,996	68,767,512
Osnovni akcijski kapital	68,321,486	68,394,002
Dodatni osnovni kapital	373,510	373,510
Odbitne stavke od kapitala	(384,273)	(547,809)
Kapital	68,310,723	68,219,703
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka	188,106,075	172,470,230
Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku	34,534,805	34,167,575
Rizična aktiva po osnovu izloženosti tržišnim rizicima	-	3,268,120
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	30.68%	32.50%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	30.68%	32.50%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	30.51%	32.32%

Tokom trećeg kvartala 2021. godine svi propisani pokazatelji adekvatnosti kapitala su bili iznad regulatornih limita uvećanih za SREP dodatak Narodne banke Srbije.

Banka Strategijom i Planom upravljanja kapitalom obezbeđuje održavanje nivoa i strukturu internog kapitala koji pruža adekvatnu podršku rastu plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, sprovođenju politike dividendi, kao i prilagođavanje promenama u regulatornim zahtevima.

Tokom trećeg kvartala 2021. godine Banka je obračunavala i pokazatelj leveridža u skladu sa regulatornim zahtevom, koji predstavlja količnik osnovnog kapitala i iznosa izloženosti koje ulaze u obračun predmetnog pokazatelja.

Plan upravljanja kapitalom, kao deo sistema upravljanja kapitalom, sadrži:

- strateške ciljeve i period za njihovo ostvarivanje;
- opis procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom, planiranje njegovog adekvatnog nivoa i odgovornosti za taj proces;
- procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- ograničenja u vezi sa raspoloživim internim kapitalom;
- prikaz i obrazloženje efekata stres testiranja na interne kapitalne zahteve;
- alokaciju kapitala;
- plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja.

Banka na kontinuiranoj osnovi sprovodi proces interne procene adekvatnosti kapitala u skladu sa prirodom, obimom i složenošću poslovnih aktivnosti, a u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima, politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom kao i Planom za upravljanje kapitalom.

Proces interne procene adekvatnosti kapitala, kao dokumentovan i kontinuiran proces ispunjava sledeće uslove:

- zasnovan je na identifikaciji i merenju rizika;
- pruža sveobuhvatnu procenu i praćenje rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena,
- obezbeđuje adekvatan nivo raspoloživog internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke;
- uključen je u sistem upravljanja Bankom i donošenje odluka;
- predmet je redovne analize, praćenja i provere.

Faze procesa interne procene adekvatnosti kapitala u Banci obuhvataju:

- utvrđivanje materijalno značajnih rizika, u skladu sa kvalitativnim i kvantitativnim kriterijumima;
- obračun iznosa internih kapitalnih zahteva;
- obračun iznosa stresiranih internih kapitalnih zahteva;
- određivanje ukupnog internog kapitalnog zahteva;
- poređenje sledećih elemenata:
  - kapitala i raspoloživog internog kapitala;
  - minimalnih kapitalnih zahteva i internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike;
  - zbiru minimalnih kapitalnih zahteva i ukupnih internih kapitalnih zahteva.

6. DOGAĐAJI NAKON BILANSA STANJA

Dana 20.10.2021. godine na sajtu Agencije za privredne registre objavljen je Nacrt Ugovora o pripajanju NLB banke a.d. Beograd Komercijalnoj banci a.d. Beograd.

Na sednici Skupštine Komercijalne banke ad Podgorica koja je održana dana 11.10.2021. godine na kojoj je doneta Odluka o usvajanju Ugovora o spajanju putem pripajanja Komercijalne banke ad Podgorica NLB banci A.D. Podgorica

Na sednici Skupštine koja je održana 26.10.2021.godine doneta je Odluka o davanju saglasnosti za prodaju Komercijalne banke a.d. Banja Luka. Pozitivni finansijski efekti transakcije su prikazani u finansijskim izveštajima za septembar 2021. godine kada je dostavljena obavezujuća ponuda. Dana 27.10.2021. godine Komercijalna banka AD Beograd i Poštanska štedionica ad Beograd potpisale su Ugovor o kupoprodaji 100% običnih akcija Komercijalne banke AD Banja Luka. Predviđeno je da se celokupna transakcija realizuje najkasnije do 31.03.2022. godine pod uslovom dobijanja odobrenja svih regulatornih institucija.

Osim događaja opisanih u prethodnim stavovima nije bilo značajnih događaja nakon datuma bilansa stanja koje bi bio neophodno obelodaniti u Napomenama uz finansijske izveštaje za treći kvartal 2021.godine.

7. DEVIZNI KURSEVI

Devizni kursevi utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta primenjeni za preračun pozicija bilansa stanja u dinare (RSD) na dan 30. septembar 2021. i 31. decembra 2020. godine za pojedine glavne valute su:

Valute	Zvanični kurs NBS	
	2021.	2020.
USD	101.2920	95.6637
EUR	117.5595	117.5802
CHF	108.5098	108.4388

U Beogradu,

Dana 10.11.2021. godine

Lica odgovorna za sastavljanje
finansijskih izveštaja

IZJAVA

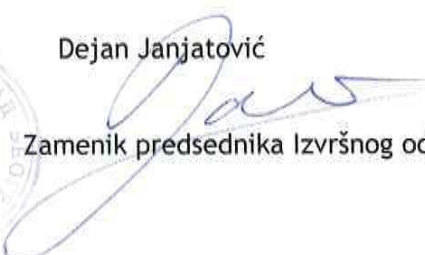
Prema našem mišljenju, kvartalni finansijski izveštaji za period 01.01.2021. do 30.09.2021. godine, u svim materijalno značajnim pitanjima daju istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, dobitima i gubicima, finansijskom položaju i poslovanju Komercijalne banke AD Beograd i sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu, Zakonom o bankama i ostalim relevantnim podzakonskim aktima Narodne banke Srbije, kao i Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MRS i MSFI).

Lica odgovorna za sastavljanje finansijskih izveštaja

Sanja Đeković

Izvršni direktor za
finansije i računovodstvo

Dejan Janjatović

Zamenik predsednika Izvršnog odbora Banke

IZVRŠNI ODBOR
Broj: 783/IO
Beograd, 10.11.2021. godine

Na osnovu člana 31. Statuta Komerijalne banke AD Beograd, a u skladu sa članom 53. Zakona o tržištu kapitala Izvršni odbor Komerijalne banke AD Beograd na 50-2021 sednici, dana 10.11.2021. godine, donosi

ODLUKU
O USVAJANJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I IZVEŠTAJA O POSLOVANJU KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD
ZA PERIOD JANUAR – SEPTEMBAR 2021. GODINE

Član 1.

Usvajaju se redovni finansijski izveštaji Komerijalne banke AD Beograd za period od 01.01. do 30.09.2021. godine:

1. Bilans uspeha za period od 01.01. do 30.09.2021. godine,
2. Bilans stanja na dan 30.09.2021. godine,
3. Izveštaj o ostalom rezultatu u periodu od 01.01. do 30.09.2021. godine,
4. Izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 01.01. do 30.09.2021. godine,
5. Izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 01.01. do 30.09.2021. godine i
6. Napomene uz finansijske izveštaje za period od 01.01. do 30.09.2021. godine, u tekstu koji je sastavni deo ove odluke.

Član 2.

Usvaja se Izveštaj o poslovanju Komerijalne banke AD Beograd za period od 01.01. do 30.09.2021. godine, u tekstu koji je sastavni deo ove odluke.

Član 3.

Ovlašćuju se Zamenik predsednika Izvršnog odbora Dejan Janjatović i Izvršni direktor za finansije i računovodstvo Sanja Deković da potpišu Finansijske izveštaje Komerijalne banke AD Beograd iz člana 1. ove odluke.

Ovlašćuju se Zamenik predsednika Izvršnog odbora Dejan Janjatović i direktor Odeljenja finansijskog izveštavanja Svetlana Todorović da potpišu Izveštaj o poslovanju Komerijalne banke AD Beograd iz člana 2. ove odluke.

Član 4.

Zadužuju se Sektor računovodstva, Sektor kontrolinga i planiranja i Sektor hartija od vrednosti i finansijskih tržišta da Finansijske izveštaje Komerijalne banke AD Beograd za period od 01.01. do 30.09.2021. godine, iz člana 1. i člana 2. ove odluke, dostave Komisiji za hartije od vrednosti i Beogradskoj berzi do 15.11.2021. godine u skladu sa članom 53. Zakona o tržištu kapitala.

Član 5.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

ZAMENIK PREDSEDNIKA IZVRŠNOG ODBORA

Dejan Janjatović

PREDSEDNIK IZVRŠNOG ODBORA

Vlastimir Vuković

IZJAVA

Pojedinačni finansijski izveštaji Komercijalne banke AD Beograd za period 01.01.2021. do 30.09.2021. godine koji su objavljeni u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala, nisu revidirani.

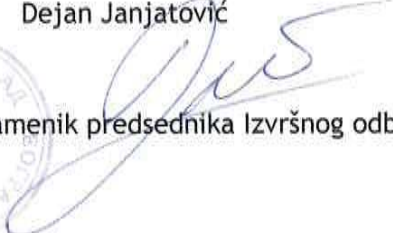
Izjava se daje u skladu sa članom 52. stav 7. Zakona o tržištu kapitala.

Lica odgovorna za sastavljanje finansijskih izveštaja

Sanja Đeković

Izvršni direktor za
finansije i računovodstvo

Dejan Janjatović

Zamenik predsednika Izvršnog odbora Banke

